MITÄ ON TEHTÄVÄ

KOMMUNISTISEN LIIKKEEN HISTORIASTA NYKYTILASTA JA TEHTÄVISTÄ SUOMESSA

10 mk

Sisällys

Lukijalle

Marxismi-leninismistä

Kommunistinen puolue uuden tyyppisenä puolueena

EräITÄ HISTORIALLISIA VAIHEITA, JOISSA SKP:N LUONTEESTA UUDEN TYYPIN PUOLUEENA ON TAISTELTU

SKP:n perustaminen 1918

Puolueen ja kansanrintaman suhde maanalaisuuden kaudella

Demokraattinen rintama fasismia vastaan toisen maailmansodan jälkeen

Revisionismin nousun syyt

Puolueen hajoaminen ja neuvottelukuntaorganisaation perustaminen

Ylimääräinen edustajakokous, sitä edeltäneet tilannearvion muutokset

Tiedonantajan perustaminen ja lehdistökysymys

Yhtenäisyystaistelun murros

Miksei ylimääräisen edustajakokouksen linja toteutunut?

Perääntymisvaihe alkaa

Johtopäätöksiä ja tehtäviä

HYVÄ TOVERI!

Suomen kommunistinen liike elää tällä hetkellä sodanjälkeisen historiansa vakavinta kriisiä. Tämä lienee kaikille selvää. Epäselvyyttä sen sijaan ilmenee niiden toimenpiteiden luonteesta, jotka ovat välttämättömiä marxilais -leniniläisen, kommunistisen liikkeen toiminnan jatkumisen turvaamiseksi Suomessa.

Olosuhteet joissa tällä hetkellä joudumme toimimaan, vaativat **kommunistisen liikkeen nykyisen tilan totuudenmukaista arviointia.** Käsillä olevan vihkosen päämääränä on osoittaa eräitä tällaisen arvion laatimiselle välttämättömiä kiinnekohtia. Tämän vuoksi käydään läpi eräitä liikkeemme nykyisen tilan taustalla olevia, tähän tilanteeseen johtaneita Suomen kommunistisen liikkeen historiallisia kehitysvaiheita. Tässä yhteydessä ei voida - eikä tule - välttää myöskään eräiden menneinä vuosina käytyjen keskustelujen kipeimpien ongelmien sivuamista.

Usein kysytään, miten historia voisi auttaa meitä ajankohtaisten, päivänpolttavien tehtävien ratkaisemisessa. Nykyinen tilanne on kuitenkin edeltäneen kehityksen tulosta. Siksi tulevaisuuteen suuntaavien ratkaisujen onnistunut suorittaminen on mahdotonta, ellei tätä historiaa palauteta mieliin. Olennaisten historiallisten rinnastusten suorittaminen - sekä SKP:n sodanjälkeiseen historiaan että pidemmälle kansainvälisen liikkeen historiaan - on nykyisen tilanteen totuudenmukaisen arvioinnin peruedellytys.

Jos tilannearviota ryhdytään suorittamaan menemättä riittävän pitkälle asioiden taustaan, syntyy helposti -ehkä hyvästäkin tarkoituksesta huolimatta - eräänlainen "kikkapelin" maku: Ettei ole tartuttu pääasioihin, vaan yritetty päästä niiden yli. **Pääkysymysten oikea asettaminen edellyttää, että näkökulma ulottuu riittävän syvälle asioiden taustoihin.** Tietty annos historiaa on siis välttämätöntä kestävien ratkaisuiden löytämiseksi päivänpolttaviin kysymyksiin.

70-luvun puolivälissä elettiin Tiedonantajaliikkeen nousukauden viimeisiä vaiheita. Tuolloin kuului asiaan että perusosastoissa ja piirikouluissa opiskeltiin SKP:n ja kansainvälisen kommunistisem liikkeen historiaa.

Tämä olisi nytkin tarpeen; Liikkeen nykyisen lamatilan vuoksi on menneiden vuosien kehityksen pitkäjänteisen ja kauaskantoisen arvion tarve muodostunut polttavaksi. Huolestuttavaa on, että juuri tässä tilanteessa kommunistisen liikkeen historian opiskelu ei enää lukeudu järjestöjemme toiminnan perustehtäviin. Jo pitkään on **liikkeemme kehityksen taitekohtien yhteenvetävää tutkimusta ja opiskelua laiminlyöty.**

Tämä ei luonollisesti ole nykyisten ongelmien syntymisen ainoa eikä varsinkaan pääasiallinen syy. Mutta tällaisen opiskelun uudelleen virittäminen on tarpeen niille tovereille, jotka rehellisesti etsivät keinoja marxilais-leniniläisten voimien toiminnan jatkuvuuden ja voimistamisen turvaamiseksi Suomessa.

Vastaavasti on olemassa voimia jotka karttavat ja pelkäävät nykyiseen tilanteeseen johtaneen kehityksen mieliin palauttamista. Tällä hetkellä liikkeessäämme **keinotellaan liikkeemme historiallisen kokonaiskehityksen tärkeimpien vaiheiden hämärtämisellä,** hajoittamisella ja pirstomisella. Kommunistisen liikkeen kehityksen ja siinä esiinnousseiden ongelmien tarkastelu (kiinteässä yhteydessä Suomalaisen kapitalismin kehityksen tarkasteluun) korvataan monesti erilaisilla yhteykistään irrotetuilla näennäiskysymyksillä:

Esimerkiksi: Kun pitäisi kysyä minkälaisten edellytysten vallitessa ja millä ehdoilla kommunistisen puolueen yhtenäisyyden säilyttäminen on mahdollista, kysytään ainoastaan, "oletteko yhtenäisyyden puolesta vai sitä vastaan. Kun pitäisi selvittää miten rakentuu kommunistisen puolueen ja demokraattisen kansanrintaman suhde, kysytään "haluatteko itseensä sulkeutuneen klikin vai laajoja joukkoyhteyksiä".

Leniniläinen ajattelu - historiallinen ajattelu - ylittää tämänkaltaiset **näennäiset** vastakkainasettelut. Kun tutkitaan SKP:n sodanjälkeistä historiaa (tai kommunistisen liikkeen historiaa laajemmin-

kin) näkyy selvästi, että aatteellisesti ja järjestöllisesti luja kommunistinen puolue ei ole laajan demokraattisen kansanrintaman **vaihtoehto**, vaan sen **ehdoton edellytys**. Tämä vain yhtenä, joskin tärkeänä esimerkkinä.

Toinen esimerkki: Nykyisin myös Tiedonantajaa julkaisevien piirijärjestöjen sisäpuolella esiintyy vakavia ongelmia: Joukko- ja työpaikkayhteyksien höltymistä, aatteellisen työn lamaantumista, puolueen tehtäviä täyttävään kykenevän organisaation hajoamista. Vaikuttaa siltä, että monet näistä ongelmista juontuvat aikanaan **taistelevalla pohjalla** asetetun yhtenäisyystunnuksen **väärästä käsittämisestä** nykyisessä tilanteessa. Tällaisen väärin käsitetyn yhtenäisyystunnuksen vararikko on synnyttänyt näköalattomuutta. On havaittavissa eräänalisella epämääräiseksi muutetulla "yhtenäisyysmyytillä" keinottelua, jossa kommunistisen puolueen luonnetta ja sen harjoittaman liittolaispolitiikan periaatteita koskevat alkuperäiset perusteet hämärtyvät.

Selvyyden saamiseksi näihin ja moniin muihin ongelmiin on tutkittava SKP:n sodanjälkeistä historiaa. Mutta ei historian itsensä vuoksi tai muistelmakirjallisuuden tuottamiseksi. On löydettävä tuon historian tietyt **läpikäyvät** ongelmat, jotka ovat myös nykyisten vaikeuksien taustalla. On selvitettävä mitkä tekijät ja ratkaisut **kaikissa vaiheissa** ovat muodostaneet puolueen terveen toiminnan ja menestyksen edellytykset. Vastaavasti on kysyttävä, **mitkä tekijät SKP:n historian kaikissa vaiheissa** ovat johtaneet järjestölliseen ja aatteelliseen hampaattomuuteen, puolueen ja työväenluokan välisen luottamuksen vahingoittumiseen. Kärjistetysti voidaan sanoa, että se, mitä SKP:ssä nyt tapahtuu, on suoranaista jatkoa sille taistelulle, joka Suomen työväenliikkeessä alkoi vuonna 1918. Tämän taistelun vaiheiden seuraaminen havainnollistaa, miksi ja millainen SKP oli toimintansa parhaina aikoina, taistelevana puolueena. Se auttaa myöskin ymmärtämään miksi se on joutunut nykyiseen avuttomuuden tilaan. Näiden seikkojen rehellinen puntaroiminen antaa edellytykset vastata kysymykseen, mistä kulkee **tie eteenpäin.**

Eräitä tällaisia läpikäyviä seikkoja, joihin jatkuvasti on kiinnitettävä huomiota, ovat ennenkaikkea seuraavat:

-**Työväenluokan asema vallankumouksellisimpana luokkana**, jota mikään ei sido aikansa eläneeseen yhteiskuntajärjestelmään. Vastaavasti **sivistyneistön merkityksen yliarvioinnin vaara** vallankumouksellisena voimana.

-**Suurten työpaikkaosastojen merkitys** puolueen alueellisen organisaation toiminnallisuuden säilyttämisen rinnalla.

-Taipumus sivistyneistön merkityksen yliarviointiin ilmauksena koko **liittolaispolitiikassa** suoritetuista virheistä; Pyrkiessään liittoon laajimpien väestö- ja sosiaaliryhmien kanssa on työväenluokan **marxilais-leniniläisen puolueen säilytettävä aatteellinen ja järjestöllinen itsenäisyytensä.**

-Mm. tähän liittyen kommunistisen **puolueen merkityksen aliarvioimisen vaara** koko demokraattisen rintaman toimintaa suuntaavana järjestöllisesti ja ideologisesti vahvana voimana.

-**Puolueorganisaation** säilyttäminen toimintakykyisenä. Ei ole sellaista taktiikkaa, liittolaispolitiikkaa tai yhtenäisyystaistelua, joka vaatisi puolueorganisaation purkamista ja halvauttamista.

-**Vallankumouksellisen teorian**, dialektisen ja historiallisen materialismin perusteelliseen opiskelun merkityksen vakava huomioiminen kaikissa olosuhteissa. Sitä ei voida käyttää "keppihevosena".

-Tähän liittyen jatkuvan huomion kiinnittäminen vallankumouksellisen **strategian kehittämiseen**; Sosialistinen päämäärä ja päivänkohtainen taistelu työväenluokan etujen puolesta liittyvät erottamasti toisiinsa.

-Harhakuvat, joissa unohdetaan että vain järjeställisesti ja maailmankatsomuksellisesti luja järjestö **kykenee luomaan laajat joukkoyhteydet.** Siksi on väärin "joukkoyhteyksien säilyttämisen" kustannuksella" purkaa sitä ydinorganisaatiota, joka on joukkojen organisoimisen perusta ja ehdoton edellytys.

-Marx huomautti aikoinaan, että että vallankumouksellinen aate muuttuu aineelliseksi voimaksi organisaation kautta. Organisaatio on siis välttämätön välikappale, keino, työkalu aatteen toteuttamiseksi luokkataistelussa. Oikean organi-

saatiomuodon löytäminen tilanteen vaatimien tehtävien toteuttamiseksi on välttämätöntä, ja siinä on usein erehdytty. Tämä koskee jo maanalaisuuden aikoja. Kuitenkin erityisesti vuodesta 1966 tähän päivään ulottuva ajanjakso vaatii organisaatiopuolen perusteellista tutkintaa. Onko organisaatio vastannut tilanteen ja tehtävien vaatimia muotoja? Organisaatio ei ole pyhä, se on työkalu. Sitä pitää tarvittaessa muuttaa tilannetta vastaavaksi. Kun selvitetään, onko organisaatio SKP:n historian eri vaiheissa vastannut tilannetta, saadaan tästä opastusta tämän päivän tilannetta ajatellen. Oikea poliittinen arvio omasta toiminnastamme antaa mahdollisuudet oikeiden organisatooristen muotojen luomiseen.

-Liikkeen nopea nousu puhkeaa usein kuin saippuakupla. Liike ei pääse eteenpäin, ellei organisatoorisia ongelmia ratkaista. On mietittävä mikä on asetettava etusijalle rakennettaessa organisaatiota, joka eroaa siitä mihin tähän asti on tyydytty. Yhteydet työväenluokkaan on selvitettävä perusteellisesti. On perusteellisesti arvioitava työväenluokan aseman, ajatusten ja organisaation kehitys. Vakavaa analyysiä työväenluokan asemassa tapahtuneista muutoksista ei ole kyetty suorittamaan.

-Revisionismin "selkärangan" vahvuuden aliarvioimisen vaara. Koskaan ei ole ollut kysymys revisionististen virtausten johto**henkilöistä**, vaan heidän taustaryhmistään, kansallisen ja kansainvälisen porvariston koko koneistosta kommunististen puolueiden terveiden voimien lamauttamiseksi. Ei myöskään tule aliarvioida porvarillisen ideologian vaikutusta revisionismin käsissä olevien järjestöjen jäsenistöön, siitäkään huolimatta, että mukana epäilemättä on paljon rehellisiä, mutta harhaanjohdettuja tovereita. Lisäksi sosialidemokraattisten puolueiden oikeistolaistuminen raivaa maaperää uudelle "perinteistä reformismia" edustavalle puolueelle.

-Demokraattisen sentralismin periaatteiden noudattamisen, laajan ja demokraattisen perustason puoluekeskustelun laiminlyöminen kauaskantoisia ratkaisuja tehtäessä tienä perusjärjestöjen ja puoluejohdon välisen luottamuksen rikkomiseen. Tästä vääjäämättä aiheutuva toiminnallinen halvaantuminen. Siksi vaikeiden ratkaisujen edessä on **turvattava rehellisen, itsekriittisen ja laajapohjaisen puoluekeskustelun käyminen.** Tiedonantajaliike ei toistaiseksi ole tehnyt toiminnastaan kollektiivista arviota, itsekritiikistä puhumattakaan. Siitä juontuu myös käsillä olevan vihkosen tarve.

-Järjestödemokratian ja periaatteellisen liittolaispolitiikan periaatteista sekä leniniläisestä puolueteoriasta piittaamatta rakennettavat uudet järjestölliset muodot, jotka edellä mainittujen seikkojen perusteella kantavat jo syntyessään tuhoutumisensa siementä.

Käsillä oleva vihkonen ei pyri SKP:n historian kaikenkattavaan käsittelyyn. Sellainen jäänee tulevien polvien tehtäväksi. Päämääränä on edellä mainittujen ongelmien valaisemiseksi käsitellä eräitä SKP:n sodanjälkeisen historian **taitekohtia** tavalla joka auttaa tekemään oikeita johtopäätöksiä toiminnan jatkamiseen ja tulevaisuuteen suunnattaessa. Tällaisia taitekohtia ovat ennenkaikkea:

-SKP:n perustaminen ja vanhaan Työväenpuolueeseen kohdistettu itsekritiikki.

-Puolueen luonteesta ja kansanrintaman rakentamisen periaatteista käydyt keskustelut 30- ja 40- luvuilla.

-Puolueen strategian kehittämistyö sodan jälkeisellä ajalla.

-Revisionismin nousu ja sen nousun syyt 60- luvulla.

-Hajonnen edustajakokouksen jälkeen perustetun neuvottelukuntaorganisaation luonne, uusi tilannearvio, neuvottelukuntien lakkauttaminen.

-Marxilais- leniniläiseen puolueyhtenäisyyteen tähdänneen strategian epäonnistuminen ja tähän liittyvä yhtenäisyystunnuksen asteittainen vääristyminen.

-Mitä tästä on seurannut kommunistien joukkoyhteyksille.

-Suuntautuminen takaisin organisatoorisesti puoluesuuntaiseen ja ideoloogisesti itsenäiseen järjestäytymiseen ainoana vakavasti otettavana vaihtoehtona.

* * *

Suomen talous- ja ulkopolitiikassa puhaltavat kylmät oikeistolaiset tuulet. Työväenluokan asema heikkenee jatkuvasti. Samanaikaisesti yritysten voitot paisuvat, Suomalaiset kapitalistit suuntaavat entistä häikäilemättömämmin läntisille kilpakentille. Ulkopoliittisesti ollaan Suomea sitomassa entistä tiivimmin länteen.

Yksin SKP:n hajottaminen kahtia ei riitä Suomen porvaristolle ja sen apulaisena toimivalle SKP:n nykyiselle keskuskomitealle. Lopullisena päämääränä on lamauttaa marxilais-leniniläisten voimien toimintakyky kokonaan, edellyttäköön tämä sitten mitä järjestöllisiä ratkaisuja tahansa.

Toisaalta leniniläisten voimien sisäpuolella leviävä luopumismieliala ja passivisuus muodostaa Suomen kommunistisen liikeen todellisen kuolemanvaaran.

Tätä passiivisuutta ja kyvyttömyyttä vastata kasvavaan oikeistopaineeseen ruokkii monen tiedonantajaliikkeen entisen aktivistin näkemys, jonka mukaan kuluneet 5-10 vuotta eivät ole "mitään muuta kuin tarkoituksettomien ja mihinkään johtamattomien suuntataisteluiden summaa, jossa taistelussa yksi 'osapuoli' lopultakaan ei ole toistaan parempi; Älkäämme siis tehkö mitään".

Eräs syy kuvatunlaisten mielialojen leviämiselle on, ettei nuorempi järjestöpolvi omakohtaisesti ole kokenut SKP:n suuntataisteluiden alkuvaiheita eikä siis tunne asioiden taustoja. Kokeneempi järjestöväki taas on elänyt nämä tapahtumat niin läheltä ja omakohtaisesti, että varmasti harvemmin tulee ajatelleeksi tämän kehityksen kokonaisuutta, sen päälinjoja. Toivomme että käsillä oleva lyhyt katsaus - kaikessa puutteellisuudessaankin - herättäisi ajatuksia, pohdintaa, keskustelua. Jos näin tapahtuu, on aineisto saavuttanut päämääränsä.

Paras keino taistella päämäärättömyyttä ja horjuntaa vastaan on suorittaa oman liikkeemme kehityksen yhteenvetoa. Totuttaa toverit uudelleen yhdistämään viime vuosien - kieltämättä hämmentävät, mutteivät silti mitenkään ainutkertaiset - tapahtumat laajempaan kehityskaareen. Tätä kautta saavutetaan **selvä tietoisuus** siitä, mitä kehityvaihetta liikkeemme tällä hetkellä elää. Tehdyt virheet on tarkasti ja julkisesti harkittava, löydettävä kaikki kokonaisuuteen vaikuttavat seikat. Puolueen tilaa koskevat ajankohtaiset tehtävät voidaan asettaa oikealla tavalla **ainoastaan tällaiseen tietoisuuteen perustuen.**

Seuraavassa pyritään nostamaan esiin eräitä kansainvälisen ja Suomen kommunistisen liikkeen kehityksen käännekohtia. Tältä pohjalta lähestytään lopuksi maamme kommunistisen liikkeen uhanalaisesta tilasta juontuvia tehtäviä. Arvio pyrkii palvelemaan vallitsevaa vaikeata tilannetta, edesauttamaan sen selkiytymistä. Se pyrkii selvittämään miksi ja minkä tyyppistä kommunistista järjestöä tarvitaan. Se pyrkii myös antamaan eväitä useita kertoja toistettujen virheiden uusiutumisen estämiseksi.

SKP:n Uudenmaan piirijärjestö r.y.

Sodan- ja Fasisminvastainen Työ r.y.

Tikkurilassa, 6.12.1985

LENIN MARXILAISUUDEN LUONTEESTA

Joitakin alustavia kiinnekohtia marxismin ominaisluonteen ymmärtämiseksi ja kiteyttämiseksi historiallisena, uuteen yhteiskuntajärjestelmään tähtäävänä vallankumouksellisena maailmankatsomuksena löydetään, jos tutkitaan miten Lenin pohti vastaavaa ongelmaa bolševikkien maailmankatsomuksellisen kriisin oloissa, vuoden 1905 epäonnistuneen vallankumouksen jälkeen.

Tuolloin pohdituissa ongelmissa voidaan nähdä monia yhtymäkohtia meille nykyisin asettuviin kysymyksiin. Marxismin luonteesta vallitsi pitkällemenevä epäselvyys. Sen teoreettinen kantavuus hämärtyi sekä oikeistorevisionistien suorittamassa marxismin positivistisessa että nk. 'vasemmistolaisten' suorittamassa marxismin utopistisessa typistämisessä. Samanaikaisesti kansainvälisessä liikkeessä levisi mm. Bernsteinin ja myöhemmin Kautskyn katsomuksiin liittyvä aatteellinen rappio.

Vaikea tilanne vaati bolševikeilta marxismin teoreettisten perusteiden osuvaa luonnehdintaa. Selkeyden saavuttamisen edellytyksenä Lenin piti kysymyksenasettelun syventämistä. Mm. tuolloin ensi kertaa päivänvalon nähneen Marxin ja Engelsin keskinäisen kirjeenvaihdon tutkimisen perusteella Lenin pyrki intensiivisesti **marxismin syntyhistorian hahmottamiseen.** Näiden tutkimusten yhteydessä syntyyivät suhteellisen lyhyen ajan sisällä sellaiset tutut kirjoitukset kuin **Marxin ja Engelsin kirjeenvaihto, Karl Marx** sekä **Marxismin kolme lähdettä ja kolme perusosaa.** Näitä kirjoituksia yhdistävä piirre on, että niissä kiinnitetään voimakasta huomiota **materialistiseen dialektiikkaan** yhtenä marxismin keskeisistä teoreettisista lähteistä. Lenin nostaa voimakkaasti esille marxismin poliittisen ja taloudellisen teorian perustana toimivan **historiankäsityksen.**

Leninin marxismin syntyhistoriaa koskevien opintojen **liikkeellepaneva voima** oli siis pyrkimys osoittaa **maailmanhistoriallinen välttämättömyys,** joka oli johtanut marxismin syntyyn ihmiskunnan tiedostushistorian kehittyneimpänä vaiheena. Pyrkiessään valaisemaan marxismin teoreettisen kantavuuden perusteita Lenin käytti hyväkseen tämän kehitystien tutkimiseksi ja kiteyttämiseksi tekemäänsä työtä.

Yhteiskunnallisesti katsoen marxismi on syntynyt perustavan maailmanhistoriallisen murroskauden - porvarillisten vallankumousten, kapitalistisen yhteiskuntamuodon synnyn ja työväenluokan muotoutumisen aikakauden - tuloksena. Samaista historiallista murrosta kuvattiin kuitenkin monissa muissakin opeissa; utooppisessa sosialismissa, ranskalaisessa historiankirjoituksessa, klassisessa englantilaisessa taloustieteessä, jopa porvarillisessa positivistisessa sosiologiassa. Mutta **vain ahtaan kokemusperäisesti, vain välittömästi,** vailla kykyä tai halua historiallisen kehityksen **kokonaisuuden, liikelain,** s.o. sen tulevaisuuden näköalan hahmottamiseen.

Siksi on ymmärrettävää, että Lenin painottaa juuri Hegeliltä kriittisesti omaksutun historiallisen dialektiikan ratkaisevaa osuutta marxismin synnyssä. Juuri tämä jo Engelsin painottama **"valtaisa historiantaju",** toimi Marxilla mainitun, koko siihenastisen yhteiskuntatutkimuksen kokoaman aineiston muokkaamisen ja jäsentämisen perustana. Tällä perustalla Marx kykeni luomaan kapitalismin historiallisesta kehityksestä edelleen ajankohtaisen **kokonaiskuvan.**

Nykyisin tämänsuuntainen tapa lähestyä marxilaisen maailmankatsomuksen ongelmia vaikuttaa jälleen ajankohtaiselta; marxismissa kehitystään jatkavan "historiantajun" esiinnostaminen valaisee marxismin kantavuutta erilaisiin myöhäisporvarillisen ja revisionistisen ideologian muotoihin nähden. Näiden yhteisenä piirteenä on avoin luopuminen pyrkimyksestä yhteiskunnallisen kehityksen syvempään historialliseen tarkasteluun.

* * *

Nykyinen, suuressa osassa puoluetta vallitseva päämäärättömyys edellyttää vastaavanlaista tietoisuutta marxilaisen maailmankatsomuksen luonteesta. Ja ennenmuuta: **tästä juontuvista kommunistisen puolueen luonnetta koskevista periaatteista.**

KOMMUNISTINEN PUOLUE UUDEN TYYPPISENÄ PUOLUEENA

Edellä kuvatun, bolševikkien piirissä käydyn marxilaisen maailmankatsomuksen luonnetta koskevan keskustelun merkitys nykytilanteelle käy selväksi, jos tarkastellaan sitä yhteydessä niihin keskusteluihin, joita Venäjän kommunistit vuosina 1900 -1905 kävivät kommunistisen puolueen luonteesta.

Erityisen voimakkaasti bolševikit asettivat kysymyksen kommunistisen, **uuden tyyppisen puolueen välttämättömyydestä** vuoden 1902 aikana käydyissä keskusteluissa.

Tärkeää on panna merkille tämän uuden tyypin puolueen rakentamista koskevan tunnuksen yhteys edellä sivuttuun keskusteluun marxilaisen maailmankatsomuksen luonteesta. Keskusteluun jossa painotettiin marxismille ominaista yhteiskuntaelämän **historiallista tarkastelutapaa.** Tarkastelutapaa, joka oli jäänyt syrjään Toisen internationaalin ideologien piiriin juurtuneissa porvarillisen näköalattoman maailmankatsomuksen aineksissa.

On nähtävä miten uuden tyypin puolueen tunnusmerkit juontuvat marxismin maailmankatsomuksellisista perusteista; Bolševikkien puoluekeskustelu käytiin kiinteässä yhteydessä taisteluun toisen internationaalin piirissä levinnyttä maailmankatsomuksellista positivismia vastaan. Tämän yhteyden huomioiminen on olennaista, koska uuden tyypin puolueen tunnuksen merkitys ei välttämättä selkene vain luettelemalla tällaiselle puolueelle ominaisia yksittäisiä tunnusmerkkejä.

Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti näiden vuosien tapahtumia. Tarkemmin katsottaessa niistä voidaan löytää moniakin yhtymäkohtia nykyisiin kiistoihin:

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen ensimmäisen puoluekokouksen (1898) jälkeen olivat eräät toverit laatineet tilannearvion, joka toimitettiin myös karkotuksessa olevalle Leninille. Tämän arvion mukaan työläisten tulisi taistella taloudellisella alueella sillä aikaa kun sivistyneistö (sen liberaali ja oppositiomielinen osa) marxilaisten "myötävaikutuksella" taistelisi oikeudellisten uudistusten puolesta.

Kirjoittamassaan protestissa Lenin huomautti, että tällaisen ohjelman toeuttaminen merkitsisi Venäjän sosialidemokratialle samaa kuin itsemurha. Se merkitsisi Venäjän vallankumouksellisen työväenliikkeen halveksuntaa ja sen toiminnan lamauttamista.

ERIMIELISYYDET TOIMITUKSEN SISÄPUOLELLA

Vuonna 1900 Lenin palasi karkoituksesta Siperiasta. Ensimmäiseksi tehtäväksi Lenin asetti puoluetyön organisaattorina toimivan yleisvenäläisen marxilaisen sanomalehden perustamisen.

Jo 1902 oli Iskran toimituksen sisäpuolelle kuitenkin syntynyt syvällekäypiä periaatteellisia erimielisyyksiä, opportunistisia horjahteluita. Mm. Plechanov vastusti Leninin **liian teräväksi** luonnehtimaansa liberaalin porvariston ja sen ideologian arviointia.

Edelleen vuonna 1902 Lenin kirjoitti kriittisiä huomautuksia Plechanovin laatimaan puolueen ohjelmaluonnokseen. Leninin mielestä venäläisen **kapitalismin luonne oli määritelty liian epämääräisesti.** Edelleen ihmetytti, miksi Plechanov oli jättänyt proletariaatin diktatuurin käsitteen pois ohjelmasta. Proletariaatin käymän luokkataistelun sijasta luonnoksessa puhuttiin kaikkien työtätekevien ja riistettyjen yhteisestä taistelusta. **Puolueen proletaarista luonnetta** ei riittävällä selvyydellä tuotu julki.

Nadeša Krupskaja luonnehtii muistelmissaan kuvaavasti toimituksessa vallinnutta ilmapiiriä:

> "Plechanov tarttui joihinkin Leninin laatiman ohjelmaluonnoksen kohtiin. Wera Iwanowna ei ollut kaikissa kysymyksissä yhtä mieltä Leninin kanssa, muttei myöskään täysin yhtynyt Plechanovin kantaan. Axelrod myötäili useasti Leniniä. Vallitsi painostava ilmapiiri. Vera Ivanovna oli aikomaisillaan huomauttaa jotakin Plechanoville, mutta tämä otti kasvoilleen kauhistuttavan il-

meen ja sai Wera Iwanownan täysin pois tolaltaan. Päädyttiin äänestykseen. Ennen äänestystä Axelrod, joka kyseisissä asioissa oli yhtä mieltä Leninin kanssa, ilmoitti että hänellä on päänsärkyä ja hänen on poistuttava kävelemään. Jälkikäteen Lenin kiihtyi asiasta tavattomasti; Missään olosuhteissa ei voida työskennellä tällä tavoin. Voidaanko tätä kutsua asialliseksi neuvonpidoksi?"

Toimituksen sisäiset erimielisyydet puhkesivat uudestaan, kun käsiteltiin Leninin luonnosta artikkeliksi Venäjän sosialidemokratian maatalousohjelmasta. Plechanov vaati Leniniä **miedontamaan** marxismin vihollisiin kohdistamaansa kritiikkiä.

Myöhemin Lenin totesi että nämä toimituksen sisäiset erimielisyydet rasittivat häntä kovasti.

Bolševikkien peräänantamoattomuus johti siihen, että luonnokseen sisällytettiin ajatus työväenluokan johtavasta osuuudesta vallankumouksellisessa taistelussa sekä teesi proletariaatin diktatuurin välttämättömyydestä. Tässä oli II Internationaalin puolueiden ja Venäjän puolueen ohjelmien olennainen ero.

"MITÄ ON TEHTÄVÄ"

On syytä muistaa että Lenin kirjoitti nykyisin eri tahoilla paljonkin siteeratun (mutta monasti vähemmän **ymmärretyn!)** kirjansa "Mitä on tehtävä" juuri näiden kiistojen aikana ja niiden yhteenvetona: Mikä on kommunistisen puolueen luonne ja mitkä ovat tällaisen puolueen harjoittaman liittolaispolitiiikan periaatteet.

Opportunismin muodoille (tuolloin venäläinen ekonomismi, englantilainen tradeunionismi ja saksalainen bernsteiniläisyys) on yhteistä sosialistisen vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin ajatuksesta luopuminen, rajoittuminen porvarillis-liberaaliseen reformismiin.

Uuden tyyppistä, kommunistista puoluetta Lenin kuvasi juuri näiden käsitysten vastakohtana: Proletaarisen puolueen tehtävänä on yhdistää työväenliikkeen voima sosialistiseen päämäärään. Tähän se tarvitsee **vallankumouksellllisen teorian** tuntemusta, sen tehtävänä on yhdistää taloudelliseen taisteluun myös poliittinen ja ja teoreettinen kantavuus.

Erityisesti Lenin vastusti silloisia pyrkimyksiä tuoda työväenliikkeen sisäpuolelle porvarillista ideologiaa, väheksyä työväenluokan poliittisen tietoisuuden kehityksen merkitystä.

Revisionismi ei ilmennyt ainoastaan ideologian alueella: poliittisessa tehtävänasettelussa se pyrki rajoittamaan työväenliikkeen tehtävän yksittäisissä ammattiyhdistyksissä tapahtuvan hajanaisen toiminnan tasolle. Jätettiin huomiotta että proletariaatin päivänpolttavat ongelmat voidaan lopullisesti ratkaista vasta sosialistisen vallankumouksen kautta.

Olennaista on panna merkille, etteivät bolševikit kiinnittäneet huomiota ainoastaan opportunismin ideologisiin ja poliittisiin, vaan myös sen **järjestöllisiin ilmenemismuotoihin.** Työväenluokan voiman aliarvioinnista ja liikkeen historiallisen päämäärän typistämisestä seurasi mieltymys hajanaisissa paikallisorganisaatioissa tapahtuvaan "näpertelyyn" ja pikkumaiseen näennäiskäytännöllisyyteen. Matalaa aatteellista ja poliittista profiilia täydentää johdonmukaisesti matala järjestöllinen profiili. Puolueen merkitys työväenliikettä suuntaavana ja johtavana voimana kiistettiin.

"YKSI ASKEL ETEENPÄIN, KAKSI ASKELTA TAAKSEPÄIN"

Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen 2. edustajakokousta varten joutui Krupskaja laatimaan selonteon Iskra- organisaation toiminnasta Venäjällä. Tässä selonteossa kävi ilmi organisaation koko heikkous; Se oli muodostunut luonteeltaan sivistyneistöpuolueeksi, puoluejärjestöissä ei juurikaan näkynyt työläisiä. Taustalla näkyi taipumus työväenluokan voiman aliarvioimiseen, mieltymys liberaaliin työväenliikkeeseen sekä tottumus asettaa tehtävät yksittäisen osaston eikä puolueen kannalta. Kuvaa täydensivät käytännön työssä koetut jatkuvat tappiot sekä pitkäjänteisten työmuotojen puute.

Näpertelyn, alueellisen hajanaisuuden, järjestöllisen kaaoksen ja ohjelmallisten erimielisyyksien sijaan, bolševikit asettivat tehtäväksi vallankumouksellisten keskitetysti johdetun, lujan organisaation kehittämisen. Erityistä huomiota Lenin

kiinnitti suurten teollisuuslaitosten puoluejärjestöjen merkitykseen; Työpaikkaorganisaation on toimittava koko demokraattisen liikkeen kantavana voimana.

Tilannetta kuvaavana Lenin piti Martovin esittämää teesiä, jonka mukaan "jokaisella lakkolaisella on oltava oikeus julistaa itsensä puolueen jäseneksi". Puolueen tehtävä on johtaa työväenluokan taistelun kaikkia muotoja, myös lakkoja. Mutta tämä ei vielä tarkoita, että jokainen lakkolainen olisi puolueen jäsen. Tämän esimerkin valossa näkyi Leninin mielestä havainnollisesti, miten suuresti vallankumouksellinen pyrkimys johtaa jokaista lakkoa bolševistisesti eroaa opportunistisesta fraasista, joka julistaa **jokaisen** lakkolaisen puolueen jäseneksi. Menševikkien mieltymys kaikkein matalimpiin taistelumuotoihin hajoitti puolueen toimintaa. Lenin kuvasi tätä **opportunismiksi järjestöllisissä kysymyksissä**, "järjestäytyneeksi kaaokseksi" joka avaa puolueen portit pikkuporvarillisille, opportunistisille aineksille.

Krupskajan mielestä ei siis ollut sattuma, että ajauduttiin hajaannukseen kun asettui kysymys ensimmäisten käytännön askelien ottamisesta työväenluokan periaatteellisen ja lujan taisteluorganisaation rakentamiseksi.

Hajaannuksen välittömänä syynä olivat erimielisyydet järjestöllisissä kysymyksissä. Mutta mensševikkien puolueorganisaation opportunistisesta luonteesta juontuvat sittemmin myös opportunistiset taistelumuodot, jotka leimasivat heidän koko toimintaansa. Järjestöllinen opportunismi kasvoi taktiseksi, ja taktinen puolestaan ideologiseksi opportunismiksi. Tätä kehitystä Lenin kuvaa vuonna 1904 kirjoittamassaan kirjassa "Yksi askel eteen, kaksi taaksepäin". Kirjan kirjoittaminen maksoi Leninille useampia unettomia öitä. Teoksen läpikäyvänä ajatuksena on vallankumouksellisen organisaation välttämättömyys:

> "Taistelussa vallasta ei työväenluokalla ole kuin organisaationsa..... proletariaatti voi tulla ja tulee voittamattomaksi voimaksi ainoastaan vahvistamalla marxismin periaatteille rakentuvan ideologisen yhtenäisyytensä organisaation aineellisella yhtenäisyydellä, joka liittää miljoonat työtätekevät työväenluokan armeijaksi."

* * *

Eräs kaikkia Leninin Venäjän sosialidemokraatien käymää puoluekeskustelua koskevia kannanottoja yhdistävä piirre on asettaa kysymys työväenluokan taistelun **kehityksestä**; Korkealle asetettu päämäärä ja todellisten taisteluolosuhteiden huomioiminen eivät ole toisensa poissulkevia asioita. Kommunistien tehtävä on kehittää strategia ja taktiikka, joka huomioi ne molemmat. On pyrittävä demokraattisen liikkeen historiallisen näköalan ja kantavuuden jatkuvaan syventämiseen. Työväenliikkeen lopullista päämäärää ei saavuteta minkään oikotien kautta, on lähdettävä liikkeelle olemassaolevista ongelmista, olemassaolevista tehtävistä. Mutta tätä ei pidä käyttää verukkeena, jonka nimissä luovutaan kommunistisen liikkeen lopullisesta päämäärästä, jonka nimissä madalletaan poliittisia tunnuksia ja hajautetaan organisaatiota. Tehtävänä on tätä työtä tekemään kykenevän organisatoorisesti ja ideoloogisesti vahvan puolueen rakentaminen.

<u>YHTEENVEDONOMAISESTI VOIDAAN UUDEN TYYPIN PUOLUEEN TUNNUSMERKIT KUVATA SEURAAVASTI:</u>

- Puolueella on kiinteä suhde **työväenluokkaan**, se on sitoutunut työväenluokan historialliseen tehtävään.

- Puolue toimii työväenluokan **tietoisena etujoukkona** tukeutuen marxismin **vallankumoukselliseen teoriaan.** Tältä pohjalta se pyrkii kohottamaan joukkojen tietoisuutta ja torjumaan porvarillisen ideologian ja opportunismin vaikutuksen.

- Puolue on työväenluokan **organisaation korkein muoto.** (Ei mikään "muutosvoimien verkosto"; juuri marxilaisen teorian avaama näköala kykenee moninkertaistamaan joukkoliikkeen voiman, **suuntaamaan** sen oikein.)

- Puolue toteuttaa johdonmukaisesti **demokraattisen sentralismin** periaatetta, huolehtii puolueen sisäisestä demokratiasta, kritiikin ja itsekritiikin turvaamisesta.

- Puolue pyrkii kehittämään vallankumouksellista **strategiaa** ja taktiikkaa (jossa lähimmät tehtävät ja työmuodot ni-

voutuvat sosialistiseen näköalaan).

- Ideologisen itsenäisyytensä ja organisatoorisen lujuutensa **säilyttäen** se pyrkii liittoon laajimpien joukkojen kanssa.
- Puolueelle on ominaista proletaarisen internationalismin periaatteesta kiinni pitäminen.

Työväenluokan ja sen marxilais-leniniläisen puolueen johtavaa osuutta voidaan luonnehtia sosialistisen vallankumouksen tärkeimmäksi lainmukaisuudeksi. Näissä periaatteissa ei oikeastaan ole kiteytetty enempää eikä vähempää kuin vaatimus palaamisesta siihen, minkä Toisen Internationaalin revisionismi oli hylännyt: Marxin ja Engelsin näkemykseen kommunistisen liikkeen maailmankatsomuksellisesta perustasta sekä näitä perusteita vastaava näkemys liikkeen järjestöllisestä luonteesta.

Что дѣлать?

Наболѣвшіе вопросы нашего движенія

Н. ЛЕНИНА.

...„Партійная борьба придаетъ партіи силу и жизненность, величайшимъ доказательствомъ слабости партіи является ея расплывчатость и притупленіе рѣзко обозначенныхъ границъ, партія укрѣпляется тѣмъ, что очищаетъ себя"... (Изъ письма Лассаля къ Марксу отъ 24 іюня 1852 г.).

Цѣна 1 руб.
Preis 2 Mark = 2.50 Francs.

STUTTGART
Verlag von J. H. W. Dietz Nachf. (G. m. b. H.)
1902

Ensimmänen painos kirjasta "Mitä on tehtävä"

ERÄITÄ HISTORIALLISIA VAIHEITA JOISSA SKP:N LUONTEESTA UUDEN TYYPIN PUOLUEENA ON TAISTELTU

"LYÖDYT ARMEIJAT OPPIVAT HYVIN"

SUOMEN KOMMUNISTISEN PUOLUEEN PERUSTAMINEN 1918

SKP:n perustaminen vuonna 1918 yhtenä ensimmäisistä Länsi- Euroopan "uuden tyypin" puolueista tapahtui kiinteässä yhteydesä Suomen vanhan työväenpuolueen aatteellisia heikkouksia koskevaan itsekritikkiin. Edellä sivutut periaatteet muodostivat SKP:n perustamisen lähtökohdan. Tähän seikkaan palattiin aiheellisesti mm. vuoden 1984 tammikuussa järjestetyssä Sukupolvien tapaamisessa:

> "SKP:n perustava kokous varoitti aikoinaan mukautumisesta kapitalistisen järjestelmän pelisääntöihin:
>
> '...Vanha Sosialidemokraattinen puolue oli porvariston luokkavallan alla halvaantunut, mukautunut rauhallisen luokkataistelun kannalle, porvarillisen valtion puitteissa pysyttelevän eduskunnallisen ja ammatillisen työväenliikkeen puolueeksi, jonka toiminta oli pikemminkin proletarisen vallankumouksen välttämistä kuin pyrkimystä ja valmistautumista tähän työväenluokan suurimpaan historialliseen tehtävään.'
>
> "Näiden opetusten hämärtyminen muodostaa aikakaudellemme suuren vaaran." (Uudenmaan työkansa 1/84)

Itsekritiikissä jonka SKP:n perustava kokous kohdisti vanhan Sosialidemokraattisen puolueen puutteisiin katsottiin, että vuoden 1917 vallankumouksellinen tilanne oli paljolti menetetty juuri siksi, ettei puolue ollut ryhtynyt tietoisesti organisoimaan työväenluokan taistelua, vaan pikemminkin jarrutti sitä. Tämä taas johtui siitä, ettei tosiasiallisesti (eri asia kuin sanoissa!) luotettu - ei ainakaan lähiaikoina tapahtuvan - sosialistisen vallankumouksen, uuden yhteiskuntajärjestelmän syntymisen mahdollisuuteen, ei edes Venäjällä. Ei siis oltu omaksuttu marxismia maailmankatsomuksena, joka tarkastelee yhteiskuntaa lainmukaisena kehityskulkuna, yhteiskuntamuodostumien kehityssarjana.

Jo luokkasodan aikana tajuttiin puolueen jäsenien keskuudessa varsin yleisesti, että taistelua johtamaan olisi tarvittu voimakkaampaa ja määrätietoisempaa puoluetta, kuin mitä sos. dem. puolue oli. Puolue tosin kasvoi jo luokkasodan aikana hyvän askeleen oikeaan suuntaan, mutta tämä tapahtui myöhään, vasta luokkasodan alettua. Siksi se ei enää voinut vaikuttaa sodan lopputulokseen.

Luokkasodan tappio pakotti Suomen työväen etujoukon punnitsemaan sen syitä ja etsimään tietä eteenpäin. Vankileirillä arvioitiin käytyä taistelua ja sen antamia opetuksia. Perusteellisemmman arvostelun ja arvioinnin Suomen vanhasta sos.dem. puolueesta ja luokkasodasta suorittivat kuitenkin Neuvosto-Venäjälle siirtymään päässeet toverit, ensi kädessä Otto Wille Kuusinen ja Yrjö Sirola.

Kuusinen kirjoitti silloin paljon huomiota osakseen saaneen kirjan **Suomen työväen vallankumouksesta: arviota ja itsekritiikkiä.** Itsesääliä tuntematta hän arvosteli vanhan sos.dem. puolueen teoreettista ja organisatorista heikkoutta sekä puolueen kyvyttömyyttä vallankumouksen valmistamisessa ja sen johtamisessa. Venäjän sosialistisen vallankumouksen voitto tietenkin antoi tähän arvioon aineksia.

Jo kesällä 1918, siis pari kuukautta luokkasodassa kärsityn tappion jälkeen Kuusinen kirjoitti terävän arvion **Suomen vallankumouksen esihistoriasta.** Siinä hän toteaa että

> "'Suomen vallankumous alkoi tämän vuoden tammikuussa. Sen perusvirheet alettiin jo viime vuonna.
>
> Samoin kuin sota yllätti Euroopan suurten maiden useimmat sosialistipuolueet ja paljasti, **etteivät ne olleet historiallisen tehtävänsä tasalla**, samoin Venäjän vallankumous keväällä 1917 yllätti Suomen sosialidemokratian.'
>
> 'Meilläkin silloin kulki kumouksen hengetär yli maan. Mutta me emme nousseet

sen siiville, vaan kumarsimme päätämme ja annoimme sen lentää yli. Meille tuli sitten marraskuusta aseiden maahanlaskun muistojuhla.'

'Suurlakko levisi yli maan. "Vallankumouksellinen Keskusneuvostomme" keskusteli lähteäkö eteenpäin vai eikö. Me, joita suotta oli sanottu "marxilaisiksi", emme tahtoneet lähteä eteenpäin. Ilman meitä taas Ammattijärjestön silloiset "vallankumoukselliset" eivät tahtoneet lähteä.'

'...meillä oli mielessämme kaksi painavaa lisäsyytä olla kannattamatta vallankumoukseen ryhtymistä: 1) emme tahtoneet edistää oikeistososialististen ja porvarillisten ainesten liittoutumista ja 2) tahdoimme välttää työväenliikkeen repeämistä kahteen katkerasti keskenään taistelevaan leiriin. Tässäkin suhteessa siis ajatuksemme kulki sosialidemokratialle ominaista rataa, eikä oikeaan marxilaiseen tapaan. **Me tosiasiassa jarrutimme historiallista edistystä** estäessämme sitä maamme työväenliikkeen hajoamista, jonka edellytykset olivat jo kypsyneet välttämättömiksi ehdoiksi, jotta työväenliike voisi päästä paikastaan eteenpäin, tietoiseen vallankumoukselliseen toimintaan. keinotekoisesti koossa pysyttäen vastakkaisia pyrkimyssuuntia tämä liike ei enää pystynyt lainkaan toimimaan. Sen repeäminen saattoi kyllä koitua vahingoksi **sosialidemokraattiselle** toiminnalle, toisin sanoen eduskunnallisen (ja ammatillisen) toiminnan välittömälle tehoisuudelle. Vaalivoittojen toiveet siitä saattoivat vähentyä. Mutta työväenasian todelliselle edistymiselle, työväen luokkataistelun vahvistumiselle tuosta luonnollisesta hajoamisesta olisi saattanut olla ainoastaan hyötyä. Sehän olisi merkinnyt vain **todellisen työväen rintaman vapautumista** haitallisista ja pimittävistä aineksista, jotka porvarien rintaman puolella saattoivat sentään olla työväen vallankumoukselliselle luokkataistelulle sentään vähemmän vahingollisia kuin työväen omissa riveissä.'

'...meidän olisi ollut yritettävä, taisteltava ja hyökättävä mahdollisimman pitkälle - historiallisen edistyksen avuksi. Eihän historiakaan voinut tyhjillä rukkasilla työtään tehdä - taistelevia kouria se tarvitsi.'

'me sotkimme alkuryöpyn syntymisen puhaltamalla suurlakon viikon lopussa lopetettavaksi sekä vallankumouskysymyksen lykättäväksi - puoluekokouksen ratkaistavaksi! Tyytymättömyys, jopa katkera suuttumus työväenjoukoissa oli sen johdosta sangen yleinen. Se ei tosin puhjennut ilmikapinaksi puoluejohtoa vastaan, mutta se vaikutti tavalla, joka kukaties oli turmiollisempi vastaiselle työväen luokkataistelulle: se poltti työväenliikkeen johdolta pois parhaimman osan työväen luottamusta. Johto, joka olisi tulta tarvinnut rohkaistunutta työväen vihollista vastaan, jäi puhaltamaan epäluulon kylmään hiillokseen. Tällöin synnytetty epäluulo ja karsaus tuntui sittemmin painajaisena koko vallankumouksen ajan. Marraskuussa sillä kylvettiin jo huhtikuun hajaannusta. - Puoluekokous, kun se jonkun viikon päästä kokoontui, tunsi yleisessä mielialassa sillä kertaa jo ohimenneen korkeimman harjan vallankumoukselliselta hyökkäysaallolta - aalto oli ristituulten hämmentämänä laskeutumassa....Suunnilleen puolet heistä (kokousedustajista) tuntui olevan enemmän tai vähemmän selvän vallankumouksellisen toiminnan puolella: toiset puolet vastaan. Me keskustalaiset tahdoimme kaikin mokomin pitää puolueen koossa ja "onnistuimme". Kokoavassa päätöslaselmassa ei ollut vallankumouksesta selvää sanaa puoleen eikä vastaan, vaan kyllä entisen itsenäisen luokkataistelun henki; lisäksi joukko hurskaita reformivaatimuksia porvaristolle sekä työväelle kehotus aseelliseen varustautumiseen - ei tosin vallankumouksellista hyökkäystä, vaan tarpeellista itsepuolustusta varten.'"

Sama - kommunistisen liikkeen kehitykselle ehdottoman välttämätön - pyrkimys rehelliseen, rakentavaan itsekritiikkiin ilmenee 3. päivänä syyskuuta 1918 Moskovassa allekirjoitetussa **Suomen kommunistisen puolueen perustavan kokouksen avoimessa kirjeessä toveri Leninille:**

"'Me emme vuosi sitten jaksaneet uskoa, että Venäjällä tulee todellinen köyhälistön vallankumous jo sota- aikana.'

'Me Suomen sosialidemokraatit emme silloin selvästi tajunneet tämän valtavan tapauksen merkitystä. emme uskoneet silloin, että Venäjällä on syyskuussa 1918 yhä oleva valta köyhälistön käsis-

sä, köyhälistön, joka on hävittänyt porvarillisen valtion ja rakentaa sosialistista yhteiskuntajärjestystä.'"

Edelliset lainaukset osoittavat selvästi, ette myöskään suomalaisen sosialidemokratian vasemmistosiipi - huolimatta jo aloitetusta marxismin opiskelusta - kyennyt tarkastelemaan todellista yhteiskunnallista kehitystä tarvittavalla historiallisella syvyydellä.

Tämän sosialidemokratian historiallista tehtävää ja mahdollisuuksia koskevan typistetyn näkemyksen itsepintaisuus kävi ilmi vielä helmikuun viikkoina 1918. Työväenvallankumouksen voitettua Etelä-Suomessa kirjoitti kuusinen **työväenvallankumouksen ohjelmajulistusta** sekä **Kansanvaltuuskunnan esityksen Suomen valtiosäännöksi**. Vallankumous oli **käytännössä** johtanut pitemmälle sosialistisen vallankumouksen tiellä, kuin mitä alun alkaen oli ajateltu ja suunniteltu. Oli esimerkiksi toteutettu eräs vallankumouksen perustehtävä, jota ei alunperin oltu suunniteltu: suurien tuotantolaitosten ottaminen kansalle kuuluvan valtion haltuun. Siitä huolimatta ei sosialidemokraattisen puolueen johto kyennyt ohjelmallisesti asettamaan vallankumoukselle selvästi sosialistista päämäärää. Mainituissa asiakirjoissa ei asetettu tehtäväksi kapitalistien hallussa olevien tuotantovälineiden ottamista valtion haltuun eikä valtiovallan pitämistä työläisten käsissä proletariaatin diktatuurin avulla. Tavoitteeksi asetettiin ainoastaan mahdollisimman pitkällemenevän parlamentaarisen demokratian saavuttaminen. S.o. jo 1905 totutetun porvallis-demokraattisen vallankumouksen saavutusten asteittainen eteenpäinvienti. Kyseisten puutteiden vuoksi syntyi punakaartilaisten keskuudessa rintamilla paljon keskustelua ja erimielisyyttä.

Suomen työväenvallankumouksen tappion jälkeen vietiin 90.000 ihmistä keskitysleireille, 8000 tuomittiin kuolemaan.

Eräs näihin vuosiin liittyvä traaginen seikka on, että bośevikkien suorittama teoreettinen työ olisi jo vuodesta 1905 kyennyt antamaan olennaisia vastauksia niihin kysymyksiin, jotka vuoden 1917 marraskuussa olivat - vastausta vaille jääden - Suomen vallankumousliikkeen keskipisteessä. Erityisen suureksi avuksi olisi ollut Leninin kirjoitus **Sosialidemokratian kaksi taktiikkaa demokraattisessa vallankumouksessa**. Jo puoli vuosikymmentä ennen mainittuja tapahtumia sitä levitettiin Suomen välittömässä läheisyydessä 10.000 kappaleen painoksena. Kirjoitus selvitti porvarillis- demokraattisen vallankumouksen erityispiirteitä , liikevoimia ja näköalaa imperialismin aikakaudella. Siinä korostetaan työväenluokan johtavan osuuden välttämättömyyttä tällaisessa vallankumouksessa sekä asetetaan kysymys porvarillis- demokraattisen vallankumouksen kehittymisestä sosialistiseksi vallankumoukseksi. Erityisesti tätä mahdollisuutta aliarvioitiin vuonna 1917 suomen sosialidemokraattien johdossa. Tämä, kuten muutkin bolševikkien teoreettisen työn tulokset pysyivät vuoden 1918 kesään asti suomalaisille Sosialidemokraateille tuntemattomina.

Asiantilan traagillisuutta lisää tieto siitä, että suomalaisilla sosialidemokraateilla oli jo useiden vuosien ajan ollut jonkinasteisia järjestöllisiä yhteyksiä bolševikkeihin. Kesän 1917 aikana olivat Gustav rovio ja Eino Rahja jopa joutuneet kuuntelemaan Leninin "yksinpuheluita" hänen kirjoittaessaan Helsingissä **Valtion ja vallankumouksen** käsikirjoitusta.

Eri yhteyksissä puolueiden välillä vaihdettiin delegaatioita, pidettiin yllä kirjeenvaihtoa. Mutta tästä huolimatta olennaisimmista ja polttavimmista teoreettisista ongelmista ei juurikaan vaihdettu mielipiteitä.

Kesän 1918 aikana suoritettua SKP:n perustamiseen johtanutta rehellistä itsekritiikkiä ja uuden tilannearvion laatimista on siis pidettävä suurena voittona Suomen työväenluokalle.

Vaikka suomessa SKP:n perustavan kokouksen aikana oli vallalla mitä synkin terrorikausi, niin kokous luotti lujasti Suomen työväenluokkaan ja sen taistelukykyyn ja tahtoon. "Työväen voima on tällä hetkellä hirveän luokkasorron alaisena, mutta voitettuna, murrettuna se ei ole. Se on uudestaan nouseva. Kovan kokemuksen kouluttamana se on lahtariterrorinkin kahleet murtava."

O.W. Kuusisen alustuksen ja sitä seuranneen laajan keskustelun jälkeen perustava kokous hyväksyi periaatteellisen perustamislausunnon. Siinä sanotaan muun muassa:

"Suomen Kommunistinen Puolue on proletariaatin, palkkatyöväen puolue, joka ajaa yksinomaan työväenluokan asiaa, koettaen nostaa sitä valtaan hävittääkseen porvarivaltion ja kapitalistisen talousjärjestelmän.

Kommunistinen puolue nojaa siihen vallankumoukselliseen marxilaisen sosialismin periaatteeseen, siihen kommunismin periaatteeseen, jota marx ja Engels julistivat, mutta jota myöhemmän ajan sovittelupolitikoitsijat ovat väärin selittäneet...

Kommunistinen puolue tahtoo, kuten aikoinaan tekivät myös Marx ja Engels, erottautua vallankumouksellista sosialismia vastustavista "sosialisteista" ja "sosialidemokraateista", jotka eksyttävät työläisjoukkoja pois siltä vallankumouksellisen taistelun tieltä, joka välittömästi johtaa työväen diktatuurivaltaan ja sosialistiseen vallankumoukseen."

Vaikka SKP:n perustamislausuntoon sisältyykin jyrkkiä ja yksipuolisia painotuksia, on siinä kuitenkin ilmaistu eräitä kestäviä perusperiaatteita, joihin puolue sittemmin on puolivuosisadan tukeutunut. Puolueen vuonna 1944 julkistuttua perustamislausunnon velvoiteet tulivat mm. SKP:n sääntöjen toisessa pykälässä hyväksyttyä myös puolueen julkisen toiminnan pysyväksi periaatteeksi.

YHTEENVETOA JA YHTEYKSIÄ NYKYTILANTEESEEN

Ei liene epäselvyyttä siitä että näiden tapahtumien mieleenpalauttamunin lukeutuu niihin edellytyksiin, jotka ovat välttämättömiä Suomen kommunistisen liikkeen nykyisen halvaanustilan voittamiseksi. Huolimatta siitä että yhteiskunnalllinen tilanne tuolloin oli aivan toinen kuin nykyisin, voidaan erityisesti seuraavissa ongelmissa nähdä selviä yhtymäkohtia meille tänään asettuviin tehtäviin:

-Vanha sosialidemokraattinen puolue menetti kyvyn vastata kärjistyneeseen yhteiskunnalliseen kriisiin koska se ei enempää **teoreettisten** kuin **organisatoristenkaan** valmiuksiensa osalta ollut tilanteen tasalla. Siksi työväenjoukkojen omaehtoinen toiminta ajoi puolueen ohi.

-Aatteellisten ja organisatoristen valmiuksien painottamisen lisäksi on välttämätöntä löytää **oikea organisaatiomuoto.** Muutoin ei tilanteen vaatimia tehtäviä kyetä täyttämään. Ja tässä on useammin kuin kerran menty vikaan myös vuoden 1917 jälkeen.

-Pelokas kiinnipitäminen organisaatiomuodosta, joka ei vastannut tilannetta johti Suomen työväenluokan kärsimiin mittaamattomiin tapioihin. Ei osattu oikein arvioida, missä vaiheessa puolueen sisäiset erimielisyydet olivat saavuttaneet vaiheen, joka ennemmin tai myöhemmin **vääjäämättä** tuli johtamaan puolueen hajoamiseen. Siksi tappiot koituivat vieläkin raskaammiksi. Nykyisin sankaltainen ongelma toistuu usein kuulluissa kehotuksissa "ettei pidä kiiruhtaa tapahtumien edelle, jotta tappiot saataisiin minimoitua."

-Puolueen aatteellista linjaa ja organisatorista rakennetta pohdittaessa vanhan työväenpuolueen johto ei kaikissa vaiheissa huolehtinut **järjestöllisen demokratian** toteutumisesta riittävässä määrin. Tämä johti puoluejohdon ja työväestön välisen luottamuksen rikkoutumiseen ja sitä kautta puolueen organisoivan, työväenluokan taistelua suuntaavaan roolin heikkenemiseen, passiivisuuden ja epätietoisuuden leviämiseen.

-Kärsittyjä tappioita ei jälkikäteen voi korjata. Puolueessa suoritettu rehellinen ja perusteellinen itsekritiikki, uuden totuudenmukaisen tilannearvion muokkaaminen loivat maaperää toiminnan oikeansuuntaiselle jatkamiselle mitä vaikeimmissa olosuhteissa.

PUOLUEEN JA KANSANRINTAMAN SUHDE MAANALAISUUDEN KAUDELLA

Niin maanalaisena toimivan työväenpuolueen organisoiminen kuin sen toiminnan jatkuvuuden turvaaminenkin on vaikea ja vaaranalainen tehtävä. Erittäin vaikea se oli valkoisen terrorin oloissa. Mutta kehitys lähti kuitenkin ripeästi liikkeelle. Eri puolille Suomea alkoi pian muodostua SKP:n järjestöjä. Organisaation rakennustyön rinnalla puolue ryhtyi toimintansa ensimmäisistä päivistä lähtien julkaisemaan marxilaista kirjallisuutta ja toimittamaan sitä Suomeen työläisten luettavaksi.

Käyttäen hyväkseen kaikkia julkisen ja salaisen toiminnan muotoja SKP muodostui jo 20-luvun alusta pitäen vaikutukseltaan voimakkaaksi Suomen työväen luokkataistelun johtajaksi. Sen johdolla taisteltiin työväen sekä poliittisten että taloudellisten oikeuksien puolesta, valkoista valtakomentoa vastaan. SKP:n johdolla käyty taistelu muodostui valkoiselle vallalle vaaraksi, joka pakotti sen jo pian luokkasodan päättymisen jälkeen turvautumaan "uuden kapinan valmistajia" vastaan häikäilemättömään ohranaterroriin, vangitsemisiin ja työväenlehtien lakkauttamisiin. Porvariston SKP:hen kohdistamat vainotoimenpiteet eivät kuitenkaan kyenneet estämään puolueen joukkokannatuksen laajentumista ja puoluejärjestöjen lujittumista.

TILANNETTA VASTAAVAAN ORGANISATOORISEN MUODON LÖYTÄMISEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

SKP:n maanalaisen toiminnan vuodet eivät kuitenkaan jatkossa osoittautuneet ongelmattomiksi, ja näistä vaiherikkaista vuosista olisi paljonkin kirjoitettavaa. Seuraavassa kosketellaan ainoastaan joitakin maanalaisuuden kauden vaiheita. Ongelmia, joilla on välillistä merkitystä Suomen kommunistisen liikkeen nykyistä tilaa koskevalle pohdiskelulle. Erikoisen tärkeää on kiinnittää huomiota tilanteen ja taisteluolosuhteiden jatkuvaan muuttumiseen koko maanalaisuuden kauden läpi. Tämä vaati tilanteen vaatimuksia vastaavien uusien organisatoristen muotojen herpaantumatonta etsimistä. Varsinkin alkuvaiheessa tässä työssä saavutettiinkin tuloksia, jopa niin että Lenin piti SKP:n toimintaa esimerkkinä muille kommunistisille puolueille salaisen ja julkisen toiminnan hyvästä yhdistämisestä. Fasismin nousua lähestyttäessä organisatoriset muodot olivat kuitenkin jääneet pahasti tilanteesta jälkeen, eikä tarvittavaa voimakasta fasisminvastaista kansanrintamaa kyetty rakentamaan. Erityisen mustan luvun SKP.n maanalaisuuden vuosissa muodostaa ohranan provokaattorin, Arvo Tuomisen tietoinen keionottelu liittolaispolitiikkaa koskevan kysymyksen vääristelyllä puolueorganisaation halvaannuttamiseksi.

JULKISEN JA MAANALAISEN TYÖN YHDISTÄMISEN ONGELMISTA

Vuonna 1919 perustettu Komintern kokosi yhteen aatteellisen vararikon kärsineiden Länsi- Euroopan sosialidemokraattisten puolueiden terveet vasemmistovoimat. Paljolti Venäjän vallankumouksellisten kokemuksen pohjalta Komintern alkoi ohjata eri puolueiden vasemmistovoimia perustamaan uudentyyppisiä, tieteellisen sosialismin teoriaan tukeutuvia, tietoisesti ja organisatorisesti lujia, etujoukkoina toimivia kommunistisia puolueita läntiseen Eurooppaan.

Tämä ei ollut yksinkertainen tehtävä. Alkuvaiheessa joitakin Kominterniin kuuluneiden puolueiden voimia vaivasi mm. "vasemmistolainen lastentauti"; Jotkut toverit aliarvioivat liittolaispolitiikan sekä julkisten taistelumuotojen merkitystä, vallankumouksen poliittsen voiman luomisen vaikeutta. Oli käsitettävä, että kapitalismin kumoaminen on tehtävä, johon tietoinen etujoukko ei yksinään kykene. Se on mahdollista vain laajan monopolienvastaisen kansanrintaman tuella.

Niinpä Toivo Antikainen kirjoituksessaan **Katsaus SKP:n historian pääetappeihin** huomauttaa että SKP:n perustava kokous toisaalta joutui äkkijyrkkään asennoitumiseen. Ei ymmärretty oikein asettaa kysymystä julkisesta liikkeestä; erityisesti suhtautuminen ammatilliseen liikkeeseen oli väärä. Itsenäistä nuorisoliittoa ei katsottu tarpeelliseksi, talonpoikaiskysymykseen ei kiinnitetty riittävää huomiota ja kansallisuuskysymystä ei selvitetty. Tästä äkkijyrkästä asennoitumisesta myös johtui eräs puolueen alkuajan "vasemmis-

tolaisista" virheistä, eduskuntavaalien boikotti vuoden 1919 alussa.

Tilanne kuitenkin muuttui: SKP:n työ alkoi vuoden 1919 loppupuolella suuntautua enemmän työväen joukkojärjestöjen ja -joukkoliikkeiden luomiseen. SKP.n johdolla aloitettiin Suomessa taistelu valkoista terroria ja sen turvissa muodostunutta luokkasovintoa harjoittavaa sosialidemokraattista puoluetta vastaan. Muodostuu julkinen vallankumouksellinen joukkoliike. Nuorisolitto johdetaan 1919 vallankumoukselliselle tielle. 1920 perustetaan Suomen Sosialistinen Työväenpuolue, joka julistautuu Kominternia kannattavaksi, sympatisoivaksi puolueeksi. Sosialistisen työväenpuolueen ohjelman oli kirjoittanut O.W. Kuusinen. Käyttäen hyväkseen kaikkia julkisen ja salaisen toiminnan muotoja SKP:stä muodostui 20-luvun alussa vaikutukseltaan voimakas työväen luokkataistelun johtaja. Sen johdolla taisteltiin työväen niin poliittisten kuin taloudellisten oikeuksien puolesta. Vuonna 1920 Suomen ammattijärjestössä valtaa luokkataistelukannalla oleva aines johdon. Käydään avointa suuntataistelua valkoista sosialidemokratiaa vastaan sen omissakin järjestöissä. Sosialidemokraattinen puolue jakautuu kahtia, suuren osan työläisistä erotessa siitä kokonaisina järjestöinä ja liittyessä Sosialistiseen Työväenpuolueeseen. Julkisia mahdollisuuksia - kokouksia, lehtien ja kirjallisuuden julkaisemista käytetään kommunistisen propagandan edistämiseen, joskaan ei niin paljon kuin olisi voitu ja olisi pitänyt. Näin SKP vapautui käytännön toiminnassa sitä alkuvaiheessa vaivanneesta "vasemmistolaisuudesta".

SKP:n alkukauden äkkijyrkkä asennoituminen korjattiin verraten nopeasti käytännöllisessä työssä ja torjuttiin siten puolueen joukoista eristäytymisen ja lahkolaistumisen vaara. Julkiseen liikkeeseen tunkeutumisen kautta solmittiin yhteydet laajoihin työväen joukkoihin. Tämä johti kuitenkin siihen, että puoluetyötä johtavilta tovereilta ei enää riittänyt tayttä huomiota **puolueen oman organisaation rakennustyöhön**, sen kehittäminen jäi toissijaiseksi tehtäväksi.

Johdonmukaisen marxilais-leniniläisen linjan saavuttamisessa oli siis vielä vaikeuksia: "Lastentaudin" voittaminen ja siirtyminen laajan joukkotyön linjalle ei tapahtunut kivuttomasti.

Vuosina 1920-1921 puolueen johdossa syntyi ristiriita, joka laajeni puolueen aktiivikerroksiin. Osa puoluejohdon jäseniä, joista eräät olivat olleet joukkotyössä Suomessa, alkoivat arvostella puoluejohdossa yhä vielä ilmenevää julkisen liikkeen aliarviointia. He vaativat puoluetyön ja ja johdon painopisteen siirtämistä Suomeen. He olivat tämän hyvän alkumenestyksen perusteella tulleet siihen käsitykseen, että suomessa olisi jo kehkeytynyt tilanne, missä vasemmistolaisella työväenliikkeellä olisi luja asema, ja että se olisi jo viranomaislta niin suojattu, että uudelleen perustettu kommunistinen puolue voisi mensestyksellä johtaa maamme työväenliikettä kokonaisuudessaan.

Tässä arvostelussaan he itse kuitenkin toisaalta ajautuivat oikeisto-opportunistiseen julkisen toiminnan yliarvioimiseen, maanalaisen **puolueen rakentamisen ja sen johtavan osuuden aliarvioimiseen.** Tämä oli heidän päävirheensä ja ja kyseisen kauden opportunistinen päävaara julkisessa vallankumouksellisessa liikkeessä.

Vuonna 1923 pidetty SKP:n kolmas edustajakokous piti Sosialistisen työväenpuolueen perustamista merkittävänä saavutuksena.

> "Suureksi pettymykseksi on Keskuskomitea viimeisinä aikoina saanut havaita, että Suomessa salaista puoluetyötä, järjestöjen organiseerausta tekemään lähetetyt toverit...ovat laiminlyöneet tuon työn suorituksen. Kuten paljastuu, he ovat sen sijaan kiinnittäneet päähuomion julkiseen toimintaan ja jättäneet oman puolueemme luomistyön kokonaan sivuasiaksi."

Jälkeenpäin asiaa ajatellen voidaan todeta, että oli epäilemättä oikein, että työväen julkisen joukkoliikkeen kehittämiseen kiinnitettiin heti alun perin paljon huomiota ja että vaikka silloisilla suomessa olleilla puolueen työntekijöillä oli epäilemättä kädet täynnä työtä, niin sittenkin olisi ollut välttämätöntä kiinnittää enemmän huomiota SKP:n oman järjestöpohjan luomiseen ja lujittamiseen.

Vuonna 1930 osoittautui, että organisaatio jäi jälkeen tilanteen vaatimuksista. Puolueen jäsenmäärä oli pieni ja se hoiti yhteydet joukkoihin pääosiltaan julkisen järjestötoiminnan kautta. Ei oltu kehitetty laajempaa järjestötoimintaa työpaikoille

mistä johtui että kun julkiset järjestöt kiellettiin niin SKP:n yhteydet joukkoihin vaikeutuivat. Siitä syystä tilanne oli vaikea.

Vuosina 1933–1935 tilanne jossain määrin parani, suunta ainakin oli oikea. SKP:n jäsenet saivat kehotuksen liittyä julkisiin sos. dem. järjestöihin ja sen kautta lujittaa puolueen yhteyksiä työläisiin. Organisaation suunta ainakin yritti palvella tehtäviä.

MARXISMI-LENINISMIN OPISKELUN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

Edellä mainitussa kirjoituksessaan Toivo Antikainen huomauttaa että niin legaalisen toiminnan ylipainottamiseen taipuneen ryhmän virheet kuin myös legaalisen joukkotoiminnan aliarvioiminen puoluejohdon enemmistössä 20-luvun alkuvuosina olivat seurauksena sosialidemokraattisten perujen säilymisestä puolueessa. Myöhemmin Sirolan kerrotaan todenneen tähän Toiskan kirjoittamaan että se on "selvästi sanottu".

Vaikeudet oikeiden organisatoristen muotojen löytämisessä juontuivat siis paitsi todellisten taisteluolosuhteiden vaativuudesta, myös ideologisista heikkouksista. Siksi on syytä kiinnittää huomiota niihin vakaviin pyrkimyksiin marxismi-leninismin omaksumiseksi, joita kaikesta huolimatta oli olemassa:

Oli olemassa nuorten työläisten opintoyhdistyksiä. **Suuntaus** maanalaisessa opintotyössä lähti lenininismin pohjalta, siitä huolimatta että leniniläinen kirjallisuus puuttui. Vielä 30-luvun alussa oli leninin **Valtio ja vallankumous** ainoa suomenkielellä oleva leninin teos. KIM:in ohjelma oli suomenkielellä ja sitä opiskeltiin kommunistisessa nuorisoliitossa. Siitä huolimatta että perusaineisto puuttui, oli opiskelu **Leninin henkistä.**

Tavallaan voidaan sanoa, että nykyiselle nuorisolle ratkaisu on vaikeampi, koska porvarillisen demokratian tuottamat harhakuvat hämärtävät asioita. Silloin opiskeltiin patukoilla. 20-luvulla oli voimakkaat lakkoliikkeet: Satamalakot, puutyöväen lakot jne. Oli 10 kuukauden pituinen metallisulku. Itse teoreettinen opiskelu ei aineiston puolesta ollut mahdollista. Itse yhteiskunnalliset olosuhteet olivat sellaiset kuin olivat. Tämän vuoksi sosialidemokratismi ei purrut.

Neuvostoliitossa kävi tovereita lännen vähemmistökansallisuuksien opistossa. Sieltä tulleet pystyivät ohjaamaan. On kuitenkin muistettava, että jo kuuluminen illegaaliseen järjestöön merkitsi vankilaan joutumista. Ilmiantajan pelko rajoitti myös opiskelua. Olennaista oli kaikesta huolimatta luokkakantaisuus, Leninin ihailu, neuvostoystävyys. Suhde puolueeseen ja sen merkitykseen oli oikea.

30-luvun alussa monet olivat vankilassa. Opiskelu siellä oli vaikeaa. Porvarillinenkin kirjallisuus oli hävitetty uudelleen sitomalla. Käytettiin lunttia, mutta ratsioissa nekin hävisivät. Monesti koko opiskelu tapahtui muistin varassa. Mutta silti se ei ollut suorastaan virheellistä.

On eräänlainen paradoksi, että marxismin opiskelun mahdollisuudet laajenivat 30-luvulla, fasismin nousun jälkeen. Polittisen tilanteen kiristyminen nimittäin johti linjaerimielisyyksien syvenemiseen sosialidemokraattisen puolueen sisällä. Niinpä Akateeminen Sosialistiseura muodostui sosialidemokraattisen puolueen siällä oppositioryhmäksi, joka joitakin vuosia myöhemmin erotettiin puolueesta. Seuran toimesta perustettiin laillisia marxismin opintopiirejä sekä suomennettiin useampia tärkeitä marxismin klassikoita. Näihin lukeutuivat mm. Engelsin **Anti-Dühring**, Marxin **Goathan ohjelman kritiikki** sekä **Palkkatyö ja pääoma.**

SKP:n toiminnan ongelmien ratkomisessa **marxismi-leninismin opiskelun ja omaksumisen tehtävä sekä oikeiden organisatoristen muotojen etsiminen kietoutuivat jatkuvasti ja kiinteästi toisiinsa.** Tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta tämän kehityksen kaikkien vaiheiden tarkasteluun. Mutta SKP:n toiminnan ensimmäisten vuosien rinnalla on oman aikamme ongelmien kannalta Kominternin VII kongressin muotoileman kansanrintamastrategian sekä tämän strategian omaksumisen tarkastelu erityisen ajankohtaista.

KOMINTERNIN VII KONGRESSIN KEHITTÄMÄ KANSANRINTAMATAKTIIKKA

Yleismaailmallinen tilanne muuttui 1930-luvun alkuvuosina porvariston johtajien turvautuessa fasistisen hallitsemisen menetelmään, Saksan valtion johdon siirryttyä hitleriläisten fasistien käsiin. Tämä kohdistui myös so. dem. puoluetta vastaan ja sos. dem työläiset eri maissa tunsivat joutuneensa fasistien uhan alaiseksi. Tämä loi entistä paremman pohjan työläisten ja muiden edistyksellisten voimien yhteiselle, fasismin vastaiselle toiminnalle.

Laajan fasisminvastaisen kansanrintaman keinoja pohdittiin erityisestivuonna 1934 järjestetyn Kominternin 7. kongressin valmistelujen yhteydessä. Komintern totesi, että muuttunut tilanne luo mahdollisuuksia soveltaa liittolaispolitiikan uusia muotoja. On pyrittävä työpaikoilla **alhaalta lähtevään** toimintayhtenäisyyteen sosialidemokraattisten työläisten kanssa, asetettava laajoja joukkoja koskevia konkreettisia taistelutunnuksia.

Samalla painotettiin, ettei liittolaispolitiikkaa saa toteuttaa kommunistien **itsenäisen atteellisen, poliittisen ja järjestöllisen linjan tai toimintakyvyn kustannuksella.** Kommunistinen **puolue** on säilytettävä ja sitä on lujitettava liittoa rakennettaessa. Puoluetta ja kansanrintamaa, puoluetta ja liittoa ei saa sekoittaa toisiinsa. Juuri aatteellisen voimansa ansiosta kommunistipuolue kykenee rakentamaan fasismin ja sen kautta kapitalismin ja sodan vastaisen rintaman ja siten moninkertaistamaan demokraattisen joukkoliikkeen voiman; Osoittamaan sen taistelulle kantavan näköalan.

Selostuksessaan Dimitrov painotti, että kansanrintaman muodostumisen edellytyksenä ja sen pohjana tulee olla työväen yhteisrintama, jonka johtavana voimana voi olla vain kommunistinen puolue:

"'Taistelussa yhteisrintaman muodostamiseksi kasvaa kommunistisen puolueen johtavan osuuden merkitys tavattomasti. Työväenluokan yhteisrintaman alkuunpanijana, järjestäjänä ja liikkeelle panevana voimana on tosialiallisesti vain kommunistinen puolue.'

6. ja 7. kongressin välisellä kaudella ovat puolueemme kapitalistisissa maissa kiistämättä kasvaneet ja huomattavasti karaistuneet. Mutta olisi mitä vaarallisin erehdys rauhoittua tähän. Mitä enemmän työväenluokan yhteisrintama laajenee, sitä enemmän eteemme nousee uusia, monipuolisia tehtäviä, sitä enemmän meidän on työskenneltävä **puolueidemme lujittamiseksi poliittisesti ja organisatorisesti.**"

Organisatorisen lujuuden säilyttämisen rinnalla Dimitrov korosti myös kommunistien aatteellisen itsenäisyyden säilyttämisen välttämättömyyttä:

"Valmiutemme lähteä yhdessä sosialidemokraattisten puolueiden ja järjestöjen kanssa taisteluun fasismia vastaan me olemme kietoneet ja tulemme kietomaan leppymättömään taisteluun sosialidemokratismia porvariston kanssa sovittelevana ideologiana ja käytäntönä vastaan sekä siis myös tämän ideologian kaikkea meidän omiin riveihimme tunkeutumista vastaan.'

'...tarvitsemme marxilais-leniniäisen teorian kompassilla aseistettuja ihmisiä. Ilman tämän teorian taitavaa käyttämistä ihmiset luisuvat ahtaaseen käytäntöön, eivät kykene näkemään eteensä, tekevät päätöksiä tapauksesta tapaukseen, eivät huomioi taistelun laajaa perspektiiviä, joka osoittaa joukoille, **minne ja minkä tähden me menemme ja minne me johdamme joukot.**"

KANSANRINTAMASTRATEGIA JA SKP

SKP:n 6. edustajakokous pidettiin kohta Kominternin 7. kongressin jälkeen syyskesällä 1935. Se hyväksyi edellä mainitut periaatteet kansanrintaman rakentamiseksi fasismia vastaan. Erityisesti korostettiin puolueen vahvistammisen välttämättömyyttä, yhteyksien rakentamista teollisuuden pääaloille.

Maanalaisen SKP:n keskuskomitea ja ulkomaan byro pysyi näiden kestävien periaatteiden takana vuoteen 1939 sekä sotavuosien ajan.

Suomessa näitä päätöksiä ei kuitenkaan pantu täytäntöön. Tämä johtui siitä että edustajakokous valitsi puolueen pääsihteeriksi Arvo Tuomisen, jota ei vielä silloin tiedetty itsensä ohranalle myyneeksi kätyriksi. Tuomisen aatteiden lähempi tarkastelu on tärkeää siksi, että Tuominen Ko-

minternin "kansanrintamataktiikan rakentamisen helpottamisen" nimissä **muunsi ja selitti kansanrintamataktiikan tehtäviä puolueen ja työväenluokan vihollisten tavoitteiden mukaisesti.** Mielenkiintoiseksi asian tekee se, ettei tätä vääristelyä ilmeisesti ollut aivan helppo havaita: Helsingissä silloin toimineen SKP:n poliittisen toimikunnan jäsenet **itse ajattelematta puoluekokouksen päätösten oleellista sisältöä** luottivat sokeasti Arvo tuomiseen ja hänen neuvoihinsa.

Tuominen osasi taitavasti kääntää silloin paikan päällä toimintaa ohjanneen puolueen johdon huomion pois sen silloisesta päätehtävästä, mikä eittämättä oli puolueen rakentamisen ja lujittamisen tehtävä. Tämän tehtävän tuloksellinen suorittaminen oli kaikkien muiden tehtävien onnistumisen ehto ja edellytys. Tuomisen onnistui kuitenkin suunnata puolueen huomio hänen pyrkimystensä kannalta vähemmän vaaralliselle alalle.

Tuominen kehotti **jättämään "näpertelyt"** ja suuntaamaan kaikki mahdolliset voimat **"enemmän vaikuttavalle alalle"**, työhön sivistyneistön vetämiseksi mukaan kansanrintamaan. Näin tehden puolueen järjestökoneisto jäi käytännöllisesti katsoen oman onnensa nojaan.

Tuominen toimi taitavana provokaattorina perustellen että "työläiset seuraavat meitä joka tapauksessa, siksi painopiste on siirrettävä sivistyneistöön". Tämä johti siihen että työläisä edustavat puolueen perus- ja piirijärjestöt jätettiin kuoleutumaan, että kansanrintamataktiikan **nimissä** suunnattiin koko huomio pikkuporvarillisen sivistyneistön suuntaan. Talisodan alussa ei järjestäytynyttä puoluetta ollut olemassa muualla kuin vankilassa.

O.W. Kuusinen arvosteli SKP:n heikkouksia kansanrintamapäätöksen toteuttamisessa: Edessä oli sota ja virheet päätöksen toteuttamisessa voivat koitua kohtalokkaiksi. Kuusisen pääsyytös oli, että runoilija Katri Vala sekä Lassila oli asetettu kansanrintaman **perustaksi.** Sellainen rintama luhistuu kuin korttitalo oikeistopaineen edessä. Näin sitten myös 30-luvulla tapahtui. Kuusinen pyysi erityisesti korostamaan näitä virheitä ja ryhtymään korjaamaan niitä Suomessa. Tämä kritiikki välitettiin Tukholmassa myös Tuomiselle, joka muodollisesti myönsi kritiikin, mutta pyrki vierittämään vastuun muille ja kieltäytyi jatkokeskusteluista.

Tuominen onnistui vetämään linjaansa niin pitkälle, että "kansanrintaman rakentamisen helpottamiseksi" luovuttiin armeijan asevarustelujen vastustamisesta.

YHTEENVETOA JA YHTEYKSIÄ NYKYPÄIVÄÄN

Myös maanalaisuuden kauden kokemuksista juontuu monia kommunistisen liikkeen toiminnan kannalta oleellisia yleispäteviä johtopäätöksiä:

-Viime aikoina on puhuttu paljon Kominternin 7. kongressista. Tämä siksi, että liittolaispolitiikan kysymysten oikea ratkaiseminen kuuluu edelleenkin kommunistisen liikkeen kehityksen ydinongelmiin. Osittain 7. kongressin päätöksiin on kuitenkin viitattu myös epätarkasti tai suoraan virheellisesti. On käsitettävä mistä Kominternin 7. Kongressi lähti; Siitä että eri maissa on oltava voimakas ja taistelukykyinen **kommunistinen puolue**, jota ilman ei kansanrintamaa voi luoda. Samalla tavoin valikoiden viitataan joskus SKP:n 6. edustajakokouksen päätöksiin. Nissä ei kuitenkaan puhuttu pelkästään liittolaispolitiikasta vaan painotettiin myös kommunistisen puolueen samanaikaisen organisatorisen voimistamisen välttämättömyyttä. Kansanrintama- ja liittolaispolitiikka, jota toteutetaan kommunistisen puolueen itsenäisen järjestöllisen ja ideologisen toimintakyvyn **kustannuksella** ei ole kansanrintamapolittiikkaa, vaan sen irvikuva. Sellaisissakin tapauksissa, joissa tämän kansanrintamataktiikan toisen puolen unohtaminen tapahtuu tahattomasti, on sillä puolueen toimintaa lamauttava vaikutus.

-Sivistyneistön asemaa työväenluokan liittolaisena taistelussa yhteiskunnallisen edistyksen puolesta ja sodanvaaraa vastaan ei pidä unohtaa tai aliarvioida. Mutta ainoastaan työväenluokka, suurimmilla teollisuuslaitoksilla toimiva organisaatio edustaa voimaa jolla on edellytykset torjua äärioikeistolainen kehitys ja porvariston sotahankkeet. On pidettävä huolta, ettei nykyajan rauhanliikkeestä muodostu samanlaista "korttitaloa" kuin Arvo Tuomisen aikanaan rakentama "kansanrintama".

-Sivistyneistökysymystä verukkeena käyttäen Tuominen katkaisi puolueen yhteydet

työpaikoille ja johti puolueen johdonmukaisesti hävitykseen. Uusia "Poika Tuomisia" riittää niin kauan kunnes porvariston ja työvenluokan välinen ristiriita on lopullisesti ratkaistu. Niinpä SKP jälleen on nykyisten johtajiensa toimesta ajettu tällaisen hävityksen partaalle. Outoa maanalaisuuden kaudella oli pika Tuomisen pitkälle menevä "ymmärtäminen". Kuten Marx aikanaan kirjoitti, ei "historia" tee mitään eikä taistele mitään taisteluita. Historian tekevät ihmiset. Niinpä SKP:n nykyisen tilan taustalla ei ole kohtalonomainen "historia", vaan Poika Tuomisen kaltaiset porvariston asiaa ajavat konkreettiset henkilöt. Tämän suhteen on valppaudessa parantamisen varaa.

-Maanalaisuuden kauden kokemus havainnollistaa, ettei ettei työ kommunistisen liikkeen oikean organisaatiomuodon saavuttamiseksi päättynyt puolueen perustamisjulistukseen. Pikemminkin se vasta alkoi siitä. Mm. laillisten ja maanalaisten toimintamuotojen suhdetta koskevat virheet osoittavat myös miten läheisesti organisatorinen ja ideologinen horjunta tukevat toisiaan.

SKP

VI PUOLUEKOKOUKSEN

PÄÄTÖKSET

KAIKKIEN MAIDEN PROLETAARIT
YHTYKÄÄ!

DEMOKRAATTINEN RINTAMA FASISMIA VASTAAN TOISEN MAAILMANSODAN JÄLKEEN

SKP:n entinen puheenjohtaja Aimo Aaltonen kuvaa sodan jälkeisiä vuosia (1944-48) SKP:n toiminnan sisältörikkaimmaksi vaiheeksi. Aaltonen jatkaa, että tämän kauden kokemuksiin liittyy monia ongelmia, jotka edelleen askarruttavat mieliämme ja saattavat lähiaikoina nousta konkreettisina eteemme, ja jotka kaipaisivat lisävalaistusta. (**Luentoja SKP:n historiasta**, s. 172-187.)

Edellä on sivuttu sitä, miten kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä, mm. Kominternin 7. kongressiin valmistelujen yhteydessä muotoutui kommunistien strategian ja taktiikan rungon muodostava kansanrintamataktiikka. On myös selvitetty sitä virheellistä suuntausta, joka kansanrintamataktiikan toteuttamisessa sai Poika Tuomisen kauden jälkeen Leinon vaikutuksesta sai määräävän aseman SKP:n sodanaikaisessa johdossa.

YDINONGELMAT

Kansanrintamataktiikan ydinongelmat voitaneen kiteyttää seuraaviin ydinongelmiin:

-Kommunistisen puolueen järjestöllinen ja aatteellinen lujittaminen.

-Laajojen joukkoyhteyksien luominen, työväen rohkaiseminen taisteluun etujensa ja oikeuksiensa puolesta.

-Sellaisen strategian kehittäminen, joka luo tälle päiväkohtaiselle taistelulle pitkäjänteisyyttä, joka johtaa joukkojen poliittisen tietoisuuden syvenemiseen ja siten tekee mahdolliseksi asettaa tavoitteita, jotka rikkovat porvarillisen demokratian rajat.

Onnistuneen kansanrintamapoltiikan toteuttaminen edellyttää näiden tekijöiden **yhdistämistä**. Täydellisesti niiden yhdistäminen ei tietysti voi koskaan onnistua. Mutta juuri siksi on välttämätöntä tutkia, missä suhteessa puolueen julkisen toiminnan kaudella tätä politiikkaa on onnistuneesti toteutettu ja missä kohdin taas olisi pitänyt kyetä tekemään enemmän kuin tehtiin.

SODAN JÄLKEEN

Pääosiltaan voidaan SKP:n politiikkaa sodan jälkeisenä aikana arvioida oikeaksi, ja tämän osoittavat myös saavutetut tulokset. Sodan päättyessä porvariston tappioon oli myös Suomessa muodostunut uudenlainen poliittinen tilanne. Jo sodan edellä, mutta varsinkin sodan aikana oli työläisten ja sos. dem. puolueen sisällä kasvanut porvariston johtajien harjoittaman sotapolitiikan vastainen mieliala. Sos. dem. puolueen sisälle oli muodostunut merkittävä rauhanoppositioliike, mikä lähensi heitä SKP:n suuntaan ja loi edellytyksiä laajapohjaiselle kansanrintamalle.

Sodan jälkeen tapahtui maan poliittisessa tilanteessa ja niin myös SKP:n tilanteessa suuria muutoksia, mistä johtui, että edellä sivuttuja kommunistisen liittolaispolitiikan periaatteita kyettiin soveltamaan menestyksellisesti ja saatiin aikaan suuri joukkoliike. Laajojen joukkojen tuella lakkautettiin valkoinen terrori, tehtiin loppu julkisesta fasismista ja turvattiin porvarillinen demokratia, toteutettiin tuntuvia sosiaalisia reformeja sekä vakiinnutettiin neuvostoystävyyden linja ulkopolitiikassa.

Ratkaisevaa oli se, että SKP palautettiin Arvo Tuomisen aikaiselta harhatieltä, mihin palauttamiseen oli jo sodan aikana luotu pohja, että puolue tämän seurauksena kykeni arvioimaan tilanteen oikein, kasvoi ja vahvistui kykeneväksi vetämään mukaansa kansanrintamaan sos. dem puolueesta erotetut kuutoset ja merkittävän osan sos. dem. rauhanoppositiota. Sen tuloksena syntyivät edellytykset kolmen suuren hallitusyhteistyölle. Tässä liitossa kommunistit pystyivät alhaalta syntyneen ja järjestetyn joukkotoiminnan paineen avulla **pakottamaan** maalaisliiton ja sosialidemokraattisen puolueen moniin edistyksellisiin ratkaisuihin myös hallituksessa. Kolmen suuren yhteistyö kuitenkin vaikeutui sos. dem puolueen ja maalaisliiton haluttomuuden sekä taktillisen jarrutuksen seurauksena ja siksi kolmen suuren sopimuksen merkitystä ei pidä yliarvioida.

50-luvun alussa Fagerholmin taantumuksellisen hallituksen ja sosialidemokraattisen ammattiyhdistysjohdon työläisvastaiset toimenpiteet olivat kärjistäneet tilannetta työpaikoilla. Vuonna 1954 SKP antoi yhteistoimintavetoomuksen **Työväki yhteistoimintaan**, jolla oli tilanteessa suuri merkitys. Oikein harjoitetulla, joukkojen keskuudessa tehdyllä liittolaispolitiikalla oli osuutensa siihen, että usein toistetut puheet suurlakon aloittamisesta muutettiin työpaikoilla suntyneen paineen voimasta todeksi. Pitkään jatkuneeseen elintason alentamiseen vastattiin vuonna 1956 yleislakolla. Lakkopäivinä kommunististen ja sosialidemokraattisten työläisten yhtenäisyys oli saumaton. Taistelu johti voittoon ja kasvatti voimakkaasti työväenluokan tietoisuutta.

* * *

Joskus on kysytty, miksei saavutettu enemmän, miksei kehitys Suomessa kulkenut kuten nykyisissä sosialismia rakentavissa kansandemokratioissa. Näin pitkälle ei olisi voitu päästä, olisipa puolue toiminut kuinka taitavasti hyvänsä. Enempää subjektiiviset kuin objektiivisetkaan edellytykset eivät sitä mahdollistaneet: puolueen organisaatio oli sodan aikana Arvo Tuomisen toimiin liittyen hajotettu. Lisäksi sos. dem. puolueen johto oli Suomessa hyvin taantumuksellinen, joka vaikeutti kansanrintamapolitiikkaa.

Tämä ei kuitenkaan merkitse, etteikö kritiikin sijaa olisi ollut; Vuonna 1948 pidetty SKP:n 8. edustajakokous pohti itsekriittisesti syitä demokraattisen kehityksen hitauteen Suomessa. Samalla on muistettava, että olosuhteisiin nähden olivat SKP:n saavutukset sodanjälkeisinä vuosina sittenkin suuria, ja harjoitetussa politiikassa on paljon oppimista. Siksi seuraavassa pyritään lyhyesti tarkastelemaan eräitä olennaisimpia ongelmia.

KOMMUNISTISEN PUOLUEEN RAKENTAMINEN

Välirauhan tultua syksyllä 1944 puolue joutui aloittamaan julkisen toimintansa uusien tehtävien edessä ilman järjestöverkostoa ja -koneistoa. Sodan jälkeen ei vankilasta vapautetuista tovereista kukaan ollut lukenut enempää Kominternin kuin SKP:n 6. edustajakokouksen päätöksiä, koskei niitä ollut saatavilla. Ei ollut yhteyksiä. Ensimmäinen kosketus saatiin Ruotsin puolueeseen. Vasta valvontakomitean tullessa saatiin yhteys neuvostoliittolaisiin. Mutta jo vankilakaudella oli luotu käsitys, että Tuomisen politiikka on korjattava, että on palattava periaatteellisen luokkataistelun linjalle. Pääasioissa "kuutoset" olivat kommunisteja hyvin lähellä, samoin sos. dem. puolueen sisäinen rauhanoppositio. Katsottiin että piti yhdistää kaikki voimat tilanteen muuttamiseksi maassa.

Kansanrintaman rakentamiselle nähtiin kolme eri mahdollisuutta, joiden välillä oli ratkaistava:

1. Perustetaan yhteinen puolue, jossa kommunistit ovat näkymättömissä.
2. Perustetaan kaaderipuolue välittämättä demokraateista. Tämä olisi ollut huonoin mahdollisuus, koska näillä demokraateilla oli kannatusta.
3. Toimitaan niin kuin toimittiin:

Kommunistinen puolue päätettiin julkistaa. Parin kuukauden aikana luotiin miltei tyhjästä toimintakykyinen järjestöverkosto. Rahaa ei ollut, ei myöskään kirjapainoa. Mutta vaalit kyettin hoitamaan ja saavutettiin työläisten luottamus. Puoluejäsenyydelle asetettiin ehtoja, ennenkaikkea kiinnitettiin huomiota proletaariseen taustaan.

"Kuutosten" ja sos. dem. rauhanopposition kanssa pidettiin yhteisiä neuvonpitoja. Pohdittiin, miten päästä eteenpäin. Viimein päädyttiin SKDL:ään. Demarit eivät olleet eri mieltä, mutta eivät myöskään valmiita tulemaan SKP:hen. SKDL nousi näistä keskusteluista: perustetaan sitten sellainen järjestö joka on kaikkien yhteinen ja jolla ei ole yhtä tiukkoja periaatteita kuin puolueella. Kansarintaman rakentumiseen liittyen sos.dem puolueesta irtautui yli 100 osastoa. (Osa niistä tosin kuoleutui tai palasi takaisin demarien helmaan.) Asian ydin on siinä, että kansanrintama rakennettiin **puolueen lujittamisen kautta.**

PUOLUEEN JOUKKOTYÖ

Kuten todettiin, olivat puolueen organisatooriset resurssit pienet. Tähän liittyen myöskin mahdollisuudet voimavarojen käyttämiseen teoreettiseen työhön olivat rajalliset. Puutteista huolimatta puolueen politiikka oli perustaltaan oikeaa, sillä se perustui työtätekevän kansan perusetu-

jen tinkimättömään puolustamiseen. Siksi puolue ei menettänytkään joukkokannatustaan viisikymmnetäluvulla, vaan kykeni sitä asteittain lisäämään aina 60-luvulle asti.

Niinpä marraskuussa 1954 pidetyssä SKP:n 10 edustajakokouksessa mm. Aimo Aaltonen kiinnitti puheenvuorossaan **Työpaikkojen tulee olla puolueemme linnakkeita** voimakasta huomiota puolueen työpaikkaorganisaation kehittämiseen:

> "Kommunistisen puolueen, työväenluokan puolueen organisaation ja toiminnan painopisteen tulee olla työpaikoilla, missä työläiset päivittäin kokoontuvat ja missä he joutuvat kokemaan kapitalistisen riiston häikäilemättömyyden.
>
> Vain se, että puolue rakentuu työpaikkajärjestöjen pohjalle, luo parhaan mahdollisuuden katkeamattoman yhteyden ylläpitämiseen työläisiin, heidän toiveittensa, tarpeittensa ja vaatimustensa tuntemiseen, joukkovalistustyön harjoittamiseen, työläisten taistelun järjestämiseen ja johtamiseen, puolueen rivien täydentämiseen ja lujittamiseen. vahvan työpaikkaorganisaation puuttuminen merkitsee, että puolueelta puuttuu tehokas ase työväenluokan taistelun jatkamisessa."

Näistä lähtökohdista määräytyi myös suhtautuminen sosialidemokraattiseen puolueeseen. Jo Ville Pessin puheessa Messuhallissa marraskuussa 1944 korostetaan että yhteistyön perustana on työpaikoilla ja ammatillisissa ym. järjestöiisä tapahtuva yhteinen taistelu sosialidemokraattisten työläisten kanssa.

Huomattavaa edistysaskelta yhteistyön kehittämisessä sosialidemokraattien kanssa merkitsi vuonna -54 annettu vetoomus **Työväki yhteistoimintaan**. Siinä korjataan aiempaa painotusta, jossa kiinnitettiin suhteettomasti huomiota sosialidemokraattisen puolueen oikeistolaiseen johtoon. Vetoomus valaisee SKP:n kantaa kysmyksessä joukkojen ja puolueiden tasolla tapahtuvasta yhteistyöstä:

> "Kommunistit eivät monista erimielisyyksistä huolimatta pidä vihollisinaan sosialidemokraattista eikä mitään muutakaan työväenjoukkojen kannattamaa puoluetta. Sellaiset sosialidemokraatit, jotka osoittavat rehellistä pyrkimystä työväen oikeuksien puolustamiseen, eivät ole vihollisiamme, vaan tovereitamme ja ystäviämme.'
>
> 'Työväen yhtenäisyys ja yhteistoiminta ei ole meille mikään tilannepolitiikan eikä taktikoinnin kysymys, joka olisi toisena päivänä tärkeämpi, toisena vähemmän tärkeä, se on aina ensiarvoisen tärkeä, periaatteen ja vakaumuksen kysymys.'
>
> 'Yhtenäisyyden kaipuu elää voimakkaana sekä sosialidemokraattisten että kommunististen työläisten keskuudessa. Tiedot monilla paikkakunnilla yhteisen joukkotaistelun avulla saavutetuista myönteisistä tuloksista ovat vakuuttavia ja rohkaisevia. Palkkatyöläisten toimintayhtenäisyyden toteuttamista toivovat muihinkin työtätekeviin kansankerroksiin kuuluvat kansalaiset, nähdessään työväenluokassa sen ratkaisevan voiman, jonka ympärille liittyen hekin voivat viedä läpi oikeutetut vaatimuksensa."

Asiakirjassa ilmaistaan johdonmukaisesti pyrkimys paineen luomiseen joukkotasolla muiden puolueiden siirtämiseksi vasemmalle. Myöhemmissä horjahteluissa ylätason yhteistyön harhoihin olisi tästä asiakirjasta oppimista. Vetoomusta kahden vuoden päästä seurannut yleislakko oli kouriintuntuva osoitus siitä, että joukkojen yhteistyön varaan voidaan rakentaa.

TYÖ STRATEGIAN KEHITTÄMISEKSI

Ehkä suurimpana heikkoutena on pantava merkille puolueen strategisen työn hidas käyntiin lähtö.

Ensimmäinen strategian määritelmä annetaan puolueen enisimmäisessa julkisessa asiakirjassa **Yhteistyöhön kansamme vapauden, paremman elämän ja valoisamman tulevaisuuden puolesta** vuodelta 1944:

> "Meillä ei ole mitään salattavaa. Me asetamme avoimesti vaatimuksemme ja tunnuksemme kaikkien arvosteltavaksi. Pyydämme kaikkien niiden kannatusta ja tukea, jotka hyväksyvät nämä tunnukset ja olemme valmiit yhteistyöhön kaikkien niitten kanssa, jotka vilpittömästi yhtyvät meidän kanssamme toimintaan maamme ja kansamme etua silmällä pitäen.

Meillä ei ole ajettavana eikä puollettavana mitään etuja eikä mitään pyrkimyksiä, jotka eivät olisi koko työväenluokan ja koko työtätekevän kansan etujen ja pyrkimysten mukaisia."

Asiakirjan varsinaisessa vaatimusosassa tavoitteeksi asetetaan demokraattinen rintama fasismia vastaan. Siinä esitetään vaatimuksia fasististen järjestöjen lakkauttamisesta, fasistien syrjäyttämisestä valtiollisen ja yhteiskunnallisen elämän johdosta. Vaatimus ulotetaan poliisiin, valtiolliseen poliisiin, virastoihin ja tuomioistuimiin sekä armeijaan. Ulkopolitiikassa SKP vaatii lähesiten ja ystävällisten suhteiden solmimista ja ylläpitämistä erikoisesti Neuvostoliiton, mutta myös kaikkien muiden demokraattisten maiden kanssa. Tämän jälkeen seuraa suuri joukko taloudellisia vaatimuksia: Siirtoväen asuttamiseksi puolue vaatii suurtilallisten, suuryhtiöiden ym. suurten maaomaisuuksien takavarikoimista ja jakamista maattomille ja vähämaisille. Kansallistamisesta asiakirjassa sanotaan:

"Sellaiset suuryhtymät, jotka hallitsevat kokonaisia tuotantoaloja ja suurpääoman avulla, monopolioikeuksiensa turvin jarruttavat tuotannollisen elämämme suuntaamista maamme ja kansamme hyvinvoinnin turvaamiseksi, on kansallistettava. Pienyrittäjäin ja vapaan ammatinharjoittajain toiminta on turvattava."

Nämä ovat oikeita tavoitteita. Ne kuuluvat sen taistelun välitavoitteisiin, jota kommunistit käyvät demokratian ja sosialismin puolesta. Tässä mielessä ne myös oli julkistettu; Puolueen esimmäisiin toimenpiteisiin lukeutui voimaperäisen puolueopiskelun käynnistäminen. Puolueopiskelussa käsiteltiin marxismi-leninismin teoriaa, kansainvälisen kommunistisen liikkeen kysymyksiä, SKP:n tehtäviä. Filosofian, taloustieteen ja sosialismin teorian ohella tutkittiin leniniläistä puolueteoriaa erityisesti **NKP:n (bolševikkien) historian** oppikurssin avulla.

Huomiota sen sijaan kiinnittää, ettei puolueen **julkisissa asiakirjoissa** puhuttu demokrattisen ja **sosialismin puolesta** käytävän taistelun suhteesta. Tavoitteita ei aluksi asetettu niin, että ne olisivat menneet yli laajan porvarillisen demokratian.

Voidaan kysyä, eikö näihin tavoitteisiin rajoittuminen merkinnyt joukkojen keskuudessa tapahtuvan sevitystyön madaltamista. Ehkä olisi ollut konsanaan viisaampaa tehdä myös suoraan **selvitystyötä sosialismin puolesta**. Tämä ei suinkaan ole ristiriidassa demokraattisen taistelun kanssa eikä poista taistelun välitavoitteiden asettamisen tarvetta.

Vuoden 1944-48 hallituskauden kokemuksiin ei tässä kajota yksityiskohtaisemmin, koska asiaan palataan myöhemässä yhteydessä. On kuitenkin huomautettu, että puolue otti toiminnassaan harteilleen liiaksi "rykmentin murheita". Siis sotakorvausasiat ja muita ratkaisuja, jotka oikeastaan tulevat puolueen kannalta ajankohtaiseksi vasta kun valta on työväenluokalla.

Vasta vuonna 1946 tulee Ville Pessin alustuksessa esiin kysymys **kansallistamisen** ja polittisen **demokratian** turvaamisen välisestä yhteydestä. Kysymys porvariston taloudellisen määräysvallan murtamisesta nostettiin periaatteessa oikein, Kolmen suuren hallitusyhteistyössä kansallistaminen oli myös demareiden ja maalaisliiton ohjelmassa. Mutta ne jarruttivat asiaa tietoisesti, mihin SKP ei ilmeisesti kiinnittänyt riittävää huomiota. **Taloudellinen taistelu piti muuttaa poliittiseksi**, muuta toisaalta oli turvattava sotakorvausasioiden läpivienti

Demokratian ja sosialismin puolesta käytävän taistelun välisen suhteen ongelmaa sivutaan SKP:n 8. edustajakokouksen suorittamassa itsekritiikissä puolueen ulospäin suuntautuvan ideologisen työn puutteiden esiinnostamisen muodossa:

> "Kuudenneksi on todettava, että puolueemme taistelu ideologisella rintamalla on ollut riittämätöntä. Edellä oli jo puhe siitä, että ideologinen taistelumme oikeistososialidemokratiaa vastaan ei aina ole ollut tarpeeksi selvällä periaatteellisella tasolla. Mutta ideologinen taistelumme myös muita vastustajiamme vastaan on ollut riittämätöntä....Emme ole pystyneet tekemään sitä sen vuoksi, että jokapäiväinen käytännöllinen puoluetyö on niellyt johtavan kaaderistomme ajan eikä sillä ole ollut mahdollisuutta eika aina taitoakaan syventyä teorian kysymyksiin. Joku voi sanoa, että tämä on liioittelua. Mutta tuskinpa se sitä on..."

Puolueen suuri voima oli alusta lähtien kyky leniniläisen käsityksen mukaisesti

saada joukot liikkeelle, lähtemään taisteluun lähimpien etujensa puolesta, oppimaan taistelun kautta. On kuitenkin paneutumista vaativa ongelma kyetä avaamaan tälle joukkotaistelulle strateginen näköala. On asetettava kysymys siitä, miten järjestetään pitkäjänteist ja tehokasta joukkotoimintaa. Siten ettei hyvin käyty kamppailu jää ainutkertaiseksi. on selvitettävä kysymys siitä **miten taistelu päiväkohtaisten etujen puolesta tehokkaimmin kasvattaa joukkoja tiedostamaan perustavia yhteiskunnallisia ristiriitoja.**

Sodanjälkeisen ajan keskeisen ongelman muodostaa, miten **laajat kansanjoukot** voidaan saada liikkeelle taisteluun maan demokraattisen kehityksen puolesta siten että **samanaikaisesti** säilytetään sosialistisen vallankumouksen mäköala.

Kysymyksen ratkaisun, **taistelun jatkuvuuden ja kehityksen turvaamisen** edellytys on oikein asetetut taistelutavoitteet. Tämä on ainoa keino **kasvattaa joukkoja** tiedostamaan sosialismin välttämättömyys. Tässä korostuu **puolueen huolellisen strategisen työn suorittamisen välttämättömyys.**

Olisi kuitenkin väärin sanoa, ettei pyrkimystä strategiseen työhön ja tutkimukseen olisi ollut olemassa: 50-luku ja 60-luvun alku olivat voimakkaan, etupäässä Suomalaisen kapitalismin konkreettisen tutkimuksen aikaa.

Jo **Kommunistissa** (1/-47) julkaistiin **Yrjö Enteen** tutkimus Suomen monopolipääomasta. Se määräsi pitkäksi ajaksi eteenpäin strategisen kehittelytyön suunnan. tutkimuksen lopussa sanotaan:

> "Maamme politiikkaa on menneinä vuosina johdettu tämän suurteollisuuden esikunnasta. Millaista tämä politiikka on ollut ja mihin se on johtanut, siitä meillä on nyt karvaat kokemukset, joiden pitäisi myös osoittaa tie, mitä pitkin on kuljettava, jos mielimme välttää tällaiset katkerat kokemukset. Ainoa tie on tämän harvainvallan murtaminen, sen taloudellisen vallan murskaaminen, jolla taantumus seisoo. Suurteollisuus ja pankit on otettava valtion haltuun...".

Enteen mm. finanssipääoman ja valtiovallan yteenkietoutumista koskevat tutkimukset jatkuivat 50- ja 60- luvulla. Konkreettisia tilastollisia aniestoja eritteli myös **Eino Nevalainen**, mm 1955 julkaistussa tutkimuksessa **Työväenluokan asema Suomessa vv. 1904-1954.**

Näillä tutkimuksilla oli merkitystä puolueen ohjelmalliselle työlle. Nissä voidaan kuitenkin nähdä myös puutteellisuuksia: Enteen tutkimukset olivat pääasiassa voimakkaaksi osoittautunnen vastustajan, suomalaisen monopolipääoman **kartoittamista.** Ne muodostivat **perustan** strategiselle työlle, mutteivät sellaisenaan vielä muodostaneet demokratian ja sosialismin puolesta käytävän taistelun strategiaa. Koska sama ongelma on puolueen tutkimustyössä toistunut myöhemminkin, olisi tärkeää selvittää, miksei konkreettista taloudellista tutkimusta ja marxismi-leninismin yleisten teoreettisten perusteiden opiskelua kyetty riittävässä määrin **yhdistämään keskenään, nivomaan toisiinsa.**

Toinen merkittävä puute oli, että tämänkaltainen tutkimustyö on aina kulkenut askeleen poliittisesta kehityksestä jäljessä. Siksi siitä ei ole aina ollut hyötyö SKP:n strategian linjan kehittämiselle silloin kun sitä olisi tarvittu. Ensimmäisen kerran näin tapahtui jo 1947: Kun Enne piti tutkimustensa pohjalta alustuksensa keskuskomiteassa, oli taantumus jo ryhdistäytynyt ja joukkoliikkeen terä katkennut.

Yhteydessä vuoona 1948 pidetyssä SKP:n 8. edustajakokouksessa suoritettuun puolueen poliittista ja aatteellista toimintaa koskevaan itsekritiikkiin päätettiin **puolueohjelman** laatimiseen tähtäävän työn saattamisesta alulleen.

Puolueohjelma hyväksyttiin 11. edustajakokouksessa vuonna 1957. Tämä ohjelma on korkeatasoinen, ja viitoittaa tietä edellä mainittujen strategian kehittämisen ongelmien - mm. demokratian ja sosialismin puolesta käytävän taistelun yhdistämisen kysymyksen - ratkaisemiseen.

Ohjelma lähtee liikkeelle työväenluokkaa välittömästi koskettavista ongelmista ja asettaa konkreettisia vaatimuksie mm. reaalipalkkojen, työttömyyden, sosiaaliturvan ja koulutuksen suhteen.

Samalla ohjelma osoittaa että nämä epäkohdat juontuvat **kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän ristiriidoista**, ja että ne viime kädessä voidaan ratkaista vasta sosialismissa; Tehtäväksi asetetaan työväen-

luokan luokkatietoisuuden kohottaminen:

"Puolueemme ei peittele tarkoitusperiään. Me julistamme avoimesti, että päämääränämme on sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän voimaansaattaminen Suomessa...Kysymys sosialismin toteuttamisesta Suomessa on ohjelmamme keskeisin kohta. Me selitämme sosialismin voimaansaattamisen edellyttävän valtiovallan ottamista työväenluokan ja sen kanssa liitossa olevien kansankerrosten käsiin....ohjelma on saatettava koko kansamme tietoon.'

'Yhteiskunnallinen vallankumous on tullut Suomessakin historialliseksi välttämättömyydeksi. Sosialismin taloudelliset edellytykset ovat maassamme riittävästi kypsyneet.'

Ohjelma oli eräs ensimmäisiä kapitalististen maiden kommunististen puolueiden ohjelmia, joissa todettiin - marxismi-leninismin periaatteista luopumatta - mahdolliseksi myös rauhanomainen siirtyminen sosialismiin:

"Siirtyminen kapitalismista sosialismiin voidaan toteuttaa vain työväenluokan ja sen järjestöjen johdolla, minkävuoksi siirtymäkauden valtio on kapitalistiluokan vähemmistödiktatuurin tilalle voimaansaatettua työväenvaltaa, proletariaatin diktatuuria.'

'Kommunistinen puolue haluaa sosialismin voiton toteutuvan rauhanomaisissa muodoissa. Vastavallankumouksellisten voimien väkivaltatoimenpiteet voivat kuitenkin tehdä välttämättömäksi niiden torjumisen työtätekevien joukkovoimalla."

Ohjelmassa pyritään myös asettamaan **kapitalismista sosialismiin jotavan siirtymäkauden** tärkeimpiä tavoitteita. Myös liittolaispoliittiseen kysymykseen on kiinnitetty riittävää huomiota.

Ohjelmassa on onnistuneella tavalla yhdistetty edessä olevat tehtävät ja taistelun jatkuvuus sosialistiseen vallankumoukseen. Se sisältää olennaisemmat SKP:lle sittemmin mutoillun päälinjan ainekset. Myöhemmin tämä päälinja täsmennettiin seuraavasti:

"Suomen kommunistisen puolueen päälinjana on demokraattisen rintaman rakentaminen taistelussa monopoleja ja poliittista taantumusta vastaan työtätekevien demokraattisten oikeuksien laajentamiseksi, rauhan lujittamiseksi ja sosialismin edellytysten luomiseksi."

YHTEENVETOA JA YHTEYKSIÄ NYKYPÄIVÄÄN

Edellisen perusteella voidaan yhtyä Aimo Aaltosen 70-luvun puolivälissä tekemään huomautukseen, jonka mukaan ne ongelmat, joiden parissa SKP kamppaili sodanjälkeisinä vuosina, ovat säilyttäneet ajankohtaisuutensa ja saattavat jälleen nousta konkreettisina eteemme:

-SKP:n nykyisen keskuskomitean johdonmukaisesti suorittaman hajotustyön seurauksena ei Suomessa tällä hetkellä ole keskitetysti johdettua marxismi-leninismin periaatteille pohjautuvaa kommunistista puoluetta. Monet sodanjälkeisen ajan omakohtaisesti kokeneet toverit ovat huomauttaneet, että - historiallisten olosuhteiden muuttumisesta huolimatta - voidaan puolueen rakentamisessa nykyisin asettuvia tehtäviä verrata niihin tehtäviin, jotka sodan jälkeen oli ratkaistava.

Tänään käydään Tiedonantaliikkeen sisäpuolella keskustelua siitä, onko kommunistisen puolueen perustaminen tarpeen. Keskustelua käydään myös siitä, tulisiko perustettavan järjestön olla esimerkiksi kaaderipuolue vaiko laajapohjainen, erilaisia ideologisia virtauksia sisältävä liitto, jossa marxilais-leniniläiset voimat olisivat vain yhtenä - todennäköisesti melko näkymöttömänä - liittolaisosapuolena.

Oleellisilta osiltaan meille tänään asettuva kysymys on verrattavissa niihin edellämainittuihin kolmeen organisatoriseen vaihtoehtoon, jotka Suomalaisille kommunisteille asettuivat välirauhan solmimisen jälkeen. Myös ratkaisu, johon silloin päädyttiin, on oleellisilta osiltaan pätevä myös nykyisessä tilanteessa: On pyrittävä mahdollisimman laajapohjaisen monopolienvastaisen rintaman rakentamiseen. Mutta tällaisen rintaman rakentumisen liikkeellepanevana voimana voi toimia vain **itsenäisen aatteellisen linjan ja organisaation omaava marxilais-leniniläinen kommunistinen puolue.**

-Organisatorisessa ja strategisessa työssä esiintyneistä ongelmista huolimatta SKP saavutti sodanjälkeisinä vuosina laajan joukkokannatuksen. Tämän perustana oli päähuomion kiinnittäminen erityisesti työpaikoilla tapahtuvaan taisteluun työväenluokan etujen ja oikeuksien puolesta. Ei ole vaikea nähdä, että 70-luvun puolivälistä alkanut, nykypäivään jatkunut joukkokannatuksemme lasku johtuu suurelta osin siitä, ettei tätä työtä olla tarvittavalla vakavuudella suoritettu. SKP:n nykyinen keskuskomitea puhuu "työväenluokan katoamisesta". Mutta myös Tiedonantajaliikkeellä on syytä itsekritiikkiin. Työväenluokan taistelua **organisoivaa** toimintaa on laiminlyöty.

-Kommunistisen liikkeen nykyisessä halvaannustilassa on organisaation uudelleenrakentaminen ensisijainen tehtävä. On avattava selkeä toiminnallinen näköala. Ottaen huomioon halvaannustilan pitkäaikaisuuden voidaan toiminnasta vetäytyneet toverit kuitenkin saada siihen mukaan vain kiinnittämällä erityistä huomiota **päämäärään**, jonka saavuttamiseksi organisaatio ja toiminta on elvytettävä. Siksi 40- ja 50-luvulla suoritettu työ kommunistisen liikkeen **strategian kehittämiseksi** on nykyisessä tilanteessa noussut uudelleen ajankohtaiseksi.

Suurpääoman ote Suomen talouselämässä

eli 20 perheen johtolangat teollisuuden suuryhtiöihin ja suurpankkeihin.

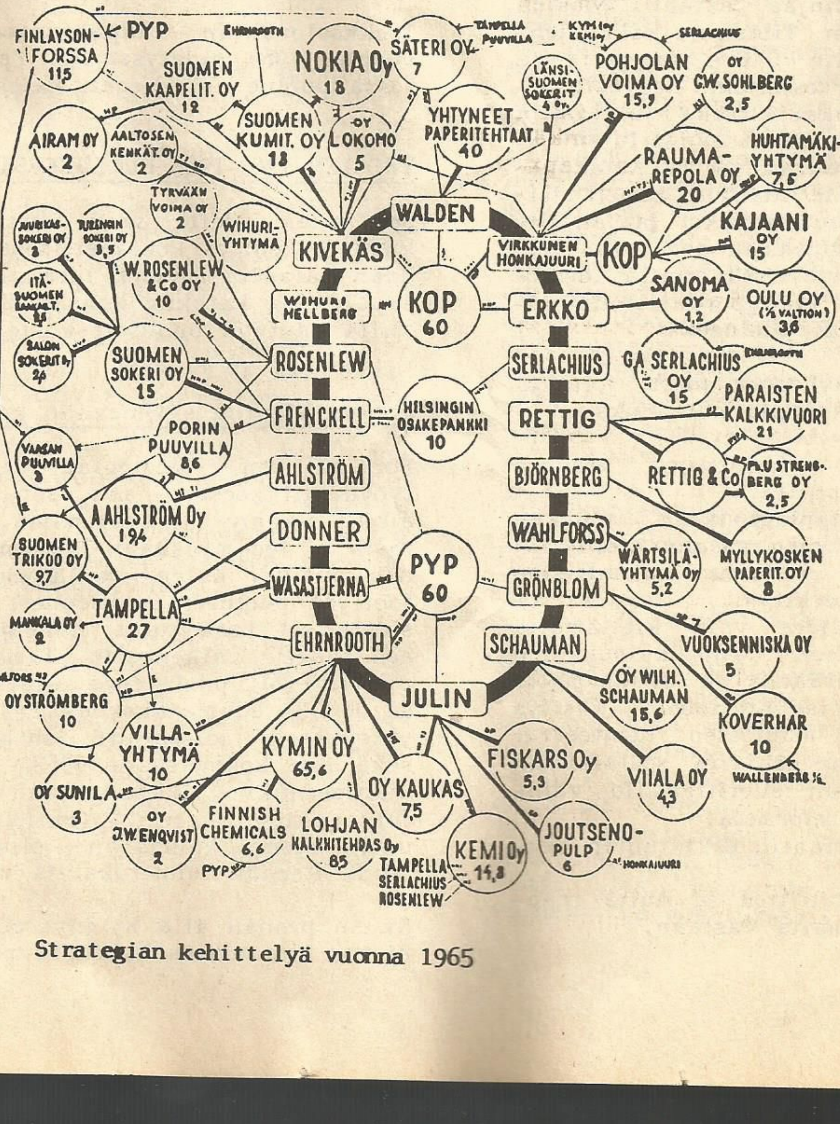

REVISIONISMIN NOUSUN SYISTÄ 60-LUVULLA

REVISIONISTISTEN PYRKIMYSTEN ILMENEMINEN

Jo puolueen 11. edustajakokouksessa vuonna 1957 ilmeni epäselvyys, joka osassa puoluetta vallitsi aatteellis-poliittiisten kysymysten suhteen. Nämä epäselvyydet koskivat kysymystä SKP:n luonteesta työväenluokan puolueena, kysymystä siitä mitä tarkoitti hyväksytyssä ohjelmassa asetettu tavoite rauhanomaisesta siirtymisestä sosialismiin. Ne koskivat kysymystä parlamentaaristen taistelumuotojen merkityksestä, kysymystä proletariaatin diktatuurista sekä - lähinnä Unkarin -56 tapahtumiin liittyen - suhtautumista sosialististen maiden veljespuolueisiin.

60-luvun alussa alkoi myös SKDL:n sisäpuolella esiintyä hyökkäilyjä SKP:n marxilais-leniniläistä linjaa vastaan. Vuosina 1961-1963 julkaistiin **Tilanne**-aikakauslehteä, jossa leimattiin SKP:n teoreetikoita "stalinisteiksi", arvosteltiin Neuvostoliittoa, DDR:ää ja Unkaria sekä julkaistiin sellaisten kansainvälisesti tunnettujen revisionistien kuten Garaudyn ja Kolakowskin kirjoituksia. Ele Alenius aloitti toimintansa SKDL:n muuttamiseksi laajan demokraattisen kansarintaman perustana toimivasta yhteistyöjärjestöstä omalla ideologialla varustetuksi pikkuporvarillista sosialismia edustavaksi **puolueeksi.**

Mainittakoon yhteenvedonomaisesti joitakin "uudistajien" keskeisimpiä katsomuksia:

- Marxismi-leninismi haluttiin korvata "kriittisellä marxismilla".
- Sosialistisen vallankumouksen yleisten lainmukaisuuksien olemassaolo kiellettiin ja absolutisoitiin maamme kansallisten erityispiirteiden merkitys.
- Tämä oli mahdollista vain kieltämällä yhteiskuntakehityksen lainmukaisuuksien olemassaolo ylipäätäänsä ja omaksumalla porvarillisen yhteiskuntatieteen käsitys yhteiskunnallisten muutosten luonteesta. Näiden katsomusten pohjalla sosialismiin ajateltiin päästävän suorittamalla vähitellen yksittäisiä reformeja.
- Kiellettiin proletariaatin diktatuurin merkitys ja oikeutus.
- Asetutttiin neuvostoliittoa ja muita reaalisen sosialismin maita vastaan.
- SKP:n johtava osuus demokraattisen rintaman ytimenä kiellettiin ja asetettiin SKP:n olemassaolon tarpeellisuus ylipäänsä kyseenalaiseksi.
- Oltiin myöntyväisiä luokkasopuiluun, "konsensuspolitiikkaan" sekä hyväksyttiin Dahrendorfin oppi yhteiskunnallisten ristiriitiojen "sääntelystä".
- Työväenluokan johtava osuus vallankumouksellisessa kehityksessä asetettiin kyseenalaiseksi.
- Luovuttiin leniniläisestä näkemyksestä poliittisen taistelun merkityksestä, vallankumouksellisen tilanteen muotoutumisesta sekä poliittisen vallan valtaamisen välttämättömyydestä.

Nämä puolueen sisäiset erimielisyydet kärjistyivät ennenkaikkea vuonna 1966 pidetyn 14. puoluekokouksen valmisteluissa.

Tsekkoslovakian tapahtumien jälkeen, vuonna 1969 pidetyssä 15. puoluekokouksessa puolue asiallisesti hajosi.

VUOSIEN 1963-1968 PUOLUEKESKUSTELUT

Se, miten edellä vain luettelonomaisesti kuvattu kehitys konkreettisesti eteni, voidaan palautta mieleen luomalla lyhyt katsaus ennen kaikkia **Kansan Uutisten** palstoilla käytyyn puoluekeskusteluun:

Puolue ajautuu syvenevään kriisiin

Porvarillisen ideologian tunkeutuminen työväenliikkeeseen saa sen keskuudessa aina aikaan hajaantumista. Poikkeusta tästä ei tee myöskään Suomen kommunistinen puolue. Kuten edellä on jo todettu, johtivat puolueessa ilmenneet oikeistorevisionistiset katsomuset ennenpitkää puolueen suuriin vaikeuksiin. Tämän suuntaisia piirteitä oli puolueessa ollut havaittavissa jo 13. edustajakokouksen valmistelujen yhteydessä joissakin lehtikirjoituksissa sekä itse kokouksessa 1963, ja jopa tätä aikaiseminkin. Mutta silloin vielä puuttuivat "muutokseen " pyrkijöiltä ne kanavat, joiden kautta ne olisivat voineet tehdä itseään tunnetuksi ja vahvistua.

Kauan pinnan alla kytenyt oikeistorevisionismi, jota oli ruokkimassa poliittinen op-

opportunismi, nousi avoimesti esiin SKP:n 14. edustajakokouksen valmistelujen ja itse kokouksen yhteydessä. Tähän kokoukseen oikeistorevisionistinen ryhmittymä oli valmistautunut järjestäytyneenä voimana, puolueenvastaisena oppositiona.

Kansan Uutisten osuus hajotustyössä

Jo ennen 14. edustajakokousta mutta julkisesti 15. edustajakokouksessa olivat oikeistorevisionistiset voimat täysin järjestäytyneitä. Eräät puolueen jäsenet, Kansan Uutisten ja muiden piirilehtien toimittajat ja toimitsijat ammattiyhdistysliikkeen piirissä muodostivat johtoryhmän, jonka kautta toimintaa johdettiin koko maahan. Myös puolueen johdossa oli tullut 14. edustajakokousen jälkeen mahdolliseksi hajotustyön keskitetty johtaminen. Vaadittiin - Kansan Uutinen pää-äänitorvena - puolueen ja koko liikkeen "uudistamista" ja periaatteiden tarkistamista. Vaadittiin virheiden tunnustamista ja korjaamista, niitä kuitenkaan sen tarkemmin konkretisoimatta.

Luonnollista oli, että puolueen toiminnassa oli esiintynyt erilaisia puutteellisuuksia ja tehty jopa virheitäkin. Ja näin tulee jatkossakin tapahtumaan. Mutta tosiasiaksi kuitenkin jää, että puolueen toiminta ja johtotyö oli sittenkin rakentuntu vankasti marxismi-leninismin, suomalaisen yhteiskuntakehityksen tieteellisen erittelyn ja johtoelinten kollektivisen johtamisen pohjalle. Oli parannettu työmuotoja, tiivistetty yhteyksiä joukkoihin ja hyväksytty asiakirjat, joita jatkuvasti kehitettiin ja jotka perustuivat oleellisimmilta osin oikeisiin arvioihin. Useimmat niistä ovat paikkansapitäviä edelleenkin. Pontimena keskusteluvaateille esitettiin nyt kuitenkin vaatimusta, että myös SKP:n piirissä on pidettävä oma "20 edustajakokous", kuten NKP oli pitänyt, ja tehtävä sen pohjalta asianmukaiset johtopäätökset.

Kansan uutisten ja sen toimittajakunnan osuus tässä toiminnassa oli ratkaiseva. Se vaikuttamisen kanava, joka vielä 13. ja 14. edustajakokouksen välisenä aikana oli puuttuntu, oli nyt "löytynyt". Tällaiseksi kanavaksi oli muodostuntu Kansan Uutiset. Enää ei ollut puoluejohto esteenä lehden toimitukselliselle linjalle. Oli vapaat kädet kirjoittaa sitä mitä parhaaksi nähtiin.

Se, että tarvetta lehden linjan muuttamiseen ja "vapauttamiseen" puolueen holhouksesta oli ollut jo aikaisemmin olemassa, oli ollut havaittavissa jo 13. edustajakokouksen valmistelun yhteydessä, lehtiratkaisussa sekä välittömästi sen jälkeisessä tilanteessa. Jo niinkin varhain kuin 29. 12.1956 - siis jo ennen varsinaisen uuden lehden ilmestymisen aloittamista - oli toveri Mauri Ryömä esittänut poliittisen toimikunnan kokouksessa näkemyksiä, että "käytännössä syntyy ristiriita, jos ne elimet, jotka on valittu lehteä varten, eivät saa vastata sen toiminnasta".

Mutta ei tässä vielä kaikki. Jo vuonna 1956 tapahtuneiden ns. Unkarin tapahtumien yhteydessä oli käyty mielipiteiden vaihtoa - vaikkakin pienissä puitteissa - jossa haluttiin "ymmärtää" tämä vastavallankumous eräänlaisena kansannousuna, jonka tarkoituksena ei olisi ollut sosialistisen kehityksen pysähdyttäminen Unkarissa, vaan esiintyneiden puutteiden korjaaminen. Tällaiset katsomukset eivät silloin löytäneet sanottavaa jalansijaa väkemme keskuudessa, sillä Työkansan Sanomat puolueen pää-äänenkannattajana taisteli tehokkaasti porvarillisten tiedotusvälineiden valhepropagandaa vastaan. Tämä kamppailu olikin eräs Työkansan Sanomien olemassaolon ajan kunniakkaimpia taisteluita proletaarisen internationalismin hengessä, joka oli aina leimaa antavana lehden toiminnalle. Miten erilaisesti ja proletaarisen internationalismin periaatteita polkien esiintyikään vastaavasti Kansan Uutiset 1968 ns. Tšekkoslovakian tapahtumien yhteydessä. Se ei vain myötäillyt vastavallankumouksellisten pyrkimyksiä, vaan näytteli sosialismin vastaisen tiedotuksen piirissä keskeistä, ellei jopa johtavaa roolia.

Yhteiskuntakehityksen syiden virhearviointien vaikutus ns. uudistusliikkeen syntyyn

Eräänä ja ehkä ratkaisevimpana syynä siihen, että puolueessa alkoi voimakkaasti esiintyä ns. "uudistamispyrkimyksiä", on pidettävä ennenkaikkea kapitalismin nopeata kehitystä maassamme, sen mukanaan tuomia yhteiskunnallisia muutoksia. Lisäksi kansandemokraattisen liikkeen kohdalla oli ongelmia ollut lisäämässä lähes 20 vuotta jatkunut ns. oppositiokausi, josta haluttiin päästä keinolla millä tahansa ulos. Puhuttiin yleisesti ns. 18 vuoden "hedelmättömästä oppositiokaudes-

ta", jossa kansandemokraattinen liike oli joutunut olemaan. Unohdettiin, ja eräältä osin varmasti tarkoituksella se tosiasia, että koko tämän kauden ajan oli SKP:n johdolla käyty - ja menestyksellä - mitä ankarinta jokapäiväistä poliittista taistelua. Tässä taistelussa oli päätehtäväksi muodostunut työtätekevien etujen ja oikeuksien puolustaminen suurpääoman voimistunutta hyökkäystä vastaan. Sen tuloksena oli hyökkäykset torjuttu joukkojen tuella.

Tämä kamppailu sitoi luonnollisesti puolueen voimavarat äärimmilleen ja se sävytti voimakkaasti kaikkea puoluetyötä ja kommunistien toimintaa. Näin ollen on ilmeistä, että tässä tilanteessa ei puolue pystynyt keskittymään tarpeeksi voimakkaasti ideologiseen kasvatustyöhön niin oman jäsenistön kuin laajemminkin kannattajakuntansa keskuudessa. Tästä johtuen erilaiset epämarxilaiset katsomukset saivat jalansijaa puolueessa. Tätä asiantilaa oli osaltaan myös voimistamassa se, että tänä aikana kautta kapitalistisen maailman oli aloitettu voimakas ideologinen hyökkäys sosialismia ja sen aatteita vastaan, joka sekään, kun ottaa huomioon porvarillisten lehtien ja tiedotusvälineiden vaikutuksen maassamme, ei voinut olla jättämättä vaikutusta myös liikkeemme kannattajakuntaan ja puolueen jäsenistöön. Näiden katsomusten ja näkemysten myötä syntyi hyvä kasvupohja niille epämarxilaisille näkemyksille, joita käyttäen oikeistorevisionismi valtasi ja lujitti asemiaan SKP:n sisällä. Tärkeätä on myös muistaa, että maamme porvariston taholta seurattiin tarkasti Suomen poliittista kehitystä. Heiltä ei ole voinut jäädä huomaamatta niin liikkeemme hiipivät hajaannusilmiöt kuin myöskään se, että sittenkin sen sinnikään kamppailun tuloksena, jota maassamme SKP:n johdolla oli käyty, oli luotu edellytyksiä kommunistien ja kansandemokraattien kannatuksen nousulle. Käytännössä tämä merkitsi sitä, jos tilanne entisellään jatkuisi, että niin maamme talous- kuin hallitusoilitiikassakin alkaisi ilmetä suuria vaikeuksia, ellei kommunisteja saataisi integroiduksi mukaan tukemaan kapitalismin "normaalia" kehitystä Suomessa. Tähän rakoon iskivät maamme taantumusvoimat ja aloittivat - kun maaperä oli olemassa - puolueen ja kansandemokraattisen liikkeen vyörytyksen. Ministerikipeys ja virkapaikkojen tarve sekä halu päästä "vallan kahvaan" muodostuivatkin tekijöiksi, joilla liikkeemme kannatuksen nousu olisi pysähdytettävissä. ja kokemus on osoittanut, etteivät maamme taantumusvoimat tässä iskeneet kovinkaan harhaan.

Puoluehajaannus syvenee ja tilanne kiristyy

Puolue oli syvän hajaannuksen edessä. Hajaannusta oli voimakkaasti lietsomassa Kansan uutiset. Tässä vaikeassa tilanteessa puolueelta puuttui oma lehti ja puolueessa valtaa pitäneet revisionistit puolestaan suvaitsivat kaikenlaisen kirjoittelun Kansan uutisten palstoilla.

On kuitenkin muistettava, että koko ajan osa puolueen johdossa olevista tovereista ponnisteli aatteellisen eheyden ja yhtenäisyyden saavuttamiseksi ja heidän ansioksi on luettava, etteivät mitkään puolueen periaatteiden vastaiset päätökset puolueen johtoelimissä saaneet yksimielistä hyväksymistä.

14. edustajakokouksen jälkeiselle ajalle oli kuitenkin myös tunnusomaista se, että osa kokeneistakin ja vilpittömästi huolestuneista puolueen johdossa olevista tovereista otti tilanteeseen nähden eräänlaisen keskustalaisen asenteen. He olivat varovaisia lausunnoissaan ja ratkaisuissaan, eivät esittäneet selviä kannanottoja kysymyksiin ja jäivät odottamaan, että aika varsin pian palauttaisi puolueeseen yhtenäisyyden. Uutta kehitysvaihetta pidettiin vain ohimenevänä ilmiönä. Tällä keskustalaisella asennoitumisella vaikeutettiin puolueen eheyttämispyrkimyksiä, annettiin aikaa oikeistovoimien järjestäytymiselle ja asemien vahvistamiselle eikä oltu valmiit tuomitsemaan selvästi valtaan noussutta revisionismin suuntausta. Näin jätettiin kenttä aseettomaksi.

"Udistuspyrkimysten" luonteesta

Mikä sitten oli ns. uudistuspyrkimysten luonne ja sisältö, joita uusina vaihtoehtoina puolueelle tarjottiin mm. kansan Uutisten palstoilla?

Keskeisin väittämä oli, että kapitalistinen yhteiskunta Suomessa ja kapitalismi ylipäätänsä, on muuttunut inhimillisemmäksi ja saanut näin uusia piirteitä. Väitettiin myös, että demokraattisten uudistusten kautta kapitalismin luonnetta voidaan edelleenkin kehittää myönteiseen suuntaan. Siksi luokkaristiriidat eivät välttä-

mättä enää kristy, vaan jopa lievenevät ja häviävät mahdollisesti pikkuhiljaa kokonaan. Tämä edellytti eräiden mielestä puolueen periaatteiden tarkistamista jotta puolue pystyisi käymään kamppailua tehokkaammin kehittyneen kapitalismin oloissa.

Tarkistusta esittäjien taholta tarvittiin ensisijassa suhteessa proletariaatin diktatuurin käsitteeseen ja suhtautumiseen proletaariseen internationalismiin. Samoin puolueen johtava osuus asetettiin kyseenalaiseksi demokraattisesta sentralismista puhumattakaan. Tämänsuuntaisten väitteiden foorumina oli Kansan Uutiset ja useimmat piirilehdistä. Kysymyksessä oli laajamittainen pyrkimys "tarkistaa" SKP:n ohjelmaa ja karsia siitä pois kaikki sellainen, joka vähänkin haiskahti tai viittasi marxismi-leninismiin. Eikä vain ohjelmista ja asiakirjoista, vaan "kaikki pelottavat ajatuksetkin on poistettava mm. piirisihteereiden päistä", kuten Ahti Liljander eräässä KU:n keskustelupuheenvuorossa asian ilmaisi.

Jos kyse olisi ollut vain joistakin yksittäisistä puheevuoroista, ei tilanne vielä olisi ollut huolestuttava, mutta kun itse asiassa koko lehdistökeskustelu valtaosiltaan oli täytetty vastaavanalisilla käsityksillä, muodostui tilanteesta todella vakava.

Kysymyksessä olivat selvästi pyrkimykset SKP:n luonteen muuttamiseksi ja jopa sen toiminnan lopettamiseksi, jota koskevia kannanottoja oli myös toimitettu keskuskomitealle. Selvimmin tämä asia tuotiin julki SKP:n Lapin piirin työvaliokunnan kirjeessä keskuskoitealle 16.12.1966. Siinä todettiin SKP:n ja SKDL:n keskeisten suhteiden vaativan kokonaisratkaisua, mutta "järjestömme sisäinen tila on sellainen, ettei sitä voida välittömästi suorittaa...". Mutta kokonaisratkaisuunhan Arvo Aalto, silloinen SKP:n Lapin piirin piirisihteeri on kuitenkin tähdännyt. Tämänpäiväm tapahtumat osoittavat ja todistavat tämän selvääkin selvemmin.

Tšekkoslovakian tapahtumat 1968 ja siitä aiheutunut tilanne

Lehdistökeskustelusta luulisi saaneen jo irti kaiken sen, minkä puolueen hajottajat halusivat. tuntui siltä, ettei mitään pahempaa tässä suhteessa pystyttäisi esittämään. Mutta luulo oli turha, sen ns. Tšekkoslovakian tapahtumat tulivat osoittamaan.

Tšekkoslovakian tapahtumat muodostivat todellisen vedenjakajan kielteisessä mielessä suhteessa siihen, miten alas puolueen äänenkannattajaksi sanottu lehti Kansan Uutiset kirjoittelussaan voi mennä. Tapahtumien aikana lehti itse asiassa lopetti sosialististen maiden uutisaineistojen julkaisemisen ja nojautui julkaisutoiminnassaan vain länsimaisten tietotoimistojen aineistoihin. Yleensäkin asiat lehdessä pyrittiin esittelemään ikään kuin maassa olisi tapahtumassa sosialismin parantamisen myönteinen prosessi. Vastaavanlaisen lausunnon antoi myös 17.4. 1968 Ilta-Sanomille SKP:n puheejohtaja Aarne Saarinen todetessaan tapahtumat poikkeuksellisen myönteisenä ilmiönä. Saarisen lausuman mukaan "hallituksen vaihto Tšekkoslovakiassa myötävaikuttaa välien selvittelyyn SKP:ssä".

Kun sosialististen maiden oli pakko lähettää asevoimiaan Tšekkoslovakiaan sosialismin turvaamiseksi, tuomitsi Kansan Uutiset sen ankarin sanoin. Mutta myös SKP:n oikeistojohto tahtoi kantaa "kortensa" yhteiseen kekoon ja päätti peruuttaa SKP:n 50-vuotisjuhlallisuudet siitäkin huolimatta, että suuri osa niin koti- kuin ulkomaisistakin kutsuvieraista - mm. NKP:n arvovaltainen valtuuskunta - oli jo saapunut Suomeen. Kuvaan luonnollisesti kuului, ettei tämän valtuuskunnan jäsenille annettu mahdollisuutta edes selostaa tätä kysymystä sen paremmin SKP:n jäsentilaisuuksissa kuin Kansan Uutisten palstoillakaan. Samaan aikaan lehti kuitenkin oli pullollaan mitä törkeämpiä länsimaisten uutistoimistojen välittämiä uutisia taikka toimituksen kyhäilemiä sepustuksia, joissa huudettiin tuomiota Neuvostoliiton ja neljän muun Varsovan liiton maan menettelylle. Mutta lehteen ei otettu lainkaan niiden satojen puolue- ja kansandemokraattisten perusjärjestöjen kannanottoja, joissa annettiin tunnustus näiden maiden toimenpiteille sosialismin säilyttämiseksi Tšekkoslovakiassa. sama koski myös niiden puoluepiirijärjestöjen kan-

manottoja,
neljän muu

MITEN OLI
WIN NOPEA

Revisionism
taessa on
loimaan e
Suomessa.
den luettel
tä niitä s
men kommu
siin, jota
revisionism
tä pitkään
kään yhte
kemään. K
vassa kuite
keskusteltu
strategian
lissä. Vähe
kritiikkiä
Oliko lus
aatteellises
heikkouksi
revisionisti
Tämän kys
lista, kosk
peus osoitt
hedelmättöm

Suomen por
gia

40- ja 50-
poliittisesti
kommunisti
sesti oli
vaarallinen
joutuivat e
miseksi en
Vuonna 19
järjestivät
sa muokatt
munistisen
seen politi
katkaisemi
halvaannutt

Tämän strat
tama demo
kentamisen
muuttamalla
seksi **kommu**
vikuvaksi.
hallitusyhte
keen voiman

kannanottoja, joilla tuettiin Neuvostoliiton ja neljän muun Varsovan liiton maan toimia.

MITEN OLI SYNTYNYT MAAPERÄ REVISIONISMIN NOPEALLE LEVIÄMISELLE?

Revisionismin nousua ja sen syitä pohdittaessa on usein tyydytty lähinnä luettelemaan erilaisia revisionistisia ilmiöitä Suomessa. Tällainen revisionististen ilmiöiden luettelointi ei kuitenkaan vielä selvitä niitä **syitä**, jotka ovat johtaneet Suomen kommunistisen liikkeen siihen kriisiin, jota se tänään elää. Koska tällaista **revisionismin juuriin** pureutuvaa selvitystä pitkään on laiminlyöty, ei sitä tässäkään yhteydessä kovin pitkälle kyetä tekemään. Kahteen tekijään voidaan seuraavassa kuitenkin viitata: Varsin paljon on keskusteltu ja kirjoitettu **porvariston strategian muutoksesta** 60-luvun puolivälissä. Vähemman sen sijaan puhuttu itsekritiikkiä edellyttävästä kysymyksestä: Oliko luokkakantaisten voimien omassa **aatteellisessa ja strategisessa työssä** heikkouksia, jotka muovasivat maaperää revisionististen katsomusten leviämiselle? Tämän kysymyksen pohtiminen on aiheellista, koska revisionismin leviämisen nopeus osoittaa, etteivät sen idut kasvaneet hedelmättömässä maaperässä.

Suomen porvariston uusi integraatiostrategia

40- ja 50-luvun SKP oli aatteellisesti ja poliittisesti vahva, vaikutusvaltainen kommunistipuolue. Sellaisena se luonnollisesti oli Suomen porvaristolle erityisen vaarallinen voima. Porvariston johtajat joutuivat etsimään riistoetujensa turvaamiseksi entistä viekkaampia menetelmiä. Vuonna 1964 Suomen teollisuusmonopolit järjestivät nk. **Jollaksen seminaarin**, jossa muokattiin uudenlainen strategia kommunistisen puolueen sitomiseksi porvarilliseen politiikkaan, sen joukkouhteyksien katkaisemikseksi ja sen taistelukyvyn halvaannuttamiseksi.

Tämän strategian mukaisesti SKP:n toteuttama demokraattisen kansanrintaman rakentamisen politiikka voidaan tuhota muuttamalla sen pääperiaatteet eräänlaiseksi **kommunistisen liittolaispolitiikan irvikuvaksi**. Kommunistit tuli ottaa mukaan hallitusyhteistyöhön, **mutta ei joukkoliikkeen voiman edustajana**. Osa SKP:n johtoa tuli sitoa taantumukselliseen **ylätason hallitusyhteistyöhön** toimimaan työväenvastaisen politiikan takuumiehenä ja **joukkoliikkeen paineen hillitsijänä**.

Porvariston strategian ja menettelytapojen muutos sai vastakaikua SKP:n sisällä syntyneestä ja synnytetystä oikeistorevisionistisesta suuntauksesta. Osa SKP:n johtoa saatiin kannattamaan hallitusyhteistyötä muiden poliittisten voimien ehdoilla, jotka merkitsivät **luopumista kommunistien itsenäisestä aatteellisesta ja poliittisesta linjasta, joukkoyhteykseien ja niiden myötä oman organisaation lamaantumista**.

Kaksi vuotta Jollaksen seminaarin jälkeen alkoi SKP:n hallituskausi, joka kesti vuodesta 1966 vuoteen 1971. SKP oli tällöin **ainoa** kehittyneiden kapitalististen maiden kommunistinen puolue, joka oli hallituksessa. Voidaan sanoa että SKP toimi tänä aikana kansainvälisen pääoman myöhemmin laajasti sovelletun uuden strategian koekenttänä.

Tämä hallitusyhteistyö ei palvellut kommunistista liittolaispolitiikkaa, laajojen joukkojen järjestämistä monopolien vastaiseen taisteluun. Se palveli SKP:n joukkoyhteyksien katkaisemista, sen organisoivan roolin lamauttamista, **kommunistisen puolueen likvidointia**. Poliittisesti ja aatteellisesti kuohittu, vailla joukkoyhteyksiä ja toimivaa organisaatiota oleva kommunistipuolue ei kykene osoittamaan työväenluokan ja sen liittolaisten taistelulle näköalaa.

Liittolaispolitiikka on aina ollut luokkakantaisille kommunisteille läheinen asia: Kommunistinen puolue ja sen asettama sosialistisen yhteiskunan päämäärä edustaa koko työväenluokan ja muiden demokraattisten voimien etuja ja tulevaisuutta. Tätä päämäärää ei kyetä saavuttamaan ilman laajan demokraattisen kansanrintaman tukea. Voidaankin sanoa että liittolaispolitiikka koskevien kysymysten taitavasta vääristelystä porvaristo ja sitä myötäilevät puolueen sisäiset ainekset löysivät erikoisen tehokkaan keinon rehellistenkin tovereiden hämäämiseksi ja lannistamiseksi, luokkakantaisen politiikan tukahduttamiseksi.

Heikkouksista puolueen valistustoiminnassa

Porvariston päämääränä on ollut taistelevan SKP:n tuhoaminen jo kauan ennen puolueen jukiseksi tuloa. On kuitenkin ongelmien kieltämistä sälyttää puolueen toiminnan halvautuminen yksin porvariston aktiivisuuden seuraukseksi. Kommunistien tehtävänä on taistella porvariston vaikutusta vastaan. Eräs tämäntaistelun tärkeimpiä alueita on huolehtiminen marxismi-leninismin opiskelusta puolueen jäsenistön keskuudessa.

50-luvun loppua kohden, mutta erityisesti 60-luvun aikana tapahtui sekä suomalaisessa että kansainvälisessä tilanteessa muutoksia, jotka olisivat vaatineet erityisen voimakasta erittelyä marxismi-leninismin maailmankatsomuksellisista lähtökohdista käsin. Seuraavassa tärkeimpiä näistä uusista ongelmista:

-Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisissä neuvottelukokouksissa oli vuosina 1957 ja 1960 arvioitu maailman voimasuhteen ratkaisevasti muuttuneen sosialistisen maailmanjärjestelmän eduksi. Imperialismi voitiin nyt pakottaa rauhanomaisen rinnakaiselon politiikkaan. Siksi vastavallankumouksen maastavienti oli muodostunut vaikeammaksi. Tämän perusteella arvioitiin, että joissakin maissa olisi rauhanomainen siirtyminen sosialismiin käynyt mahdolliseksi. Yhtenä ensimmäisistä kommunistista puolueista maailmassa kirjasi SKP tämän tien mahdollisuuden edellä mainittuun, vuonna 1957 hyväksyttyyn ohjelmaansa. Jotta tätä rauhanomaisen tien **mahdollisuutta** ei sekoitettaisi reformistiseen parlamentaaristen taistelumuotojen absolutisointiin, edellytetään marxismi-leninismin tuntemusta: Rauhanomaisen tien mahdollisuus tarkoittaa, että suuremmalla todennäköisyydellä porvaristo ei voi turvautua vallankumouksellisen kehityksen väkivaltaiseen pysäyttämiseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettäkö porvaristo olisi lakannut puolustamasta asemiaan kaikin käytettävissä olevin keinoin. Rauhanomainen ja ei-rauhanomainen tie sosialismiin eivät siis muodosta kahta toisistaan erillään olevaa taktiikkaa.

-60-luvun Suomessa kapitalismin jaksoittainen kehitys oli nousuvaiheessa, ja peräänantamattomalla taistelulla työväenluokka kykeni kohottamaan elintasoaan ja pienentämään työttömyysastetta. Samanaikaisesti tyotantovoimien yhteiskunnallistuminen eteni voimakkaasti. Yhteydessä valtiomonopolistisen sääntelykoneiston rakentamisen aloittamiseen valtiollistettiin joitakin suuryrityksiä. Kaikki nämä tekijät loivat maaperää illuusiolle, jonka mukaan yhteiskunnallista elämää voitaisiin **kapitalismin perustavia taloudellisia ja valtarakenteita kumoamatta** järkiperäisesti kehittää ja suunnitella. Tällaisen - perusteiltaan porvarillisen ja sosialidemokraattisen - ajattelutavan vastustaminen edellyttää marxilais-leniniläisen yhteiskuntamuodostumien historiallista kehityssarjaa koskevan teorian tuntemusta. On kyettävä osoittamaan, etteivät mainitut ilmiöt mitenkään merkitse kapitalismin perusristiriidan katoamista.

-SKP:llä oli takanaan rikas fasismin- ja monopolienvastaisen rintaman taistelukokemus. Mutta siksi tarvitaan myös jatkuvaa aatteellista valppautta, jotta rintaman määrällinen kasvu ei **sosialistisen päämäärän kustannuksella** muutu itsetarkoitukselliseksi.

-Sama koskee puolueen laajaa kokemusta kommunistien osallistumisesta hallitukseen. Hallitukseen osallistuminen on tarkoituksenmukaista vain määrätyissä olosuhteissa ja määrätyillä ehdoilla. Virhearviot saattavat nopeasti johtaa reformististen illuusioiden syntyyn.

-60-luvun alussa alkoi suomalaisen kapitalismin - muihin Länsi-Euroopan maihin verrattuna myöhästynyt, mutta sitäkin nopeampi - rakennemuutos. Tapahtui väestön siirtyminen maaseudulta Etelä-Suomen suuriin teollisuuskeskuksiin. Rinnan teollistumisen kanssa kasvoi palveluammateissa toimivien sekä teknisen sivistyneistön määrä. Näiden rakennemuutosten pinnallinen tarkastelu loi maaperää käsitykselle, jonka mukaan työväenluokan merkitys ja asema olisi muuttunut.

-NKP:n 20. puoluekokouksessa 1965 suoritettiin Stalinin aikakauden virheiden kriittinen arvio. 1956 tapahtui Unkarissa ja 1968 Tsekkoslovakiassa vastavallankumousyritys. Nämä seikat asettivat reaalisen sosialismin kehityksen ymmärtämiselle korkeampia vaatimuksia. Ilman historiallista näkoalaa uuden yhteiskuntajärjestelmän syntyyn tapahtui helposti ajautuminen skeptisiin tai suorastaan antikommunistisiin käsityksiin reaalista sosialismia koskevissa kysymyksissä.

-Rinnan mainittujen seikkojen kanssa porvaristo kehitti uutta ideologisen taistelun strategiaa. Aatteellisen taistelun alueella aloitettiin "kylmä sota" sosialismia vastaan.

Kaikki aminitut seikat olisivat edellyttäneet erityisen suurta kykyä tarkastella yhteiskunnallisen elämän uusia piirteitä historiallisissa mittasuhteissa, kykyä käsittää näiden ilmiöiden taustalla vaikuttavat yhteiskuntakehityksen lainmukaisuudet.

Näiden uusien kysymysten syntymisen myötä ei puolueen valistustyön voimaperäisyys kuitenkaan ollut noussut, vaan päinvastoin laskenut. Mitään yht'äkkistä romahdusta ei valistustyössä ollut tapahtunut. Sen taso oli kuitenkin hitaasti mutta varmasti laskenut kahden sotaa seuranneen vuosikymmenen aikana.

On selvää, että joutuminen "kylmiltään" näiden uusien kysymysten eteen loi maaperää reformististen ja revisionististen aatteiden leviämiselle.

Luonteeltaan mainitut uudet ilmiöt olivat sellaisia, että niiden luokkakantainen erittely olisi vaatinut eteen nousseiden **konkreettisten** ongelmien **teoreettista** erittelyä ja yleistämistä. Ilmeisesti kuitenkin - ainakin perusopiskelussa ja lehtikirjoittelussa - konkreettisen taloudellisen ym. kehityksen tarkastelu yhtäältä ja marxismi-leninismin teoreettisten perusteiden esittely toisaalta tapahtui toisistaan erillisenä. Tästä käsitykset, joiden mukaan marxismi-leninismin teoria ei kykene näihin uusiin ilmiöihin vastaamaan, saivat lisää pontta.

Puutteet strategian kehittämisessä

Ainakin kysymyksenä on esitettävä, edesauttoiko aiemmin mainittu myöhästyminen strategisen kehittelytyön aloittamisessa revisionismin nousua.

40- ja 50-luvulla oli aivan oikein taisteltu demokratian puolesta, sosialistinen käännehän ei ollut ajankohtainen. Mutta silti taistelu demokratiasta ja sosialistinen päämäärä olisi asiakirjoissa pitänyt kiinteämmin sitoa toisiinsa. Ensimmäisen kerran näin tapahtui vuoden 1957 puolueohjelmassa. Ohjelmassa kysymys on periaatteessa asetettu oikein. Mutta ohjelmassa on sittenkin asetettu vasta ne puitteet, joiden varaan jatkuva työ strategian kehittämiseksi voi rakentua. Strategian, jossa työtätekevien välittömien etujen puolustamisen tavoitteet asetetaan siten, että ne tukevat joukkojen sosialistisen tietoisuuden kehitystä, nivoutuvat kokonaisuudeksi jonka takana on jatkuva luokkataisteluliike.

Voidaan kysyä mikä osuus tällä näköalan puuttumisella oli 60-luvulla havaittavaan osastojen toiminnan passivoitumiseen. Myös revisionististen ilmiöiden nopea leviäminen viittaa siihen, että oli olemassa jonkinlainen tyhjiö, johon pääsivät pureutumaan revisionistiset spekulaatiot sosialismiin siirtymisen teistä.

Tätä oletusta tukee se tosiasia, että monet myöhemmin revisionismia vastaan taistelleet puoluejohdon jäsenet lähtivät varsin hitaasti taisteluun jo selvästi havaittavissa olevia revisionismin ituja vastaan. Ikään kuin "uudistajilta" sittenkin olisi hiljaisuudessa odoteltu jonkinlaista uuden näköalan avaavaa **"viisasten kiveä"**, joka kertaheitolla ratkaisisi päiväkohtaisen taistelun ja sosialistisen päämäärän yhdistämään kykenevän strategian kehittämisen ongelman.

Hajaannus ei alkuvaiheessa näkynyt kovin selvästi. Se oli piilevää, oli opittava haistelemaan, miettimään mihin mikin tähtää. Aimo Aaltonen oli usein puhunut siitä että puolueen lippuun on tullut luteita, asettaen kysymyksen siitä, miksei ajoissa ryhdytty toimenpiteisiin revisionismin ilmentymiä vastaan. Vuoteen 1965 tultaessa oli puolueen toimitsijain keskuudessa virinnyt nk. "uudistajaliike". Kansan Uutisissa julkaistiin juttuja joissa yritettiin vastustaa leninismiä. Tässä tilanteessa monet vaikenivat. Ensin asiaan puuttui Aimo Aaltonen. Jo ennen keskuskomitean luokkakantaisia tovereita olivat eräiden piirien piirisihteerit tuoneet julki huolestuneisuutensa idullaan olevasta revisionismin kehittymisestä. Monet eivät tajunneet että "toimintamuotojen" uudistamise takana oli **itse linjan** muuttaminen.

Varsinaisesti strategista kehittelytyötä - yllä mainitussa mielessä - ruvettiin tekemään vasta SKP:n 12. ja 13. edustajako-

kouksissa. Vuoden 1963 huhtikuussa pidetyssä SKP:n 13 edustajakokouksessa hyväksyttiin ensimmäinen - edellisessä edustajakokouksessa hyväksyttyä puolueohjelmaa lukuunottamatta - varsinainen strateginen asiakirja, Erkki Tuomisen laatima alustus **Demokratia tänään ja huomenna.** Asiakirjassa kiinnittyy huomio demokratian ja sosialismin puolesta käytävän taistelun suhteen määrittelyn epäselvyyteen. Vaatimusosan kaikkein radikaaleimmat vaatimukset tähtäväät monopolien vallan rajoittamiseen, mutta tämän vallan kumoamisen välttämättömyydestä ei puhuta. Ohjelman loppuosassa on kokonainen jakso omistettu demokratian ja sosialismin suhteen selvittämiselle. Siinä todetaan että vaikka kaikki esitetyt vaatimukset ovat demokraattisia, eivät ne kuitenkaan ole ristiriidassa sosialistisen päämäärän kanssa, koska "sosialismi merkitsee itse laajinta demokratiaa". Tällaista ajattelutapaa jonka mukaan "ensin saavutetaan demokratia, sitten ryhdytään puhumaan sosialismista" tuskin voidaan pitää oikeana; Jos sosialistista päämäärää ei lainkaan nosteta esille, herää kysymys, millä tavoin päiväkohtainen taistelu voi kehittää joukkojen tietoisuutta.

Johdonmukaisena jatkona edellä kuvatuille epäselvyyksille käytti Erkki Tuominen marraskuussa 1964 keskuskomiteapuheenvuoron, jossa anonyymisti muotoiltuna nostettiin esiin monia niistä kiistakysymyksistä, joiden ympärillä 60-luvun suuntataistelu käytiin.

Alustuksessa viitattiin siihen, että yhteistoimintaedellytysten lisäämiseksi olisi mahdollisesti luovuttava käyttämästä proletariaatin diktatuurin käsitettä. Samassa yhteydessä Tuominen esittää väitteen jonka mukaan 1957 hyväksytty ohjelma sisältää **parlamentaarisen** (ei siis **rauhanomaisen**) tien mahdollisuuden sosialismiin siirtymisessä.

Ehkä tärkeintä on, että Tuomisen alustuksen loppuosa on omistettu kommunistisen ja sosialidemokraattisen puolueen **ohjelmallisten yhtymäkohtien** esittelylle siten, että näiden ero näyttää häviävän lähes kokonaan. Sosialidemokraattien ja kommunistien yhteistyömahdollisuuksia tarkastellaan pääasiassa ohjelmallisista yhtymäkohdista käsin. Tässä siis suuntaudutaan ensimmäisiä kertoja puolueen perinteistä linjaa vastaan, joka pyrkii **joukkojen yhteistoiminnan lujittamiseen.** Tuominen ei käsittele sitä, että ellei demokraattisia uudistuksia ole viemässä eteenpäin riittävän jatkuva ja voimakas **joukkoliike**, ne pysähtyvät ja porvaristo on aina tällaisissa tapauksissa pystynyt mitätöimään jo saavutetut voitot.

Ehkäpä voitaisiin jopa sanoa, että Tuominen päästi alustuksessaan valloilleen 60-luvun loppupuolen kiistoihin johtaneen "pullon hengen", jota ei kyetty pitämään kurissa. Myöhemmin Tuomisen perinnettä jatkoi erityisesti Erkki Rautee, mutta myös monet muut.

Vielä tässä vaiheessa kiistanalaiset asiat olivat Tuomisen esittämiä, ne eivät sisältyneet puolueen hyväksymiin asiakirjoihin. Vuotta myöhemmin SKP:n valistusosasto kuitenkin julkaisi opintokirjan **SKP nykypäivän Suomessa**, jossa Tuomisen esittämät ajatukset pyritään esittämään ehdottomina totuuksina.

Samaan aikaan SKDL:n puolella oltiin kehittämässä aivan uusia "sosialistisia" strategioita. Niistä on erityisen hyvin kertonut Rauno Setälä kirjassaan **Uusstalinistin uskontunnustus.**

YHTEENVETOA JA YHTEYKSIÄ NYKYPÄIVÄÄN

Edeltävä kuvaus SKP:n hajoamiseen johtaneen kehityksen alkuvaiheista nostaa esille ainakin seuraavat edelleen ajankohtaiset seikat:

- Suomen porvariston 60-luvun alkupuolella kehittämä kommunistien integroimisen strategia osoittaa havainnollisesti, että **näennäisesti vain puolueen sisällä käytyjen kiistojen taustalla** aina on myös porvariston tietoinen toiminta kommunistisen liikkeen halvaannuttamiseksi. Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa ei porvaristolla ole tämän päämäärän toteuttamiseksi käytettävissä muita keinoja kuin organisoida puolueen sisällä toimivia voimia toimimaan - tapahtukoon se sitten tietoisesti tai tiedottomasti - toimintaan puolueen halvaannuttamiseksi.

- Puolueen valistustyössä ja puolueen strategian kehittämisessä tapahtuva herpaantuminen tai tämän työn riitämätön voimaperäisyys synnyttää tyhjiön, johon pikimmiten alkaa virrata porvarillisen ja revisionistisen ideologian aineksia.

-Revisionistisen ideologian tunkeutuminen puolueeseen kulkee käsi kädessä puolueen joukkoyhteyksien lamaantumisen kanssa.

-Puolueen ideologisen ja organisatorisen työn lamauttamiseen tähtäävät pyrkimykset ilmenevät alkuvaiheessa usein näennäisen harmittomissa ja vaikeasti havaittavissa muodoissa. Tässä suhteessa on siis syytä tarkkaavaisuuteen.

PUOLUEEN ASIALLINEN HAJOAMINEN 15. EDUSTAJAKOKOUKSESSA

MAANKÄSITTÄVÄN NEUVOTTELUKUNTAORGANISAATION PERUSTAMINEN

SKP:n Uudenmaan Piirijärjestön vuoden 1969 vuosikokous luonnehti ennen puolueen 15. edustajakokousta vallinnutta tilannetta seuraavasti:

"Lähiajan tärkein puolue-elämän tapahtuma tulee olemaan kahden viikon kuluttua kokoontuva puolueemme XV edustajakokous. On selvästi todettavissa, että revisionistit valmistautuvat tähän kokoukseen siinä mielessä, että saisivat riittävän vahvat asemat aloittaakseen marxilais-leniniläisten joukkomittaisen syrjäyttämisen ja puolueen asteittaisen sulautumisen SKDL:ään. Tässä tarkoituksessa he ovat kehittäneet voimakkaan hyökkäyksen puolueen jäsenistöä vastaan. Kansan Uutisten ja piirilehtien parjauskamppailu on ollut vertaansa vailla koko kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä....Suomen kommunistisen puolueen hajottamiseen ja asteittain lopettamiseen tähtäävät pyrkimykset merkitsevät vakavaa iskua työtätekevien etujen puolustamiselle.'

'Vuosikokous antaa seuraavat evästykset piirijärjestöjemme puoluekokousedustajille:'

'-että edustajakokous sanoutuu irti porvarillisesta tulopolitiikasta ja antaa ohjeet siitä, etteivät kommunistit ota vastuuta porvarillisesta vakauttamisesta, tulo- ja työttömyyspolitiikan toteuttamisesta, vaan taistelevat sitä vastaan.'

Vuosikokous tähdentää piirijärjestön edustajistolle ja kaikille muille kommunisteille, että vain tekemälläselvän eron jo suuria vahinkoja aiheuttaneen oikeistorevisionismin kanssa XV edustajakokouksen on mahdollista ja välttämätöntä suorittaa käänne puolueen vaikutuksen heikkenemisestä puolueen arvovallan ja luottamuksen kasvuun. Se on välttämätöntä työtätekevien etujen puolustamiseksi ja laajan monopolien vastaisen kansanrintaman luomiseksi."

Tunnetusti SKP:n 15. edustajakokous päätyi hajaannukseen. Tilannetta kuvaa Tiedonantajan (nro. 8.-69) selvitys kokouksen kulusta:

"Edellytysten puuttuessa käsitellä SKP:n 15. edustajakokouksessa rakentavalla ja puolueen yhtenäisyyttä palvelevalla tavalla puolueemme toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita, täytyi osan virallisia Etelä- ja Itä-Suomea edustavista kokousedustajista poistua kokouksesta ja mennä pitämään omaa neuvottelutilaisuutta Koiton talon juhlasaliin. Tilaisuudessa käytetyissä puheenvuoroissa tarkasteltiin perusteellisesti puolueen sisäisiä ongelmia, jotka todettiin poliittisiksi ja aatteellisiksi.

Puheenvuoroissa kerrottiin eri piirijärjestöjen alueella tapahtuneista järjestödemokratian loukkauksista ja yksityisiin luokkakantaisiin kommunisteihin kohdistetuista vainotoimenpiteistä. Käyty keskustelu oli omiaan vahvistamaan käsitystä puolueemme johdon enemmistön joutumisesta oikeistorevisionistien käsiin jo 14. edustajakokouksessa ja sen jälkeen seuranneena aikana. Ennen 15. edustajakokousta suo-

ritetuilla organisatorisilla toimenpiteillä ja lehdistön kirjoittelulla ei suinkaan luotu normaaleja edellytyksiä tilanteen korjaamiselle, vaan ristiriitojen syventämiselle ja puolueen luokkakantaisen toiminnan halvaannuttamiselle.

Tapahtuneen syitä valaisee Tiedonantajan samassa numerossa julkaistu SKP:n Etelä- ja Itä-Suomen piirijärjestöjen julkilausuma:

"Etelä- ja Itä-Suomen piirijärjestöt ja niiden jäsenet, tuhannet muut puolueen jäsenet ympäri maan ovat jo pitkään joutuneet toteamaan SKP:n toimintaan liittyneet hajotustoimenpiteet ja jäsenistön tahtoa vastaan suuntautuneen epädemokrtaattisen toiminnan. Luokkataistelun, työväen kansainvälisyyden ja puolueen perusperiaatteet hylänneet oikeistorevisionistit ovat johdonmukaisesti pyrkineet valtaamaan puoluelehdistön, tukahduttamaan jäsenistön äänen ja ryhtyneet avoimeen hajotustoimintaan. Etelä-ja Itä-Suomen piirikomiteoiden rinnalle ovat ilmestyneet ryhmäkuntalaiset hajotuselimet.'

'Kaikki yritykset löytää neuvottelujen tie ja ratkaista esiintyneet ongelmat puolueyhtenäisyyden turvaavalla tavalla torjuttiin. Jokainen 15. edustajakokouksen kulkua seurannut on vakuuttunut että Salomaan, hautalan, Simpuran johtama ryhmäkunta kantaa kaiken vastuun siitä, ettei sovinnon, neuvotteluhalun, suvaitsevaisuuden ja puolueyhtenäisyyden pyrkimyksiä kunnioitettu.

Valittavana oli joko alistuminen, josta olisi ollut seurauksena sanelupolitiikan jatkuminen ja voimistuminen koko puolue-elämässä, tai etsiä tie, joka turvaa työväentahdon esiin pääsyn työväenliikkeessä.

Me olemme valinneet jälkimmäisen. Me haluamma jatkaa työväen- ja kommunistisen liikkeen kansanvaltaisia taisteluperinteitä."

Samassa kokouksessa päätettiin perustaa **kommunistien neuvottelukunnat**, jotka vastasivat puolueen normaaleja elimiä - keskuskomiteaa, piirikomiteoita jne. Neuvottelukuntien luonne käy selväksi perusteluista jolla ne kutsuttiin koolle:

"Toverit! Puolueemme on historiansa vakavimmassa kriisitilassa. Olemme vakuuttuneet siitä, ettää...valittu toimikunta tulee oikealla tavalla valmistelemaan kokouksen ja tekemään sille esityksiä, jotka **luovat edellytykset marxilais-leniniläisen kommunistisen puolueen toiminnan jatkamiselle maassamme.**'

'Tässä tilanteessa on löydettävä ratkaisu, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän vaurioita ja tarjoaa näköaloja eteenpäin taistelussa työväenluokan ja kansamme etujen, sosialismin puolesta.'

Kommunistien maankäattavan neuvottelukunnan perustaminen perustui luokkakantaisten piirijärjestöjen suorittamalle arviolle, jonka mukaan revisionistiset voimat olivat ajaneet tilanteen vaiheeseen, jossa ei enää voitu puhua keskitetysti johdetun marxilais-leniniläisen kommunistisen puolueen olemassaolosta suomessa.

Niinpä neuvottelukuntaorganisaatio oli luonteeltaan puoluesuuntainen: se oli perustettu jatkamaan puolueen työtä, turvaamaan marxilais-leniniläisen **puoluetyön jatkuvuutta Suomessa.** Tätä osoitti mm. se, että neuvottelukuntaorganisaatio noudatti **demokraattisen sentralismin periaatteita** ja sen tehtävänä oli puolueen perustason **organisaation elvyttäminen ja lujittaminen.** Jo pinnallinenkin silmäys maankattavan neuvottelukunnan julkilausumiin ja aloitteisiin vuoden 1969 Tiedoanatajissa osoittaa, että - puoluetyön organisoimisen rinnalla - sen toisena päätehtävänä oli **joukkouhteyksen luominen, sen taloudellisen taistelun järjestäminen, jota puolueen revisionistinen siipi vuodesta 1966 hallituskipeydessään oli laiminkyönyt.** Edelleen alunperin Uudenmaan piirijärjestön toimittama Tiedonantaja hyväksyttiin maankattavan neuvottelukunnan yhteiseksi lehdeksi nimenomaan puoluetyön **organisaattorina.**

Tässä vaiheessa puolueväen aktiivisuus oli suuri, olihan vihdoin saatu todellinen toiminnallinen näköala vuosikausia jatkuneen revisionismin kaikkea mielekkääksi koettua toimintaa lamaaavan ylivallan jälkeen.

SKP:N YLIMÄÄRÄINEN EDUSTAJAKOKOUS JA SITÄ EDELTÄNEET TILANNEARVION MUUTOKSET

Neuvottelukuntavaihetta ei kuitenkaan kestänyt kauan. Varsin pian tultiin johtopäätökseen siitä, että taistelua luokkakanataisen puolueen olemassaolosta **voidaan ja pitää käydä puolueen sisällä.**

Puolueen revisionistinen siipi katsoi neuvottelukuntaorganisaation olemassaolon olevan ongelmien tällaisen lähestymistavan este, eräänlainen kynnyskysymys. Siksi neuvottelukunnat lakkautettiin ja tilalle perustettiin Tiedonantajan levikkiorganisaatio.

Neuvottelukuntaorganisaation korvaaminen Tiedonantajan levikkiorganisaatiolla ei ollut pelkkä revisionistien mieliksi suoritettu merkityksetön diplomaattinen ele. Levikkiorganisaatio erosi luonteeltaan ratkaisevasti neuvottelukuntaorganisaatiosta; Sen tehtäväksi tulivat Tiedonantajan levittäminen ja puolueen luokkakantaisten jäsenten välisten yhteyksien ylläpitäminen. Yksinkertaistetusti sanottuna levikkiorganisaatio oli puolueen sisäisen taistelun väline, **jonka toiminnassa puolueen normaalit, ulospäin suuntautuvan politiikan tehtävät jäivät taka-alalle.**

Uusi tilannearvio

Uusi tilannearvio perustui olettamukselle, että **asettamalla oikeita, konkreettisia työväen eduista lähtevän politiikan tunnuksia** voitaisiin puolueen revisionistisesti suuntautuneiden ainesten kanssa päästä **yhteiseen toimintaan** ja tätä tietä vähitellen myös asialliseen **keskusteluun ideologian kysymyksistä.** Näin luotaisiin pitkällisen ja peräänantamattoman taistelun ja **aatteellis-poliittisen selvitystyön** kautta vähitellen maaperää puolueen **järjestöllliselle eheyttämiselle** marxismi-leninismin periaatteiden pohjalta.

Uusi tilannearvio tuotiin julki seitsemän piirijärjestön asiakirjassa **SKP:n rivien yhtenäisyyden puolesta.** Täsä neuvottelukuntien käsittelyyn saatetussa asiakirjassa todetaan mm:

> "Ei ole salaisuus, että normaali ja epädemokraattinen tila puolueessa on mennyt niin pitkälle, että on vaikeata vakavasti puhua yhtenäisestä kommunistisesta puolueesta Suomessa.'
>
> Erimielisyydet heijastuivat avoimesti XV edustajakokouksessa. Kokous ei pystynyt ratkaisemaan päätehtäväänsä, yhtenäisyyden palauttamista marxismi-leninismin periaatteiden pohjalta.'
>
> Tärkein ongelma on tällä hetkellä puolueemme yhtenäisyys. liioittelematta voidaan sanoa, että kysymyksessä on puolueen kohtalo ja sen toiminnan lähivuosien näköalat.'
>
> 'Piiriemme edustajat edustajakokouksessa ja kokouksen jälkeen ovat osoittaneet valmiutensa neuvotteluihin yhtenäisyyden palauttamiseksi.'
>
> Jokainen kommunisti haluaa toimia yhtenäisessä vallankumouksellisessa työväenluokan puolueessa.
>
> Emme elätä harhakuvia, että sopimus johtaisi kaikkien erimielisyyksien välittömään poistamiseen. Niistä voidaan päästä eroon **vain käytännöllisen** aatteellisen ja poliittisen **toiminnan kautta.** Sopimuksen aikaansaaminen voisi olla ensimmäinen askel, joka tekisi mahdolliseksi puolueen aatteellisen, poliittisen ja **järjestöllisen yhdistämisen asteittain** marxismi-leninismin pohjalta.'

Tosin voidaan jo tässäkin asiakirjassa havaita eräs mieltäkiinnittävä ristiriitaisuus. Asiakirjassa vedotaan leniniläiseen periaatteeseen:

> "Kuten tunnettu, Lenin, korosti, että kommunistien sisäiset ristiriidat voidaan ja on ratkaistava **kompromissien avulla silloin,** kun kysymyksessä ovat **yhtenäinen ideologis** ja tavoitteet.

Mutta tunnetusti SKP:ssä ei tuolloin ollut olemassa tällaista yhtenäistä ideologiaa.

Muiden piirien tapaan Uudenmaan piiri käsitteli kyseistä asiakirjaa piirikomitean kokouksessa tammikuussa 1970: Piirikomitean **päätöksessä eheytyssuositusasiakirjoista** todetaan mm:

"Kokous katsoo, että eheytyssuositus ja siihen liittyvät asiakirjat puutteellisuuksistaan huolimatta tarjoavat edellytykset puolueessa vallitsevien aatteellisten ja poliittisten erimielisyyksien asteittaiselle voittamiselle ja puolueen normaalin demokraattisen sentralismin perustalle rakentuvan toiminnan palauttamiselle.'

'Kokous toteaa, että piirin edustajiston menettely 15. puoluekokouksessa, Kommunistien maankäsittävän neuvottelukunnan muodostaminen ja piirijärjestön siihen liittyminen ja sen antamien ohjeiden mukainen työskentely oli omiaan antamaan välttämättömän sysäyksen nyt tapahtuvalle kehitykselle sekä valpastuttamaan jäsenistöä ja työläisiä. Oikeaan osuneeksi toimenpiteeksi kokous katsoi myös sen, että perustettiin maankäsittävä Tiedonantaja-lehti, joka osaltaan teki tunnetuksi tehtävät puolueen yhtenäisyyden palauttamiseksi ja edesauttoi työläisten taistelua porvarillista tulopolitiikkaa vastaan.'

Eheytyksen alkuvaikeuksien voittamiseksi on tärkeätä, että pidetään tiukasti kiinni eheytysasiakirjojen sisällöstä. Tässä mielessä on ensiarvoinen asia, että puolue noudattaa oikeata poliittista linjaa, ja sen koko voima suunnataan poliittisen päälinjan toteuttamiseen käytännössä nojautuen puoluejäsenten ja työväenjoukkojen tukeen.

'Lähikuukausien poliittinen elämä vaatii kommunisteilta paljon. Valmistautuminen parempien työehto- ja palkkaratkaisujen aikaansaamiseen on aloitettava ajoissa.'

'Näissä ja monissa muissa työväestölle tarpeellisissa välttämättömissä uudistuksissa tulee merkittävän myönteisesti vaikuttamaan puolueen yhtenäisuuden palauttaminen marxilais-leniniläisten periaatteiden pohjalta.'

Ylimääräistä, eheyttävääå edustajakokousta valmistelevia asiakirjoja ryhdyttiin laatimaan Syyskuussa 1970 Tiedonantajassa julkaistiin asiakirja **Puolueen järjestöpoliittiset toimenpiteet, julkaisutoiminta ja johdon kokoonpano.** Siinä todetaan mm.:
"Sovintoratkaisut vahvistetaan ylimääräisessä edustajakokouksessa, joka pidetään 14.2.1970.'

'Kaikkien sääntöjen mukaiseen järjestörakenteeseen kuulumattomien järjestöelinten toiminta lopetetaan ja ne puretaan. Puolueen sisäisiä asioita käsitellään ja niistä päätetään vain puoluejärjestöissä.

26-27.4.1969 muodostettu kommunistien maankäsittävä neuvottelukunta kaikkine elimineen lopettaa toimintansa välittömästi tai viimeistään kahden viikon sisällä ylimääräisen edustajakokouksen jälkeen.

Vuoden 1970 helmikuussa pidetyssä SKP:n ylimääräisessä edustajakokouksessa saatiinkin aikaiseksi muodollinen yhtenäisyys, ja hyväksyttiin hajonneen edustajakokouksen asiakirjoihin verrattuna kohtalainen poliittinen asiakirja. Siinä mm. suoritettiin itsekriittistä - joskaan ei läheskään riittävän terävää arviota kommunistien vuonna 1966 (ja vuoteen 1971 jatkuneesta) hallituskaudesta. Tämän kauden aikanahan kommunistit tosiasiallisesti olivat toimineet tulopoliittisen koneiston läpirunnomisen takuumiehinä.

Ylimääräinen edustajakokous ei kuitenkaan merkinnyt puolueen luokkakantaisesta aatteellisesta, poliittisesta ja järjestöllisestä luonteesta käytävän taistelun päätepistettä, vaan paremminkin tämän taistelun alkusoittoa.

Tänään on Vuodesta 1970 on kulunut yli 15 vuotta. Nyt tiedetään, ettei tämän uuden strategian toteuttamisessa olla onnistuttu.

Ei voida kuitenkaan sanoa, että se alkujaan, tuolloin vallitsevassa tilanteessa ja silloisten voimasuhteiden olissa olisi olisi välttämättä ollut väärä ja jo ennalta epäonnistumiseen tuomittu taktiikka. Pikemminkin on itsekriittisesti kysyttävä, mitä virheitä sen toteuttamisessa on tehty. Huomio kiinnittyy lähinnä kolmeen seikkaan:

1. Millainen oli yhtenäisyystunnuksen alkuperäinen taisteleva ja toiminnallinen sisältö verrattuna nykyiseen onttoon ja epäuskottavaan puheeseen kaiken parantavasta "yhtenäisyydestä", (jota myös "roikkumiseksi" nimitetään).

2. Puolueen kenttäväen kannalta uuteen

taktiikkaan siirtyminen tapahtui melko yllättäen, ja siksi sillä oli passivoiva vaikutus tilanteessa, jossa päinvastoin olisi edellytetty herpaantumatonta ideologista ja poliittista aktiivisuutta.

3. Osattiinko taistelua käydä oikein, vai johtiko keskittyminen puolueen sisäisiin kiistoihin perustavan ja pitkäjänteisen poliittisen, valistus- ja strategisen työn kärismiseen.

4. Yliarvioitiinko revisionistien valmiutta ottaa mm. neuvottelukuntaorganisaation purkamista vastaan tekemänsä sitoumukset politiikan terävoittämisestä todesta.

5. Oltiinko selvillä siitä, miten lamauttava organisatorinen vaikutus neuvottelukuntien purkamisella tulisi olemaan luokkakantaisten voimien oman toiminnan kannalta. Tajuttinko siis kyllin selvästi että neuvottelukuntien lakkauttamisessa oli kysymys puoluesuuntaisen organisaation lakkauttamisesta?

6. Mikä vaikutus oli sillä, ettei rohjettu katsoa tosiasioita silmiin siinä vaiheessa jossa alkoi käydä yhä ilmeisemmäksi, että näköala puolueen eheyttämiseksi marxilais-leniniläisellä perustalla alkoi hämärtyä.

Kaikkien näiden tejijöiden yksityiskohtainen selvittäminen ei tässä yhteydessä ole mahdollista. Eikä kaikkien mahdollisten yksityiskohtien jälkiviisas sorkkiminen varmaankaan auttaisi meitä löytämään ratkaisuja nykyisiin ongelmiimme.

YHTENÄISYYSTUNNUKSEN ALKUPERÄINEN LUONNE OLI TAISTELEVA

Tänään käytävän keskustelun kannalta on kuitenkin ensimainittu ongelma erityisen kiintoisa: Luokkakantaiset voimat antoivat puolueen **yhtenäisyyden** säilyttämiseen tähdättyjä julkilausumia jo ennen uutta tilannearviota ja ylimääräisen, eheyttävän edustajakokouksen ehdoksi asetettua neuvottelukuntaorganisaation purkamista. Tällàin **yhtenäisyystunnus kuitenkin poikkesi sisällöltään hyvin voimakkaasti siitä, mitä tällä käsitteellä nykyisessä keskustelussa monesti tarkoitetaan.**

Jo edellä siteeratut asiakirjat ja kannanotot antavat kuvaa siitä, että yhtenäisyystunnuksen **alkuperäinen luonne ja sisältö oli taisteleva.** Asiakirjoissa kiinntyy huomio siihen, ettei niissä koskaan puhuttu yhtenäisyydestä sinänsä. Niissä puhuttiin puolueen yhtenäisyydestä, eheyttämisestä **marxismi-leninismin** perustalla. Kaikissa tuon ajan asiakirjoissa, joissa esiintyy sana yhtenäisyys, esitetään myöskin työväenluokan taistelun konkreettisia tehtäviä ja pohditaan toimenpiteitä puolueen aatteellisen tilan kohottamiseksi. Yhtenäisyys oli siis tuolloin **keino** luokkakantaisen politiikan toteuttamiseksi, **ei itseisarvoinen päämäärä, jonka nimissä voitaisiin jopa lopua kommunistien poliittisesta ja aatteellisesta itsenäisyydestä ja toimintakyvystä.** uudessa tilannearviossa oli kysymys taistelusta puolueen saattamiseksi marxilais-leniniläiselle perustalle **säilyttäen tietyt yhteiset organisaatiomuodot** tämän taistelun aikana.

Yhtenäisyystunnus on jatkuvasti esillä myös niissä 8 piirin asiakirjoissa, jotka tehtiin **ennen** uutta tilannearviota, ennen päätöstä suuntautua ylimääräiseen edustajakokoukseen ja ennen päätöstä lakkauttaa neuvottelukuntaorganisaatio ylimääräisen edustajakokouksen aikaansaamisen kynnyskysymyksenä.

Erityisen selvästi käy yhtenäisyystunnuksen alkuperäinen, taisteleva sisältö ilmi tämän ajan asiakirjoista, joita on runsaasti julkaistu vuoden 1969 Tiedonantaja-lehden numeroissa:

Kesäkuussa 1969 Maankäsittävn kommunistien neuvottelukunnan työvaliokunta antoi julistuksen **Puoluetta eheyttämään:**

> "Puolueen yhtenäisyyttä koskevien neuvottelujen jatkamisessa **peruskysymyksenä tulee olla** puolueen talous-, vero- ja sosiaalipolitiikan tehostaminen, palkkasulkuun perustuvan vakauttamisen estäminen ja aatteellisten erimielisyyksien voittaminen, pitäytyen tiukasti marxismi-leninismin ja proletaarisen internationalismin perustalla. Kuten huhtikuun 26-27 päivinä pidettyn maankäsittävän kommunistien kokouksen päätöksessä todetaan.
>
> Näiden **peruskysymysten käytännössä toteuttaminen** vaatii myös järjestöllisiä toimenpiteitä. Jäsenistön oikeuksien turvaaminen edellyttää puoluedemokra-

tian palauttamista ja poliittisia pääkysymyksiä koskevien kannanottojen järjestökäsittelyyn saattamista. Tehtävien ratkaisujen onnistuminen edellyttää myös puolueen johdon kokoonpanon muuttamista vastaamaan puolueessa nyt vallitsevia erilaisia käsityksiä.

Oikeistoryhmän neuvottelijoiden viivyttelystä huolimatta työvaliokunta edellyttää, että neuvottelussa käsiteltävä sopimus saadaan kummankin ryhmän johtoelinten käsittelyyn tk. 15 päivään mennessä, jolloin maankäsittävä kommunistien neuvottelukunta kokoontuu Lappeenrannassa.

Kehotamme kommunisteja kautta maan edelleen **jatkamaan järjestäytymistään ja poliittista toimintaansa** huhtikuun 26–27 päivinä hyväksyttyjen päätösten toteuttamikseksi. Vain aktiivisuudella ja päättäväisyydellä voimme turvata toimintakykyisen ja yhtenäisen kommunistisen puolueen maassamme."

Tässä kannanotossa mainittuja peruskysymyksiä, joiden käytännön toteuttamista kommunistien maankäsittävä neuvottelukunta pitää yhtenäisyyden saavuttamisen **pääasiana** selostetaan Tiedonantajan samassa numerossa julkaisema SKP:n Uudenmaan piirijärjestön julkilausuma **Tinkimättömästi työväen etujen puolesta:**

"Marxilais-leniniläisten puolueiden ja kommunistien keskeisimpänä tehtävänä on aina pidetty tinkimätöntä taistelua työväenluokan, pienviljelijäin ja muiden tytötätekevien etujen puolesta.'

Mikäli tästä periaatteesta ei pidetä kiinni tai siitä tingitään on kiertämättömänä seurauksena puolueen joukkokannatuksen väheneminen ja vaikutuksen heikkeneminen politiikan tekemisessä.

Varsin havainnollisen opetuksen viime mainitusta tarjoaa SKP:n viime vuosien politiikka, joka on johtanut sen nykyiseen voimattomuuden tilaan ja suoranaisen hajaannuksen partaalle.'

'Erittäin vakavaa takaiskua puolueen kannatukselle on merkinnyt luopuminen käytännössä XIV-edustajakokouksen talouspoliittisesta ohjelmasta ja sen korvaaminen L(iinamaa)-sopimuksella ts. porvarillisella tulopolitiikalla tunnetuin työtätekeville vahingollisin seurauksin. Sitä on merkinnyt yleensäkin sopeutuminen sosialidemokraattis-kepulaiseen hallituspolitiikkaan ja sen samaistaminen puolueemme politiikan kanssa, jopa siinä määrin, että esim. Kansan Uutiset ei ole suvainnut julkaista sellaisia puheenvuoroja, joissa on arvosteltu hallituksen huonoja esityksiä tai ratkaisuja. Tosiasia kuitenkin on, että puolueemme hallitus- ja eduskuntapolitiikka on laahannut kaiken aikaa virallisen hallituspolitiikan perässä ilman omien vaihtoehtojen esittämistä ja pyrkimystä kehittää joukkojen taistelua niiden toteuttamisen puolesta."

Tiedonantajaliikkeessä nykyisin käytäviä keskusteluja silmälläpitäen on kommunistien maankäsittävän neuvottelukunnan julkilausuma yhtenäisyysneuvottelujen tilasta kesäkuussa 1969 erityisen valaiseva:

"Neuvottelukunnan mielestä (yhtenäisyys)neuvottelujen tavoitteena pitää olla muutoksen aikaansaaminen **puolueen politiikassa** ja se pitää edelleenkin tärkeänä kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla voidaan edistää **yhtenäisyyden palauttamista** puolueeseen **marxismi-leninismin** ja proletaarisen internationalismin perustalla.

Neuvottelukunta päättää, että **neuvottelujen keskeneräisyys ei saa muodostua esteeksi toiminnalle oikeistorevisionismin paljastamiseksi puolueessa ja työtätekevien joukkojen omakohtaisen joukkotoiminnan järjestämiselle suurpääomaa vastaan** työtätekevien elinehtojen, kansanvaltaisten oikeuksien, rauhan ja sosialismin puolesta. Sitä silmälläpitäen neuvottelukunta kehottaa kaikkia luokkakantaisia kommunisteja **voimistamaan edelleen työtään** neuvottelukunta**organisaation kehittämiseksi.** Voidaan todeta, että neuvottelukunnan edellisen kokouksen jälkeen on saavutettu menestystä **organisaatityön** alalla Helsingin...'

'Erityistä painoa on pantava työn voimistamiseen työpaikoilla parempien palkkojen ja muiden työehtojen puolesta.'

Samalla tavoin on maankäsittävän neuvottelukunnan kokouksen linjanmäärittelu tammikuussa 1971 säilyttänyt ajankotai-

suutensa. Tialnnekatsauksen pitänyt Markus Kainulainen totesi mm:

"Puoluejärjestöissä on aktiivisesti käsitelty puolueen eheyttäviä asiakirjoja.'

'Tehtävänämme on työskennellä sen puolesta, että ylimääräinen edustajakokous voisi lujittaa puolueemme marxilais-leniniläistä yhtenäisyyttä.'

'Työssä onnistuminen edellyttää, että **emme kadota omia kasvojamme. Olisi helppo mennä yleiseen mukautumiseen, sillä se merkitsisi jopa henkilökohtaistakin mukavuutta. Mutta johtaisiko se sellaisiin muutoksiin puolueessa ja sen politiikassa, joita jäsenistö ja työväenluokka vaatii? Ei varmastikaan.**'

'Nyt vaaditaan lisättyjä ponnistuksia ideologisen kasvatustyön voimistamisessa."

Yhteenvetona voitaneen todeta; Uusi tilannearvio ja sille pohjautuva uusi strategia - pitkäjänteinen työ puolueen saamiseksi ylhimääräisen edustajakokouksen melko terveiden asiakirjojen taakse - oli hellittämättömän ideologisen ja poliittisen taistelun strategia. Sen toteuttaminen oli mahdollista vain, jos yhtenäisyyden tunnus käsitettiin taistelun tunnuksena. **Sinänsä** uusi tilannearvio ei siis ollut virheellinen. Mutta - kuten myöhempi kehitys on kouraantuntuvasti osoittanut - saatettiin sitä **toteuttaa virheellisesti.** Sen menestyksellinen toteuttaminen edellytti enenkaikkea kahta seikkaa: Intensiivistä aatteellista työtä puoluejärjestöjen sisäpuolella ja hellittämätöntä ulospäinsuuntautuvaa joukkotyötä puoluejärjestöjen ulkopuolella.

NEUVOTTELUKUNTIEN LAKKAUTTAMISEN TAPA

Ensimmäisen näistä virheistä ilmeisesti muodosti jo tapa, jolla neuvottelukuntaorganisaation lakkauttamispäätöksestä tiedotettiin puolueen kenttäväelle:

Maankäsittävän neuvottelukunnan kaikissa yksimielisissä arvoissa korostettiin joukkoja organisoivan työn ensiarvoista merkitystä puolueen tilanteen tervehdyttämiselle. ja perustettu neuvottelukuntaorganisaatio oli työväline tätä päämäärää varten. Siitä oli kuitenkin pakko luopua; Ylimääräiseen edustajakokoukseen ei olisi koskaan päästy, ellei neuvottelukuntaorganisaatiosta olisi suostuttu luopumaan.

Mutta luopuminen olisi pitänyt suorittaa siten, että se olisi aiheuttanut mahdollisimman vähän vahinkoa käytännön puoluetyölle. Kuitenkin se tapa, jolla ne lakkautettiin, aiheutti paljon pettymystä ja varmasti myös passiivisuutta jäsenistössä. Ratkaisua - vaikka se oli merkittävä - ei juurikaan alistettu jäsenkäsittelyyn, vaan ajettiin kiireessä läpi itse neuvottelukuntien kokouksissa.

Myöhemmin Tiedonanatajayhdistys joutui tekemään arvion, jonka mukaan päätös passivoi järjestöväekä.

Tämä johtui yksinkertaisesti siitä, että neuvottelukuntaorganisaation tilalle perustettu Tiedoanantajan levikkiorganisaatio ei ollut luonteeltaan puoluesuuntainen organisaatio. Puoluesuuntaisuus ei ole mikään itseisarvoinen seikka. Mutta kommunistien tehtäviä, siis joukkotaistelun järjestämistä, on vaikea toteuttaa sellaisen luonteeltaan löyhän ja jäsenkentästä etääntyneemmän organisaation avulla, joka oikeastaan ei ole näiden tehtävien täyttämiseen suunniteltu.

YHTENÄISUUSTAISTELUN MURROS 70-LUVUN PUOLIVÄLISTÄ ALKAEN

HALLITUSKYSYMYS

Neuvottelukuntien lakkautamistavassa tehdyistä ja muista puutteellisuuksista huolimatta alkoi Tiedonantajaliikkeen joukkokannatus kasvaa ylimääräisen edustajakokouksen jälkeen, 70-luvun alkuvuosina. Osaltaan tähän vaikutti se, että luokkakantainen kanta politiikassa saatiin nyt 8 piirin yhteisen lehden, Tiedonantajan, kautta suodattamattomana julkisuuteen. edelleen vuonna 1971 saatiin kommunistien hedelmätön hallituskausi loppumaan. Tämä tapahtui samanaikaisesti lakkoliikkeen voimakkaan kasvun aikaan.

Nämä ja eräät muut tekijät synnyttivät painetta, joka loi näköalaa puolueen eheyttämiseksi marxilais-leniniläisellä pohjalla.

70-luvun puolivälistä lähtien alkoi tämän taistelun näköala kuitenkin synkentyä. Erään tärkeimmistä syistä tähän muodostaa se, että SKP:n oikeistorevisionistit menivät vuonna 1975 äärimmäisen vakavissa olosuhteissa ja täysin kestämättömillä perusteilla mukaan Miettusen hätätilahallitukseen.

Vuonna 1966 alkanut edellinen hallituskausi oli päättynyt vuonna 1971 käytyyn nk. "korppusotaan"; Kommunistien ollessa hallituksessa esiintyi työpaikoilla voimakasta lakkoliikehdintää tulopoliittisen linjan rittämättömyyden ja hintavyöryn vuoksi. Kommunistit tukivat tätä toimintaa ja kommunistiset ministerit asettuivat vastustamaan kaavailtuja hinnankorotuksia. Syntyi ns. korppusota jonka seurauksena hallitus hajosi.

Vuoden 1975 paikkeilla vallitsi Suomessa sekä taloudellinen että poliittinen kriisi. Polttopisteeseen nousi kysymys, mistä saataisiin se parlamentaarinen voima, joka kykenisi vetämään Liinamaan hallituksen työväenvastaisen talouspoliittisen linjan läpi.

Aluksi SKP:n keskuskomitea teki kantansa selväksi ja ilmoitti, etteivät kommunistiit ole käytettävissä hallituksessa, jonka toiminta tähtää työtätekeän kansan elinehtojen huonontamiseen.

Mutta yhdessä yössä kaikki muuttui. Tasavallan presidentti kutsui 27.11.1975 Tamminiemeen poliittisten puolueiden johtomiehet, ja piti heille puheen jonka hän aloitti sanomalla: "Kerron heti kärkeen, että olen vaivannut teitä tähän neuvonpitoon runnataksemme tälle maalle kokoon viiden puolueen toimintakykyisen enemmistöhallituksen".

Presidentin puheen jälkeisenä sunnuntaina kokoontui SKP:n keskuskomitea käsittelemään asiaa ja teki äänestyspäätöksen osallistumisesta Miettusen "hätätilahallitukseen". Luokkakantaiset voimat pidättäytyivät hallitusyhteistyöstä.

Periaatteettoman hallituspolitiikan jatkamisella oli merkittävä osuus SKP:n joukkokannatuksen alkavaan laskusuuntaan.

Tämä "yhden yön" käänne ei sinänsä tullut yllätyksenä; Eheyttävässä edustajakokouksessa oli hyväksytty suhteellisen hyvät asiakirjat, mutta sitä edeltänyt ohjelmakeskustelu oli selvästi paljastanut erimielisyyksien syvyyden. Päätösten rikkominen **käytännön polittikassa ja järjestötoiminnassa** alkoi jo enennen kuin muste oli ehtinyt kuivua. Ylimääräisen edustajakokouksen päätökset jätettiin hyvin määrätietoisesti toteuttamatta.

KEHITYS 18. EDUSTAJAKOKOUKSEN JÄLKEEN

Tämänkaltaisiin seikkoihin liittyen oli puolueen sisäinen suuntataistelu auttamattomasti lukkiutunut asemasdaksi, jossa ei juuri häämöttänyt positiivista ratkaisua.

Yhtenäisyyskehitys itse perusjärjestöissä ei edennyt. Ja miten se olisikaan voinut edetä, kun puolueen johto ei asettanut työväen eduista lähteviä taistelutunnuksia, joiden ympärille yhteinen toiminta olisi voitu rakentaa?

SKP:n 18 edustajakokous muodostaa taitekohdan, josta lähtein myös tiedonantajaliikkeen sisäpuolella on tapahtunut taistelun menetelmien ja tilannearvion hämärty-

mistä. Asioiden ja taistelutehtävien sijalle ovat kasvavassa määrin astuneet henkilökysymykset. Henkilökysymysten nouseminen etualalle aiheuttaa puolestaan vääjäämättä omaa toimintaa koskevan välttämättömän itsekritiikin kuoleentumisen. Tämä puolestaan tekee todellisuutta vastaavien tilannearvioiden laatimisen vaikeaksi.

Tähän kehitykseen liittyen suoritettiin 18. edustajakokouksessa eräänlainen "yhtenäisyysvoimien" kompromissi. 14. edustajakokouksen tapahtumiin verraten päätettiin yhtenäistymisen nimissä uhrata nk. "äärilaidat", esimerkiksi maan suurimpia teollisuuskeskuksia edustavien piirijärjestöjen edustajia. Samoin kieltäydyttiin tämän kokouksen jälkeen oman organisaation kehittämisestä "yhtenäisyyden saavuttamista vahingoittavana toimintana".

Hyvin paljastava on myös Pentti Salon ja Erkki Välimaan huhtikuussa 1981 laatima Eero Tuomisen 19. edustajakokouksen valmisteluista kertovan informaatiotilaisuuden muistio. Se päättyy terävästi astettuun kysymykseen:

> "...juuri nyt kun oltiin pääsemässä politiikassa eteenpäin; työläisten enemmistö Pekkas-ratkaisua ja sosiaaliturvan verotusta vastaan, asemäärärahojen lisäystä vastaan, mätää hallituspolitiikkaa vastaan, Tanner-Ryti-patsashankkeita vastaan, tilanteessa, jossa puolueasiakirjat alkoivat kehittyä oikeansuuntaisesti, on ylätason toimesta, josta Tuominen ei ole vapaa, tuotu henkilöratkaisut päällimmäiseksi asiaksi. Miksi? Ketä asioiden sotkemisessa autetaan? Työläiset vaativat selvästi ja konkreettisesti: on mentävä eteenpäin pääasioissa, politiikassa."

"TAMPEREEN SOLMU"

Vastaavanlaisia kehityspiirteitä oli tosin havaittavissa jo aiemminkin. Marraskuussa 1977 kommentoi Kauko Heikkilä Tampereella edennyttä kehitystä sattuvasti:

"Meidän viimeaikaista poliittista toimintaamme on aivan rtkaisevalla tavalla ohjannut pessimismi ja pelko. Ja pelko on huono neuvonantaja. Se ei koskaan ole kyennyt ohjailemaan taistelua oikein.

Liikkeemme johtoportaissa olevia tovereita vaivaava pelko on saanut aikaan toiminnassamme mataloitumista. Toimintamme on nyt viimeaikoina ollut jotenkin kummallisella tavalla kaksijakoista. periaatteessa on esiinnytty marxismi-leninimsin perinteiden vaalijoina. Käytännön kysymyksissä se on ollut suurelta osalta oikeistolaisten kanssa sopuilevaa peräänantamista ja melko äänekästä puhetta molempien osapuolien ystävällisestä yhteistoiminnasta, ilman, että se toinen osapuoli olisi tullut missään käytännön kysymyksissä askeltakaan meitä vastaan. Jäsenistöön päin on liikkeemme johtoportaiden suhtautuminen ollut salailevaa, jäsenistöä passivoivaa kieltelyä ja varoittelua, kaiken omaaloitteisuuden alas painamista. On ollut jotenkin outoa, että aikana, jolloin jäsenistöä tulisi juuri valistaa, ohjata ja kannustaa taisteluun, tulee sille johtoportaiden taholta yrmeitä huomautuksia, että ei pidä kysellä liikoja ja että pitää vain antaa joillekin neuvottelijoille työrauhaa.

Pelkillä kieltelyillä ja yrmeällä tuppisuudella on luotu oikeistoon päin horjuvalle keskustalaisuudelle suotiusaa maaperää. Juuri siltä maaperältä on kasvanut ja on voinut kasvaa opportunismi, mikä nyt kykeni ottamaan syleilyynsä Pohjois-Hämeen SKDL:n piirijärjestön ja Hämeen yhteistyö-lehden.

Meille on nyt asetettu ensivuoroiseksi ja kaiken muun kattavaksi tehtäväksi puoluerauhan rakentaminen SKP:n sisälle. Toverit, jotka nyt vaativat puoluerauhan nimessä ideologisen taistelun lopettamista SKP:n sisällä, eivät näytä tietävän työväenliikkeen historian opetuksista tuon taivaallista, tai eivät halua niistä tietää. Sen historian opetukset on kuitenkin usein ostettu kalliilla hinnalla.'

'Maamme työväen vallankumouksellinen luokkataisteluliike on nyt joutunut vakavaan kriisitilaan, minkä tilan vakavuuden meille paljasti vakuuttavan kirkkaasti äskettäinen Tampereen tapaus. Kun näin on, meidän tulee asettaa itsellemme vakava kysymys siitä, mitä nyt on tehtävä päästäksemme ulos kriisitilasta?

Asian korjaamiseksi ei voida välttyä seuraavilta toimenpiteiltä:

1. Liikkeemme johdossa olevilta tovereilta on vaadittava avointa, selvää ja kiertelemätöntä vastausta kysymykseen, mistä kaikesta ja millä pohjalla on käyty neuvotteluja puolueen johdon oikeistosiiven, eli n.s. toisen osapuolen kanssa?

Sekä: mihin näillä neuvotteluilla todella tähdätään? Nämä ovat nyt sen luokan kysymyksiä, että niitä ei tule ratkoa jäsenistön selän takana.

2. On viipymättä palattava johtoportaiden salaisen "diplomatian" käytännöstä ja sieltä tulleesta komentelusta työväenliikkeen perinteiselle joukkovalistuksen ja joukkojen käsitysten ja tahdon elävän huomioimisen politiikan tielle.

3. Poliittisesti väsyneisiin ja taistelurohkeutensa menettäneisiin johtoportaisiin on viipymättä lisättävä taistelutahtoista ja taistelurohkeutta omaavaa voimaa.

Tässä ei ole vieklä kaikki se, mitä meidän tulee tehdä edessä olevien vaikeuksien voittamiseksi, mutta näiden kysymysten ratkaisemisen kautta voidaan päästä edes jonkunlaisen nousun alkuun.

KAKSI ARVIOTA SIITÄ MIKSI YLIMÄÄRÄISEN EDUSTAJAKOKOUKSEN LINJA EI TOTEUTUNUT

Kuten jo mainittiin, alkoi 70-luvun loppua kohden käydä yhä selvemmäksi, ettei tiedonantajaorganisaatio ollut onnistunut asettamassaan tehtävässä: puolueen eheyttämisessä marxilais-leniniläisellä perustalla vuoden 1970 ylimääräisen edustajakokouksen päätöksiin tukeutuen.

Selvää on myöskin, että tällainen tilanne synnyttää erilaisia arvioita tapahtuneen syistä. Kärjistäen voidaan sanoa että ylimääräisen edustajakokouksen linjan toteuttamisen epäonnistumisen syistä on esitetty kaksi vastakkaista arviota:

"LAHKOLAISUUTTA JA EKONOMISMIA"?

Eräs arvio - jota tosin ei koskaan suoraan ole julkisuudessa esitetty - lähtee siitä, että taistelu puolueen yhtenäisyydestä on menetetty siksi, että tiedonantajaliike jo alun alkaen on ollut liian "vasemmistolainen". Eli että se on liian näkyvästi tuonut marxilais-leniniläistä ideologiaa julki, että se on ollut liian organisoitunut ja politiikan alueella esittänyt liian kovia taloudellisia vaatimuksia.

Tämän ajatuskulun mukaan se on epäonnistunut siksi, että se on SKP:n sisäisessä taistelussa ollut yksi "osapuoli" muiden rinnalla, ja sellaisena vain syventänyt hajaannusta.

Tässä ajatuskulussa voidaan kuitenkin havaita yksi avoin kohta; Onhan toki niin, että SKP:n revisionistinen johto ja Suomen porvaristo olisivat valmiit ottamaan luokkakantaiset kommunistit huomaansa, jos nämä vain luopuisivat yhdestä asiasta: Luokkakantaisuudestaan. Unohtuu siis se, ettei ole kyse taistelusta yhtenäisyydestä yhtenäisyyden vuoksi. Ylimääräisessä edustajakokouksessa luokkakantaiset kommunistit asettivat tavoitteeksi taistelun puolueen eheyttämiseksi **marxilais-leniniläisellä** perustalla.

TOTUUDENMUKAISEN TILANNEARVION PUUTTUMINEN

Oikeammalta näyttäisi lähteä etsimään yhtenäisyystaistelun tyrehtymisen syitä siitä, ettei osassa liikkeemme johtoa oltu suoritettu totuudenmukaista tilannearviota. Jos olisi tunnustettu yhtenäisyyskehityksen pysähtuminen tai vinoutuminen 70-luvun puoliväliin tultaessa, olisi voitu vetää asian vaatimat johtopäätökset;

Todellista painetta SKP:n revisionistista johtoa kohtaan olisi voitu luoda ryhtymällä suorittamaan niitä tehtäviä, joista kommunistisen puolueen normaalisti tulisi huolehtia. Tiedonantajaliikettä olisi pitänyt siis kehittää puolueen sisäisen taistelun välineestä puoluesuuntaiseksi organisaatioksi. Organisaatioksi joka kykenee järjestämään joukkotoimintaa sekä kehittämään tälle taistelulle pitkäjänteistä strategiaa. Olisi pitänyt uskaltaa vetää sellaista rohkeaa aatteellista ja poliittista linjaa, joka saa joukkojen luottamuksen taakseen.

Näin olisi luotu **todellista** painetta SKP:n revisionistista johtoa vastaan. Näin ei kuitenkaan tehty, vaan "yhtenäisyyden vaarantamisen" pelossa alettiin kasvavassa määrin sitoa omia käsiä työväen etujen vastaisiin kompromisseihin.

Yhtenäisyystaistelun kariutuminen ei siis suinkaan johtunut siitä, että oltaisiin oltu "liian järjestäytyneitä" tai "liian vasemmistolaisia". Kariutuminen johtui siitä, ettei taistelua osattu käydä oikealla tavalla. Juuttuminen puolueen sisäiseen suuntataisteluun johti useiden leniniläiselle puolueelle normaalisti kuuluvien tehtävien jäämiseen taka-alalle. Tällaisia tehtäviä ovat enenkaikkea joukko- ja työpaikkayhteyksistä huolehtiminen sekä strategian kehittämistyö.

PERÄÄNTYMINEN 19. EDUSTAJAKOKOUKSEN JÄLKEISENÄ AIKANA

Liittolaispolitiikan ja yhtenäisyystaistelun kysymyksiä koskevat sekaannukset ovat heijastuneet Tiedonantajaa julkaisevien piirijärjestöjen sisäpuolella käytyyn keskusteluun.

Siksi on syytä vielä palata jo edellä sivuttuun peruslähtökohtaan: Demokraattisessa ja monopolienvastaisessa kansanrintamassa kommunistinen puolue on ennen kaikkea laajan rintaman organisoimiseen kykenevä **luja ja yhtenäinen aatteellinen ja poliittinen voima.** Teoreettisesti vahva ja taisteleva puolue pyrkii liittoon muiden demokraattisten voimien kanssa.

Yhtenäiselle maailmankasomukselle rakentuva kommunistien puolue ei kuitenkaan **itse** voi olla mikään **liitto**, joka yhdistää piiriinsä erilaisia aatteellisia ja poliittisia virtauksia. Taistelu SKP:n aatteellisen yhtenäisyyden puolesta on merkinnyt taistelua aikanaan aatteellisesti lujan kommunistipuolueen sisälle soluttautuneita **oikeistovoimia** vastaan. Oli koottu yhteen sellaisia puolueen sisäisiä voimia, jotka ovat valmiita taisteluun puolueen oikeistojohtoa vastaan ja joilla myös on todellista näyttöä siitä, että ne tätä johtoa vastaan toimivat.

Täysin nurinkurista on kuitenkin puolueen yhtenäisyyden puolesta toimivien voimien kokoamisen puolesta toimivien voimien kokoamisen nimissä luopua siitä päämäärästä, **jonka puolesta käytävään taisteluun näitä voimia on koottu** - luokkakantaisen, marxilais-leniniläisen aatteellis-poliittisen linjan ja organisaation puolustamisesta tai luomisesta. Jos näijn tehdään, on SKP:n yhtenäisyyden puolustamisen tunnus muutettu sisällyksettömäksi korulauseeksi, joka **tosiasiassa** palvelee luokkakantaisten kommunistien toimintayhtenäisyyden likvidointia.

SKP:n oikeistonvastaisten voimien kokoamisessa on - tai oli - ensisijalla asian sisältö: työväenluokan etujen puolustaminen ja taistelu työväenluokan historiallisen tehtävän toteuttamiseksi, sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän luomiseksi. Tämän päämäärän saavuttamiseksi on taisteltu puolueen oikeistovoimia vastaan.

Tästä sisällöllisestä päämäärästä juontuu myös taistelun kulloinenkin välitavoite. Siitä hetkestä lähtien, kun SKP:n oikeistojohto on toimenpiteillään peruuttamattomasti tuhonnut puolueen kyvyn taistella työväenluokan etujen ja sen historiallisen tehtävän puolesta, on ryhdyttävä luomaan edellytyksiä **taistelun jatkamiselle**, mm. luokkakantaisten voimien kokoamiselle.

Näitä kipeitä ja kansainvälisestikin vastuullisia asioita pohdittaessa on usein viitattu siihen, ettei pidä "kiiruhtaa tapahtumien edelle" ja siten jättää käytettävissä olevia mahdollisuuksia ja voimavaroja hyödyntämättä. Tämä näkökohta on aivan oikea, mutta tulee myös osata nähdä, **milloin on saavutettu vaihe, josta lähtien taistelun luone ja sen olemus on perusteiltaan muuttumut.** Jos tällaisen taistelukohdan jälkeen - erheellisellä tavalla tai vanhentuneissa muodoissa - pidetään orjallisesti kiinni - aikanaan oikeista - aiemmista tunnuksista, kiiruhtavat tapahtumat meidän edellemme ja me saatamme joutua valmistautumattomina niiden yllättämiksi. Tällöin ei ainoastaan jätetä hyödyntämättä käytettävissä olevia voimavaroja, vaan **menetetään aloite - ehkä hyvinkin pitkäksi aikaa.**

Oikean, rehellisen ja konkreettisen tilannearvion tekeminen on toiminnan menestyksen ehdoton edellytys. Jokainen käytännön järjestötyötä omaava toveri käsittää, ettei esim. "vetoaminen (...) puolueen ulkopuolisiin ihmisiin, että he tukisivat SKP:n yhdistymistä" voi horjuttaa Aaltoa niistä järjestöllisistä avainasemista, jotka hän taustavoimineen on itselleen kaapannut". Velvollisuutemme, myös velvollisuutemme kansainvälistä kommunistista liikettä kohaan, on uskaltaa asettaa kysymys, päteekö lähes kaksi vuosikymmentä sitten tehty tilannearvio myös siinä äärimmäisen kärjistyneessä tilanteessa, johon SKP vuosina 1984 ja 1985 on ajautunut.

\- - -

Realistisen tilannearvion tekemisessä ei kuitenkaan ole saavutettu yksimielisyyttä. Jos huomioidaan tiedonataja-organisaation alkuperäinen luonne ja strateginen tehtä-

vänasettelu, aiheuttaa nykyinen tilanne melkoista näköalattomuutta: Jo pitemmän aikaa lienee useimmille tovereille ollut selvää, että aikanaan tehty arvio puolueyhtenäisyyden saavuttamisesta **marxilais-leniniläisellä perustalla** on päämäärä, jonka saavuttamista ei enää voida pitää realistisena. Riippumatta siitä, onko tämä asiantila käsitetty suoraan vai alitajuisesti, riippumatta siitä onko sitä sanoissa tunnustettu vai ei. Samainaikaisesti on puolueen sisäinen taistelu tällaisen yhtenäisyyden puolesta syönyt suuren osan toiminnallisista voimavaroista; Monet työpaikka- ja joukkoyhteyksien luomiseen, pitkäjänteiseen ideologiseen työhön liittyvät tehtävät on jouduttu uhraamaan puolueen sisäiselle taistelulle. Voidaan siis sanoa että liike on tällä hetkellä kaksinkertaisissa vaikeuksissa.

Juuri tämä voimattomuus – muistettakoon vihkosen alkupuolella suoritettu vertaus bolševikkien omiin riveihinkin tunkeutuneeseen "jumalanrakennukseen" ja muuhun mystiikkaan 1905 epäonnistunutta vallankumousta seuranneina vuosina! – muodostaa otollisen maaperän erilaisten näennäisratkaisujen ja illuusioiden leviämiselle. Kuten jo tuli todettua, oli **yhtenäisyystunnus alkujaan** (tai ainakin sen olisi pitänyt olla) hyvin **taisteleva tunnus:** Se merkitsi taistelua puolueen tervehdyttämiseksi **marxilais-leniniläisen** päälinjan pohjalta tiettyjen oieistorevisionistien kanssa yhteisten järjestömuotojen **sisäpuolella.** Epäilemättä eheyttävän edustajakokouksen syntyyn myötävaikuttaneet **neuvostoliittolaiset toverit** käsittivät yhtenäisyyden puolesta käytävän taistelun strategian **juuri tässä alkuperäisessä, taistelevassa mielessä.**

Tämä taisteleva tunnus voidaan kuitenkin muuttaa **sisällyksettömäksi** kultiksi – voitaneen tietyissä tapauksissa puhua jopa **myytistä;** Yhtenäisyyden nimissä on pidättäydyttävä itsenäisten ideologisten kantojen selkeästä esittämisestä. Yhtenäisyyden nimissä on suostuttava työväenluokan edun vastaisiin poliittisiin kompromisseihin. Yhtenäisyyden nimissä on purettava käytännön puoluetyön järjestämiseksi välttämättömät alkeellisimmatkin organisaatiomuodot. Yhtenäisyyden nimissä on oltava valmis jopa luopumaan Tiedonantaja -lehdestä ainoana valtakunnallisena marxilais- leniniläisenä päivälehtenä. Tai jos ei mennä aivan näin pitkälle, oltava ainakin valmiita rukkaamaan Tiedonantajan linjaa oikealle. Ja niin edespäin.

On olemassa tovereita jotka perustavat katsomuksensa teesiin jonka mukaan **joko** taistella puolueen yhtenäisyyden puolesta **taikka sitten** ideologisesti itsenäistä marxilais-leniniläistä puoluetyötä. Tämän ajatuksenjuoksun mukaan voitaisiin siis marxilais- leniniläinen puoluetyö käynnistää **vasta yhtenäisyyden saavuttamisen jälkeen.** Herää kuitenkin kysymys, millä tavoin voidaan päätyä puolueen eheytymiseen **marxilais-leniniläisellä** perustalla mikäli marxismi-leninismin periaatteet eivät **ennen yhtenäisyyden saavuttamista** saa missään tulla selkeästi **näkyville.**

Kuvatun ajatuksenjuoksun tragikoomisuudesta huolimatta ollaan tekemisissä hyvin vakavan ongelman kanssa; Niin kauan kuin nykyinen – osittain tietoisestikin ylläpidetty – järjestöelämän lamatila jatkuu, menettävät kommunistit kuukaudesta toiseen joukkokannatustaan. Samoin valtaa puolueen sisäinen luopumismieliala yhä voimakkaammin jalansijaa.

Edellä mainittu , ehkä "yhtenäisyysmytologiaksi" luonnehdittavissa oleva ilmiö sai jalansijaa juuri tiedonantaja-organisaation näköalan katoamisen myötä 70-luvun loppupuolelta lähtien.

Yhtenäisyystunnuksen virheellisen käsittämisen yhteydessä on vielä erityisenä ongelmana mainittava Suomen ulkopoliittiseen asemaan liittyvät kysymykset. Useasti on muistutettu että Suomen erityislaatuisen kansainvälispoliittisen aseman vuoksi suomalaisilla kommunisteilla on linjanvedossaan tavallista suurempi vastuu kansainvälistä kommunistista liikettä kohtaan.

Tämä pitää täysin paikkansa. Mutta koskaan ei tule unohtaa seuraavia tosiasioita: Suomen edistyksellisen ulkopoliittisen linjan säilyttämiseksi tarvitaan **vahva ja johdonmukainen demokraattinen kansanrintama.** Toisen maailmansodan jälkeen muodosti SKP:n vaikutuksen alainen SKDL tällaisen voimatekijän.

Edistyksellisen **ulkopoliittisen** linjan voi turvata vain voimakas **sisäpoliittinen** voimatekijä, vahva kansanrintama. Ja kuten tunnettua, on **järjestöllisesti ja ideologisesti** terve ja toimintakykyinen kommunistinen puolue tällaisen rintaman luomisen **ehdoton edellytys.**

Ollan kuitenkin tilanteessa jossa nämä edellytykset puuttuvat; SKP taistelee jo yli 15 vuoden ajan sisäisten vaikeuksiensa kanssa ja SKDL on pitkälle menettänyt kykynsä toimia edistyksellisen ulkopoliittisen linjan takeena.

SKP:n nykyinen keskuskomitea on asettanut marxilais-leniniläisten voimien toimintaedellytysten palauttamisen ehdoksi puolueen hajoamisen. Porvarillisen politiikan muotikäsitteitä myötäillen myös eräät 8 piirin sisäiset voimat painottavat seikkaa, että uusi marxilais- leniniläinen puolue olisi **määrällisen** ominaispainonsa puolesta vain pieni **"marginaalitekijä"** Suomen poliittisessa elämässä. Asiaa ei kuitenkaan ratkaise puolueen jäsenten lukumäärä vaan sen politiikan ulottuvaisuus. Puolueen määrälliseen ominaispainoon vedoten on kuitenkin - erityisesti nk. kolmannen linjan piirissä - levitetty käsitystä jonka mukaan puolueen yhtenäisyys on säilytettävä **mihin hintaan hyvänsä.** Käytännössä tämä hinta ei merkitse ainoastaan pitkällemeneviä poliittisia, vaan myös järjestöllisiä ja **ideologisia** kompromisseja.

Marxismin "aapistotuuksiin" kuuluu kuitenkin, ettei **organisatorisesti ja ideologisesti kuohittu** kommunistipuolue kykene organisoimaan voimakasta demokraattista rauhanrintamaa. (Esimerkkinä tästä voi mainita Italian puolueen, joka määrällisesti on noin 10 kertaa Länsi-Saksan puoluetta suurempi. Italiassa rauhanliike kuitenkin käytännöllisesti katsoen on kuollut, kun se puolestaan Länsi-Saksassa on hyvin voimakas.)

Missään oloissa ei siis voida tehdä ratkaisuja jotka vahingoittavat leniniläisten voimien ideologista itsenäisyyttä ja organisatorista toimintakykyisyyttä. Näiden tekijöiden kustannuksella saavutettava näennäisyhtenäisyys on kestämätön ratkaisu. Yhtenäisyydestä ei saa muodostua tunnusta jonka nimissä sivuutetaan aatteellista ja järjestöllistä terveyttä koskevien olennaisten ongelmien käsittely. Tulee välttää keskustelun johtamista muodollisille raiteille. Ensisijainen kysymys on, **miten voidaan luoda mahdollisuudet marxilais-leniniläisten voimien tehokkaalle työskentelylle.**

JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA TEHTÄVIÄ

Arvo Aalto on koko poliittisen uransa ajan toiminut kommunistisen puolueen päälinjan vastaisesti. Marxilaisen teorian hän on pyrkinyt korvaamaan niin sanotulla "historiallisella kompromissilla", aidon kommunistisen toiminnan hän on leimannut "hajottajaliikkeeksi" ja "ryhmäkuntalaisuudeksi" vaikka hän itse edustaa näitä nimityksiä pahimmalla mahdollisella tavalla.

Aallon ja ns. kirveslinjan toiminta on näkynyt SKP:n ja koko kansandemokraattisen liikkeen kannatuksen laskuna lähes puoleen siitä, mitä se oli vielä 60-luvulla. mutta Aalto jatkaa, koska hän on valinnut itse itsensä puolueen johtoon ja katsoo nyt voivansa valita puolueen jäsenetkin.

Aallon puoluetta hajottavat toimenpiteet kaikkine syrjimisineen ja erottamisineen saavat yhä vähemmän tukea puolueen jäsenistön keskuudessa. uhka puolueen kannatuksen romhaduksesta, joka seuraisi seuraavien vaalien vaalilistojen hajottamisesta, alkaa herätellä viimeisiäkin puolueen edusita vastuuta tuntevia.

Mutta - **vakavasti asetettava kysymys** - luopuuko Aalto SKP:n hajottamispyrkimyksistä ja omasta asemastaan puolueessa? Onko Aalto jollain tavoin syrjäytettävisssä

1. Kun hänellä ilmeisesti on riittävästi varoja toimintaansa.
2. Todennäköisesti riittävästi porvarillisia tukijoita - ehkä valtamerentakaisiakin.
3. Ja koska hän ei tunetusti kunnioita puolueen sääntöje eikä toimi niiden mukaan.

Näkisimme Aallon syrjäyttämismahdollisuudet, huolimatta kannatuksen romahtamisesta tulevissa vaaleissa, hyvin pieniksi. Hän voi rakentaa ja rakentaakin uutta järjestökoneistoa ympärilleen, mutta nykyinen SKP pusuu Aallon puolueena vaikka Aalto jäisi yksinään oman puolueensa ainoaksi jäseneksi.

On vaikea nähdä olemassaolevaksi sellaista dialektiikkaa, joka voisi johtaa Aallon syrjäyttämiseen nykyisestä SKP:stä.

Minkälainen arvio puolueen tilasta nyt olisi tehtävä ja mitkä ovat taktiikkaa koskevat johtopäätöksemme?

Marxilaisen politiikanteon alkeistotuuksiin kuuluu, että kun tilanne muuttuu, on taktiikankin muututtava.

Onko siis puolueen sisäinen tilanne jollakin tavoin muuttunut? Mielestämme on. Viimeisen edustajakokouksen ja tapahtuneiden erottamisten jälkeen **puolueen tilanne on ratkaisevasti erilainen kuin ennen.** Onko siis aikaisempi enemmistön kyljessä roikkumisen taktiikka edelleenkin kelvollinen syntyneessä uudessa tilanteessa vaikka se on jo tähän mennessä saatujen kokemusten mukaan ehdottomasti vahingoittanut puolueen marxilais-leniniläisiä voimia?

Roikkumistaktiikasta johtuen

1. Poliittinen kannatuksemme on selvästi laskenut esim. 70-luvun alkupuoleen verrattuna.
2. Jäsenistömme on pienentynyt. Suuri joukko ennen aktiivisa tovereita on passivoitunut ja vetäytynyt syrjään ja tämä tendensii vaikuttaa edelleenkin.
3. Opintotoiminta, joka antaa sekä poliittiset että maailmankatsomukselliset aseet ja joka on puolueen eteenpäinmenon kannalta yksi ratkaisevimpia lohkoja, on lähes tuhoutunut.
4. Itse Tiedonantaja-liike on hajoamassa - tehdyistä virheistä johtuen - useampiin eri leireihin.
5. Jäsendemokratiaa ollaan kaventamassa ja jäsenistön holhousta harrastetaan enenevässä määrin.

Puolueessa ollaan nyt välttämättömien ja perinpohjaisten uudelleenarviointien edessä. Roikkunistaktiikan jääräpäinen jatkaminen päinvastoin osoittaa, ettei edes puolueen marxilais-leniniläisten voimien taktiikka perustu marxilaiseen tilanneanalyysiin. Missä siis on tämän hetken tilannetta vastaava **konkreettisen tilanteen konkreettinen analyysi?**

Vain päättäväinen irtautuminen entisestä taktiikasta ja suuntautuminen omien voimien kokoamiseen ja omaan politiikan vihoviimeisen puolueriitelyn sijaan voi tehdä kommunistisen liikkeen uuden nousun mahdolliseksi. Luottamus omiin voimiin ja ennen kaikkea Marxismi-leninismiin on ainoa edistymisen edellytys, mutta nämähän meillä on; mitä muuta me vielä muka tarvitsisimme?

Puolueen tilanteesta voidaan vetää vain johtopäätös; Tarvitsemme uuden puolueen. Muita vaihtoehtoja ei ole kuin **uuden marxilais-leniniläisen puolueen perustaminen.**

Puolueeksi kannattaisi rekisteröityä jo senkin takia, että **puolue** tulevissa vaaleissa saa huomiota aivan eri tavalla esim. televisiossa kuin Demokraattinen Helsinki- typpiset vaaliorganisaatiot. Äänestäjät eivät katso vakavasti otettavaksi vaihtoehdoksi sellaista ryhmää, joka ei ole "edes puolue".

Kysymystä uuden puolueen perustamisesta ei saa nähdä "myöntymisenä Aallon tarkoitusperiin" tai "maamme oikeiston riemuvoittona". Molemmat ilmaukset ovat omalla tavallaan osoitus epäluottamuksesta marxilaisen politiikan onnistumisen mahdollisuuksiin ja puolueen tulevaisuutta kohtaan. Pidetään kiinni menneestä, katsotaan vuosikymmenten päähän **taaksepäin** vaikka kommunistisen puolueen **tulevaisuus on edessäpäin** (vaikka historian tuntemus onkin perusehto). Sitäpaitsi puolue ei "nyt ole vaarassa hajota" vaan se on toistakymmentä vuotta sitten jo käytännössä hajonnut; seikka joka on ilmeisestikin "laskettavissa pois porvariston riemuvoiton suuruudesta". Porvaristo on siis riemuvoittonsa jo saanut pitkälle jatkuneen puoluehajaannuksen muodossa.

Myöskään kysymystä puolueesta ei saa tehdä fetisismiksi. Puolue on välttämätön väline, jolla pyritään edistämään työtätekevien kamppailua etujensa puolesta ja ohjaamaan kehitys tieteellisen sosialismin mukaisesti sosialismiin. Mutta puolue on sittenkin vain väline. jos puolue tulee käyttökelvottomaksi tehtäväänsä, on perustettava uusi puolue joka jatkaa vanhan puolueen parhaista perinteistä ja tavoitteista eteenpäin. Puolueen hajoaminen on kieltämättä takaiskus, mutta sellaisiakin iskuja kommunistien on opittava kestämään ja voittamaan mikäli joskus haluavat olla vahvoja omassa toiminnassaan sosialistisen yhteiskunnan hyväksi.

Kysymys on siitä, että maahan saadaan todellinen marxilais-leniniläinen **puolue,** puolue joka suuntautuu eteenpäin tulevaisuuteen eikä tähyä kaipailevasti menneisyyteen, oli se kuinka kunniakas tahansa, puolue, joka jatkaa SKP:n kunniakkaita perinteitä kun SKP:stä ei siihen enää ole ja **joka rakentuu demokraattisen sentralismin ja todellisen jäsendemokratian pohjalle.**

Tällaisella puolueella on menestymisen mahdollisuudet kunhan vain luotetaan marxismiin ja sovelletaan sitä parhaan taitomme mukaan käytäntöön. Sitäpaitsi: Suomessa tuskin on tilaa kahdelle SKP:n perillispuolueelle. Paremmin toimiva ja työtätekevien etuja aidosti puolustava puolue tulee ennnen pitkää saamaan työtätekevien laajan luottamuksen, jonka turvin tulee jälleen mahdolliseksi saada aikaan yksi, yhtenäinen, marxilais-leniniläinen puolue Suomeen.

Myös tulee nähdä, että kahden nyt vielä SKP:ssä saman organisaation puitteissa vaikuttavan suuntauksen tai tai tulevaisuudessa kahden erillisen puolueen välinen **kamppailu, jota jo on käyty lähes 20 vuotta,** tullaan tulevaisuudessa varmasti **vielä käymään loppuun saakka.** Jos tässä kamppailussa vain toinen osapuoli on järjestäytynyt puolueeksi, antaa puolueeksi järjestäytymätön liike jo valmiiksi hyvin merkittävän edun vastapuolelle ja vastaavasti luopuu suuressa mitassa omista edellytyksistään käydä tuota kamppailua; Tästäkin syystä puolueeksi järjestäytyminen on mitä pikimmin välttämätöntä.

PUOLUEKESKUSTELUN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

Reilut 15 vuotta jatkunut taistelu eheyttävässä edustajakokouksessa asetetun tunnuksen pohjalla (saaavuttaa SKP:n yhtenäisyys **marxilais-leniniläisellä perustalla**) ei ole johtanut tulokseen. Erityisesti 80-luvun aikana ovat edellä sivutut linjaerimielisyydet kahdeksan tiedonantajaa julkaisevan piirijärjestön sisäpuolella syventyneet.

Ei ole ryhdytty **valmistautumaan** uuden puolueen perustamisen edellyttämiin organisatorisiin ja aatteellisiin toimiin. Edessä olevaan tilanteeseen olaan ajautumassa hampaattomina. Nykyisessä tilanteessa tulisi tehdä kaikki voitava terveiden voimien järjestölliseksi ja ideologiseksi lujittamiseksi. Jos näin ei tapahdu, ei välttämättä kerran perustettavan uuden puoluen tulevaisuus näytä lupaavalta.

Ei olla suoritettu 15 vuoden kokemuksesta juontuvaa johtopäätöstä, ettei demokraattisen rintaman rakentaminen ole mahdollista jos puolue ja liitto sekoitetaan toisiinsa; Uuden puolueen johtoon on kaavailtu henkilöitä jotka ovat käytännössä osoittaneet saamattomiksi ja etteivät he johdonmukaisesti seiso marxilais-leniniläisen politiikan ja ideologian takana. Tämän "uudenlaisen yhtenäisyyden" nimissä on jopa puhuttu yhden tai kahden Suomen suurimpia teollisuuuskeskuksia edustavan piirijärjestön asiallisesta eliminoimisesta uuden puolueen linjaa määriteltäessä.

Ollaan siis suuressa vaarassa ajautua ojasta allikkoon. mainitut vaikeudet juontuvat suurelta osin juuri yhtenäisyystunnuksen vähittäisestä muuttumisesta **luonteeltaan taistelevasta** haasteesta epämääräiseksi ja sisällyksettömäksi kultiksi.

Tulevatpa nykyisen SKP:n lopullisen hajoamisen ja uuden puolueen rakentamisen konkreettiset vaiheet olemaan mitkä tahansa, voidaan uuden puolueen rakentaminen luokkakantaisten periaatteiden pohjalta turvata vain demokraattisen sentralismin periaateen, laajan **jäsendemokratian** turvaamisen kautta. Tässä yhteydessä on huomioitava ainakin seuraavat seikat:

1. Kommunistisen liikkeen kohtaloa ei tulla ratkaisemaan pelkän järkeilyn keinoin. Vuosia jatkunut puolueen sisäinen suuntataistelu on syönyt voimia jotka olisi tarvittu työpaikka- ja joukkoyhteyksien lujittamiseen. Puolueen tilasta riippumatta **kiristyy yhteiskunnallinen tilanne** jatkuvasti. Jollei työpaikkayhteyksiä kyetä uudelleen luomaan, ajaa yhteiskunnallinen tilanne kommunistien ohi.

2. Päätehtävänä on siis eräiden piirien tietoisesta jarrutuksesta huolimatta suuntautua marxilais-leniniläisten voimien pikaiseen **järjestöliseen lujittamiseen.**

3. Kaiken menneinä vuosina tapahtuneen jälkeen on selvää, että terveiden voimien organisatorinen lujittuminen **edellyttää aatteellista selvitystyötä.** Organisaation lujittamiseen vaadittavan motivaation edellytyksenä on jäsenistön tietoisuus tilanteesta, jäsenistön mahdollisuus kontrolloida tapahtuvaa kehitystä.

4. Uuden puolueen organisatorinen lujuus ja toimintakykyisyys ei ole itseisarvoinen päämäärä: Kysymys on vallankumouksellisesta organisaatiosta joka taistelee työväenluokan päivänkohtaisten etujen puolesta ja viime kädessä pyrkii sosialismin edellytysten luomiseen. Pitemmällä tähtäyksellä aatteellisen selvitystyön on suuntauduttava myös demokraattisen rintaman **strategian kehittämistyöhön.** On käynnistettävä uudelleen 60- luvulta asti - paljolti sisäisen suuntataistelun jalkoihin jääneen - syrjään jäänyt työ sellaisen strategian kehittämiseksi joka kykenee sitomaan kommunistien toiminnan lähimmät tehtävät ja sosialistisen päämäärän toisiinsa.

5. Voidaan siis oikeutetusti sanoa että edessä olevien tehtävien ratkaisemisen edellytysten luominen vaatii **LAAJAN JA SELKEYTTÄVÄN PUOLUEKESKUSTELUN ALOITTAMISTA PERUSJÄRJESTÖISSÄ.** Se ei luonnollisestikaan ratkaise mainittuja ongelmia. mutta se on ensimmäinen askel terveiden voimien järjestölliseen vahvistamiseen, edellytysten luomiseen työpaikkayhteyksien uudelleenrakentamiseksi, demokraattisen sentralismin periaatteiden turvaamiseksi puolueen johtotyössä sekä puolueen vallankumouksellisen, näköalaa luovan luonteen turvaamiseksi. Tässä puoluekeskustelussa tulisi kyetä käsittelemään ainakin seuraavat aiheet:

- Marxilais-leniniläisen puolueen luonne ja tehtävät.

- Demokraattisen rintaman rakentaminen ja kommunistisen liittolaispolitiikan periaatteet.

- Lähimpien tehtävien ja sosialistiseen päämäärään tähtäävien tavoitteiden yhdistämiseen pyrkivän strategian kehittäminen.

- Tiedonantajaliikkeen historiaa ja kehitystä koskevan arvion muokkaaminen pohjaksi nykyisten tehtävien asettamiselle.